

МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
імені академіка В. Лазаряна

На правах рукопису

ПІНЧУК ОЛЕНА ПЕТРІВНА

УДК 658.5.656.224 (-214)

**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИМІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ
ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ**

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Науковий керівник
Бараш Ю. С,
д-р екон. наук, професор

Дніпропетровськ – 2012
ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИМІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЯК ОБ’ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ...	12
1.1 Реформування залізничного транспорту в Україні та країнах СНД	12
1.2 Проблема функціонування приміського пасажирського залізничного транспорту в умовах ринку.....	23
1.3 Висвітлення проблеми підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень у наукових працях.....	27
1.4 Необхідність проведення додаткових досліджень з питань підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень.....	42

Висновки до розділу 1.....	46
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ТА УМОВ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПРИМІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ.....	49
2.1 Вибір напрямку дослідження.....	49
2.2 Аналіз потенціалу господарства приміських перевезень Укрзалізниці та визначення обсягів необхідних змін для підвищення його конкурентоспроможності.....	58
2.3 Вплив сил зовнішнього середовища на розвиток приміських пасажирських перевезень.....	74
2.4 Види пасажирських поїздів приміського сполучення та організаційна структура управління ними.....	87
2.5 Перспективи розвитку приміських пасажирських перевезень з урахуванням дії фінансово-економічної кризи.....	92
Висновки до розділу 2.....	107
РОЗДІЛ 3. ПРИНЦИПИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИМІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ.....	110
3.1 Економічне обґрунтування принципу курсування зонних поїздів приміського та регіонального сполучення.....	110
3.2 Теоретико-методологічний підхід до визначення витрат на функціонування окремого приміського пасажирського поїзда.....	116
3.2.1 Нові принципи формування витрат на перевезення пасажирів.....	116
3.2.2 Формування собівартості перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученнях.....	121
3.3 Побудова тарифів на перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученнях.....	144
Висновки до розділу 3.....	155
ВИСНОВКИ.....	156
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	159
ДОДАТКИ.....	176
Додаток А. Розрахунок тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні на полігоні Укрзалізниці.....	176
Додаток Б. Складові витрат для побудови тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні.....	182
Додаток В. Акт впровадження.....	222
Додаток Г. Акт впровадження.....	223

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективне функціонування залізничного транспорту пов'язане з удосконаленням його організаційної структури; оновленням основних фондів і рухомого складу; впровадженням новітніх технологій і швидкісного руху; наданням нових видів послуг і захопленням нових секторів транспортного ринку; збільшенням прибутковості перевезень вантажів і пасажирів та інтегруванням до європейської транспортної системи.

Вирішити цю проблему за відсутності сталого бюджетного фінансування можливо за умови акціонування залізничної галузі та залучення недержавних інвестицій. Для цього в Україні розпочалася корпоратизація залізниць з одночасним утворенням єдиної юридичної особи – Державного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування ДАТ «УЗ». Розв'язання цієї проблеми пов'язане з реформуванням організаційної структури та підвищенням ефективності функціонування усіх господарств залізничного транспорту.

У найгіршому стані перебуває господарство приміських перевезень, оскільки його збитковість коливається в межах 86-88 %. виправити повністю це становище протягом кількох років неможливо, тому що ці перевезення є соціально спрямованими і потребують постійних дотацій з боку уряду та місцевих органів влади.

Для підвищення ефективності функціонування приміських пасажирських перевезень в умовах реформування залізничної галузі необхідно розробити багато заходів, але автор у дисертаційній роботі зосередила свою увагу лише на трьох принципових питаннях:

- розробка економічних підходів до обґрунтування доцільності впровадження нових методів організації руху приміських поїздів;
- розробка нових принципів формування собівартості перевезень окремого пасажирського поїзда в приміському та регіональному сполученнях, що дозволить ефективно впливати на зниження їх збитковості;
- побудова науково обґрунтованих соціально спрямованих тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні.

Окремі завдання даної проблеми в різні періоди вирішували: радянські вчені – А. П. Абрамов, І. В. Белов, М. І. Бещев, М. Н. Біленький, В. Г. Галабурда, О. В. Дмитренко, М. У. Дмитрієв, Ф. П. Кочнев, М. В. Правдін, Н. Г. Сміхова; українські вчені – І. М. Аксьонов, Ю. С. Бараш, О. Г. Дейнека, В. Л. Дикань, Г. Д. Ейтутіс, Н. М. Колесникова, Ю. Ф. Кулаєв, М. В. Макаренко, А. М. Новікова, Ю. Є. Пащенко, В. М. Самсонкін, Є. М. Сич, Ю. М. Цветов, Є. І. Балака, О. М. Гудков, В. П. Гудкова, О. М. Кривопішин, О. В. Семенцова, О. О. Карась, К. В. Шерепа та ін.

Вказані задачі є актуальними, оскільки організація руху приміських пасажирських поїздів в Україні потребує значної оптимізації для підвищення ефективності роботи приміського господарства, а тарифна політика України щодо перевезення пасажирів у приміському сполученні побудована на базі тарифів, розроблених ще за часів СРСР в умовах дії регульованої економіки, і не змінювалася протягом 20 років.

Актуальність цих напрямків, їх недостатнє теоретичне, методологічне й практичне опрацювання визначили вибір теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана відповідно до положень таких програмних документів:

- Концепції державної програми реформування залізничного транспорту (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2006 року № 651);
- Державної цільової програми реформування залізничного транспорту України на 2010–2015 роки, затвердженої постановою Кабінету міністрів України від 16 грудня 2009 року № 1390;
- Транспортної стратегії України на період до 2020 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2010 року № 2174;
- Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», затвердженої у 2010 р.;
- Указу Президента України № 504/2011 «Про Національний план дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки».

Основні положення дисертаційної роботи виконувалися відповідно до тематичного плану науково-дослідних робіт Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна на 2010–2011 роки за договорами з Укрзалізницею.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка теоретичних і методологічних підходів з підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень в умовах реформування залізничного транспорту.

Мета дослідження зумовила розв'язання таких завдань:

- аналіз проміжних результатів реформування залізничного транспорту в Україні та країнах СНД;
- дослідження проблеми підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень у наукових працях;
- дослідження потенціалу господарства приміських перевезень та визначення обсягів необхідних змін для підвищення його конкурентоспроможності;
- визначення впливу сил зовнішнього середовища на розвиток приміських пасажирських перевезень;
- економічне обґрунтування нових методів курсування приміських поїздів;

- розробка нового теоретико-методологічного підходу до визначення витрат окремого пасажирського поїзда та формування витрат на приміські перевезення;
- розробка принципів побудови тарифів на перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученні.

Об'єкт дослідження – виробничо-господарська діяльність господарства приміських перевезень.

Предмет дослідження – шляхи підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень в умовах реформування залізничної галузі та системи тарифоутворення.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дисертаційного дослідження становлять діалектичний підхід до розгляду економічних явищ і суперечностей; системний аналіз проблем забезпечення конкурентоспроможності транспортної галузі у сфері приміських залізничних перевезень; теоретичні положення економічної науки в галузі ринкової трансформації та управління національним господарством. Для вирішення поставлених задач використовувалися такі загальнонаукові та спеціальні методи:

- математичної статистики – для обробки статистичних даних роботи приміського пасажирського господарства за звітний період;
- математичного та порівняльного економічного аналізу – для визначення закономірностей роботи приміського пасажирського господарства за звітний період;
- теорії ймовірностей – для обробки та прогнозування обсягів пасажирських перевезень у приміському сполученні;
- прийняття рішень, стратегічного планування та системний підхід – для виконання наукових досліджень стосовно підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень в умовах реформування галузі;
- логічного та імітаційного моделювання – для побудови аналогової та математичної моделі фінансових потоків майбутньої компанії-оператора з управління приміськими перевезеннями;
- порівняльного економічного аналізу – для групування витрат окремого приміського пасажирського поїзда за окремими складовими;
- організаційно-розпорядчий – для побудови організаційної структури управління приміською пасажирською компанією.

Інформаційну базу дослідження становлять: укази Президента, законодавчі та нормативні акти України щодо залізничного транспорту; європейське залізничне законодавство; матеріали державного комітету статистики України; монографії, українські та зарубіжні періодичні наукові видання; матеріали наукових конференцій; науково-дослідні роботи; результати власних досліджень дисертанта.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень в умовах сучасного ринку транспортних послуг, а саме:

Вперше:

– запропоновано економічно обґрунтований принцип курсування зонних поїздів приміського сполучення на окремих напрямках руху, введення яких дозволить знизити експлуатаційні витрати та термін їх обороту і тим самим вивільнити певну кількість моторвагонного складу, а також організувати додаткові поїзди на напружених напрямках руху.

Удосконалено:

– теоретико-методологічний підхід до визначення витрат окремого приміського пасажирського поїзда з детальним їх розподілом на окремі складові, які враховують вартість послуг Укрзалізниці (або її правонаступника) та інших сторонніх організацій; вид рухомого складу; категорію і швидкість поїзда та рівень комфорту, що дозволить визначити його реальну збитковість та надати пропозиції стосовно зниження собівартості перевезень на певному напрямку руху;

– диференціацію тарифів на перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученні, яка, на відміну від існуючої, одночасно враховує:

- попит на перевезення пасажирів на певному напрямку руху;
- попит на перевезення пасажирів у різні періоди року та тижня;
- швидкість руху і комфортність приміського поїзда.

Набув подальшого розвитку:

– теоретико-методологічний підхід до визначення тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні в умовах реформування приміського господарства та організації приватних компаній-операторів, який враховує вимоги Європейського Союзу стосовно унеможливлення перехресного субсидування приміських пасажирських перевезень за рахунок прибутку вантажних та розподіл витрат:

- за напрямками руху;
- за окремими поїздами;
- на плацкартну та квиткову частини;
- на початково-кінцеву та рухому операції,

що дало змогу оперативно впливати на вартість пасажирських перевезень.

Практичне значення отриманих результатів полягає у їх використанні для реформування приміського господарства Укрзалізниці та підвищення ефективності його функціонування в умовах ринку. Результатами дисертаційної роботи стали розробки:

– принципів економічного обґрунтування організації зонних поїздів приміського сполучення на окремих напрямках руху;

– принципів формування витрат окремого приміського пасажирського поїзда, які враховують усі конструктивні особливості рухомого складу, швидкість руху, рівень комфорту та класність вагонів, що дозволило визначити його рентабельність та оперативно надати пропозиції стосовно зниження собівартості перевезень на певному напрямку руху;

– порядку визначення тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні, зважаючи на розподіл витрат між Укрзалізницею та компанією-оператором за окремими з урахуванням попиту на залізничні перевезення на

окремих напрямках руху, за періодами року та днями тижня;

–методики розрахунку єдиних тарифів для перевезення пасажирів у межах будь-якої приміської зони.

Основні положення дисертації були використані в наукових розробках, які Галузева науково-дослідна лабораторія «Економіка та управління транспортом» Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна виконувала для Укрзалізниці за договорами:

– «Розробка принципів переходу на вертикальну інтегровану форму управління галузевими господарствами залізниць", реєстраційний номер № 0110U006292, 2010 рік.

– «Розробка порядку визначення ефективності курсування пасажирських поїздів», реєстраційний номер № 0111U007615, 2011 рік.

– «Розробка методики розрахунку тарифів на перевезення пасажирів залізничним транспортом у приміському сполученні», реєстраційний номер № 0111U007616, 2011 рік (акт впровадження від 1 листопада 2011 року).

У вказаних роботах здобувач була відповідальним виконавцем та автором звіту. Окремі положення дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна під час викладання дисципліни «Економіка транспорту» (акт впровадження від 1 листопада 2011 року).

Особистий внесок здобувача. Сформульовані в роботі наукові результати, висновки, рекомендації і пропозиції, а також поняття належать особисто автору і є його науковими розробками. Дисертація є одноосібно виконаною науковою працею, у якій автором особисто розроблені наукові положення, методичні підходи та практичні рекомендації щодо підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень.

У наукових працях, надрукованих у співавторстві, у роботі використані лише ті положення та ідеї, що є результатом власних досліджень. Особистий внесок здобувача в цих наукових працях такий:

[2] – розроблено нові принципи формування витрат на перевезення пасажирів у приміському сполученні в окремому поїзді з урахуванням особливості рухомого складу, швидкості руху та комфорту;

[4] – запропоновано економічне обґрунтування нового принципу курсування зонних поїздів приміського та регіонального сполучення на окремих напрямках руху;

[9] – розроблено нові принципи формування витрат на перевезення пасажирів у приміському сполученні в окремому поїзді з урахуванням особливості рухомого складу, швидкості руху та комфорту;

[10] – запропоновано класифікацію компаній із перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученні, враховуючи організаційну структуру та види приміських поїздів.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи доповідалися :

– на VII, VIII та IX Міжнародних наукових конференціях «Проблеми економіки транспорту», м. Дніпропетровськ. ДНУЗТ, 2008, 2009 та 2010 роки;

– V Международной научно-практической конференции «Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте ЭКУЖТ–2010», г. Яремче, 2010 год;

– II Міжнародній науково-практичній конференції «Маркетинг і логістика в системі менеджменту пасажирських перевезень на залізничному транспорті», м. Донецьк, Укрзалізниця, 2011 рік;

– засіданні наукового семінару кафедр «Економіка та менеджмент», «Фінанси та банківська справа», «Економічна теорія», «Облік, аудит та інтелектуальна власність», «Комп'ютерні інформаційні технології», Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна 10 листопада 2011 року.

Публікації. Результати дисертації опубліковані в 11 друкованих працях: 6 (2 з них – у співавторстві) статей у фахових збірниках наукових праць та 5 (з них – у співавторстві) тез доповідей наукових конференцій.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг основного тексту – 151 сторінка, у тому числі 25 таблиць, 43 рисунки. Крім того, вступ на 8 сторінках, висновки на 3 сторінках, список використаних джерел, який включає 156 найменувань та 4 додатків на 49 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИМІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Реформування залізничного транспорту в Україні та країнах СНД

Реформування залізничного транспорту в Україні. Залізничний транспорт є основним видом транспорту в Україні, оскільки забезпечує близько 50 % вантажних та 38 % пасажирських перевезень[42]. На сьогодні залізничний транспорт у цілому задовольняє потреби суспільного виробництва й населення в перевезеннях. Проте ефективність діяльності галузі, якість послуг, які надаються споживачам, не відповідають сучасним вимогам та європейським стандартам, що створює реальні загрози для подальшого розвитку економіки та національної безпеки держави. Це призвело до того, що залізничний транспорт на ринку транспортних послуг втратив за останні 10 років 11 % обсягів пасажирських перевезень. Така ж негативна тенденція спостерігається протягом 2003–2008 років у вантажних перевезеннях.

Системний аналіз стану й напрямів розвитку галузі показує, що в її діяльності існує низка серйозних проблем:

- недостатня ефективність системи державного регулювання;
- невідповідність організаційної структури управління галуззю умовам сучасного ринку;

- недосконалість нормативно-правової бази функціонування залізничного транспорту;
- порушення принципу простого відтворення основних виробничих засобів;
- недостатня ефективність діяльності галузі;
- низька продуктивність праці та недостатній рівень мотивації працівників.

До цього слід додати негативний вплив на діяльність залізничного транспорту світової фінансової кризи, яка розпочалася в четвертому кварталі 2008 року.

Галузь потребує негайного реформування для підвищення ефективності її функціонування та інтеграції до європейської транспортної системи, оскільки монополізація ринку залізничних пасажирських транспортних послуг не сприяла і не сприяє підвищенню якості наданих послуг, зниженню та оптимізації витрат, зростанню продуктивності праці в галузі.

Для того щоб підвищити ефективність, треба, насамперед розуміти, що означає це поняття. З огляду на сказане вище виникає питання, «Що таке ефективність?»

У економічній енциклопедії [49, с. 508] сказано: «Ефективність – здатність приносити ефект, результативність процесу, проекту тощо, які визначаються як відношення ефекту, результату до витрат, що забезпечили цей результат».

У свою чергу економічний ефект [49, с. 506] – це «...кількісна та якісна характеристика впливу елементів економічної системи на результативність її функціонування. На відміну від технічного, технологічного та інших неекономічних ефектів, економічна ефективність існує переважно у грошовій формі й є грошовим доходом. Тому в певному значенні поняття “економічний ефект” і “грошовий дохід” тотожні».

Д. В. Басова констатує: «Термін “ефект” у перекладі з латинської означає “результат”. Отже, категорія “ефективність” може інтерпретуватись як “результативність”. Термін ефект має значення результату, наслідку зміни стану певного об'єкта, зумовленої дією зовнішнього або внутрішнього чинників. Якщо провести математичну аналогію, то ефект – це різниця, приріст деякої змінної або різниця її попереднього і наступного значень. Зрозуміло, що значення цієї дельти може бути як додатним, так і від'ємним, або взагалі нульовим. Подібно до цього й ефект може бути як позитивним, коли зміни є корисними, так і негативним, коли зміни деструктивні, або нульовим, коли змін немає. Утім, останній випадок, а саме коли результат нульовий, можна в конкретних умовах вважати або позитивним, або негативним ефектом і окремо не розглядати» [16, с. 14].

В економічній літературі є багато глибоких теоретичних досліджень, що відображають певні проблеми економічної ефективності. У працях багатьох вчених не тільки висловлюються підходи до комплексних проблем теорії економічного аналізу ефективності виробництва, але і знаходять віддзеркалення особисті питання, пов'язані з постановкою методичних аспектів

формування показників ефективності суспільного виробництва, пошуком раціонального поєднання питань вимірювання, оцінки і планування ефективності виробництва. До таких робіт слід віднести праці російських вчених Л. І. Абалкіна, С. А. Аханова, А. І. Касьянова, М. З. Бору, П. Г. Буніча, М. П. Голика, І. Я. Каца, Д. С. Львова, А. І. Муравйова, С. А. Нікітіна, Р. М. Петухова, В. Н. Рибіна, Т. С. Хачатурова та інших.

В Україні проблемам дослідження ефективності присвячено наукові праці І. І. Лукінова, Б. М. Данілішина, С. Б. Мочерного, Г. Башнянина, С. Середи, Б. Дубового, Ю. Гончара, В. П. Бабича. Окремо слід зупинитися на проблемі ефективності залізничного транспорту. Цією проблемою займалися Ю. Ф. Кулаєв, В. Л. Дикань, Ю. М. Цветов, Є. М. Сич, М. В. Макаренко, О. Г. Дейнека, Н. В. Чебанова, Ю. С. Бараш, В. В. Скалозуб, Г. Д. Ейтутіс, Н. М. Колеснікова, О. М. Гненний та багато інших вчених.

Проблемі підвищення ефективності роботи залізничного транспорту в останні роки приділяється багато уваги Президентом України, Кабінетом Міністрів, Міністерством інфраструктури України (раніше – Міністерство транспорту та зв'язку) та Укрзалізницею. В основному ставка робиться на реформування залізничної галузі та інтеграцію у європейський транспортний простір.

Після затвердження Кабінетом Міністрів України Концепції [72, 73] підхід до реформування залізничного транспорту змінювався кілька разів. Спочатку було розроблено проект реструктуризації [36, 37, 61, 59], за яким передбачалося впровадити інтеграційну модель реформування галузі в три етапи з утворенням Державної акціонерної компанії «Українські залізниці» (ДАК «УЗ») – єдиний суб'єкт господарювання. Залізниці при цьому втрачали право юридичної особи та розділялися на окремі види перевезень і господарства (вантажні, пасажирські, приміські, інфраструктура та ін.).

На верхньому рівні ДАК «УЗ» – рівні правління компанії – були запропоновані департаменти, які об'єднують перераховані структурні підрозділи залізниць і таким чином утворюють вертикально-інтегровану структуру управління замість існуючої організаційної структури, побудованої за територіальним принципом. Інші підприємства і організації, пов'язані з технологічним процесом залізничних перевезень, увійдуть до компанії зі статусом філій. Окремі підприємства, що вже мають сформований ринковий потенціал, реорганізуються в дочірні підприємства компанії.

Остаточної структури управління поки не існує, оскільки дебатується необхідність утворення регіональних відділень на середньому рівні (служби залізниць), їх організаційна структура та форма господарювання [26, 27, 43, 59]. У кінці третього етапу реформування **у сфері вантажних перевезень** пропонується:

- створити сприятливі умови та стимули для подальшого розвитку приватної власності на рухомий склад;
- організувати підприємства різних форм власності для надання послуг з логістики;

- залишити філії з вантажних перевезень у складі ДАК «УЗ» та виділити в окремі дочірні підприємства операторів з перевезень вантажів спеціальним рухомим складом.

У сфері пасажирських перевезень у дальньому сполученні

пропонується виділити в незалежні підприємства з державною змішаною та приватною формами власності пасажирський сервіс (забезпечення постільними речами та білизною, продаж квитків та деякий вокзальний сервіс, пасажирські перевезення та ремонт пасажирських вагонів). Вокзали, пасажирські технічні станції та технологічний центр управління пасажирськими перевезеннями рекомендовано реорганізувати в окремі дочірні підприємства зі статусом юридичної особи.

У сфері пасажирських перевезень у приміському сполученні

пропонується організувати регіональні дочірні підприємства ДАК «УЗ», регіональні компанії за участю місцевих органів влади та інші компанії з різною формою власності.

Інфраструктура залізниць залишиться під контролем ДАК «УЗ» як філія, що буде сприяти її раціональному розвитку.

Тягу поїздів пропонується виділити в окрему філію або дочірнє підприємство, яке завжди буде перебувати під керівництвом ДАК «УЗ». Поряд на ринку транспортних послуг зможуть функціонувати компанії з тяги поїздів різних форм власності, які будуть мати власні локомотиви.

У сфері ремонту та обслуговування рухомого складу та транспортних засобів пропонується частину вагонних депо для капітального та деповського ремонту залишити за ДАК «УЗ» як дочірні підприємства, а другу частину передати на приватизацію з державною та іншими формами власності на майно .

Після кількох років сталої роботи на ринку транспортних послуг поряд з ДАК «УЗ» та її дочірніми підприємствами і товариствами з обмеженою відповідальністю, де компанія має 100 % акцій, з'являться приватні компанії та компанії з різними формами власності, які утворять два сектори – державної та приватної власності.

У середині 2008 та у 2009 роках запропонована інтеграційна модель реформування почала модифікуватися за двома напрямками. За пропозицією Міністерства транспорту та зв'язку України для того, щоб узгодити з чинним законодавством існуючу структуру Укрзалізниці, було запропоновано залишити її без усіх структур, не пов'язаних з перевезеннями, та підприємств «Укрспецвагон», «Укррефтранс» і «Ліски» та ін. Таким чином у підпорядкуванні Укрзалізниці повинні були залишитися тільки безпосередньо залізниці.

При цьому було рекомендовано організаційну структуру Укрзалізниці перетворити з адміністрації, яка об'єднувала шість залізниць (юридичних осіб), на єдине державне підприємство в якому залишиться працювати близько 360 тис. чол.

У світовій практиці не існує жодної державної структури, побудованої за функціональним принципом з такою чисельністю робітників, оскільки таким

великим підприємством неможливо управляти.

Укрзалізниця всупереч Мінтрансзв'язку запропонувала тимчасово до впровадження реформування утворити державний концерн, який вирішував одночасно дві проблеми:

- 1) узаконення юридичного статусу Укрзалізниці, який не відповідав чинному законодавству України;
- 2) збереження дієздатного механізму управління залізничними перевезеннями в умовах світової фінансово-економічної кризи.

Після довгих дебатів про подальший підхід до проблеми реформування залізничного транспорту Кабінет Міністрів України своєю Постановою від 16 грудня 2009 року № 1390 [37] затвердив Державну цільову програму реформування залізничного транспорту на 2010–2015 роки, за якою Укрзалізниця мусить провести реструктуризацію, що передбачає перебудову її організаційної структури управління за вертикально-інтегрованим принципом. Але конкретна модель реформування галузі Постановою не визначена.

В останні два роки було видано три основних нормативних документи, які регламентували діяльність залізничного транспорту в найближчі роки:

- Транспортна стратегія України на період до 2020 року, затверджена Кабінетом Міністрів України розпорядженням від 20 жовтня 2010 року № 2174 [122].
- Програма економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава – 2010 рік» [123].
- Указ Президента України № 504/2011 «Про Національний план дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки» [121].

У Європі реформування залізничної галузі відповідно до Директиви ЄС виконали багато країн. Усі вони йшли своїм шляхом, досягли певних результатів, але реформування у жодній з країн не було настільки ефективним, щоб його можна було вважати взірцем для наслідування.

Основна мета реформування – підвищення ефективності всіх видів перевезень. Країни західної Європи, які мали багатий досвід роботи у ринковій економіці, використовували для реформування радикальні моделі – розділення та холдингову. Країни східної Європи та колишнього СРСР реформування почали за інтеграційною моделлю, яка передбачає утворення єдиної юридичної особи – державної акціонерної компанії замість окремих залізниць.

Для ефективного реформування залізничної галузі України необхідно вивчити досвід реструктуризації залізничного транспорту в країнах колишнього СРСР, ознайомитися з позитивними та негативними наслідками процесу реформування. Залізничний транспорт цих країн має багато спільного з Укрзалізницею, оскільки був частиною загальної транспортної системи Міністерства шляхів сполучення СРСР, яка існувала до 1992 року. Детальне дослідження негативних наслідків структурної реформи дозволить уникнути небажаних помилок або послабити їх дію.

Як приклад нижче представлено досвід реформування залізничних адміністрацій трьох країн пострадянського простору – Росії, Казахстану та Естонії, які по-різному підходили до процесу реформування галузі.

Результати виконання Програми структурної реформи в Росії [101, 102, 106, 119, 130, 142]. Реформу залізничного транспорту передбачалося провести за трьома етапами [153]. Низка завдань реформи на сьогодні не виконана, а реалізація деяких заходів призвела до негативних результатів. Реструктуризація пасажирських перевезень позитивних результатів мала такі результати:

- Береглася збитковість пасажирських перевезень. У 2008 році збитки від пасажирських перевезень становили 31,7 млрд руб. у дальньому й 34,8 млрд руб. у приміському сполученні. На покриття цих збитків з бюджету були виділені субсидії в розмірі 19,6 і 2,0 млрд руб. відповідно. Іншу частину збитків компенсували доходи від вантажних перевезень.

- Істотного залучення приватних інвестицій у розвиток інфраструктури залізничного транспорту не відбулося. У 2009 році 81,2 % від загального розміру інвестиційної програми ВАТ «РЖД» було профінансовано за рахунок коштів самого ВАТ «РЖД».

- Розвитку конкуренції між перевізниками на залізничному транспорті не відбулося. ВАТ «РЖД» на сьогоднішній день є єдиним публічним перевізником вантажів, виконує більше 99 % пасажирообороту в дальньому сполученні, а приміські пасажирські перевезення виконуються тільки компаніями холдингу ВАТ «РЖД».

- Виникло істотне відставання розвитку нормативно-правової бази від розвитку самого залізничного транспорту.

Відповідно до Програми структурної реформи, мета третього етапу – «створення розвиненого конкурентного ринку залізничних перевезень» [142]. Для цього Програмою передбачені такі дії:

- оцінка доцільності й способів повного організаційного відділення інфраструктури від перевізної діяльності;

- розвиток приватної власності на магістральні локомотиви;

- продаж ліцензій на здійснення пасажирських перевезень у приміському сполученні з обмеженим терміном дії (франшиз);

- оцінка можливості створення декількох конкуруючих між собою вертикально інтегрованих залізничних компаній.

Президент ВАТ «РЖД» В. І. Якунін [153] назвав низку причин, що не дозволяють реалізувати програму третього етапу реформи так, як це планувалося у 2003 році:

1. Неможливість виділення послуг локомотивної тяги. На його думку, локомотивна тяга є технологічним елементом процесу перевезення й не може використовуватися як таксі.

2. Поділ Федеральної пасажирської компанії за територіальною ознакою треба взагалі виключити. Конкуренція в пасажирських перевезеннях повинна розвиватися через боротьбу за державне замовлення й франшизу – продаж

товарів і послуг у порядку комерційної концесії, що дозволяє залучити приватні інвестиції.

3. Недосконалість тарифної політики: немає методики розрахунку ефективності вкладення державних коштів у розвиток залізничного транспорту; не закріплено в нормативній практиці обов'язок держави компенсувати перевізникові доходи, не отримані через державне регулювання тарифів.

Завідувач лабораторії аналізу й прогнозування транспортно-логістичних систем Інституту народногосподарського прогнозування РАН професор, доктор економічних наук Ю. А. Щербанін [60] висловив свої зауваження з приводу проміжних результатів реформування залізничної галузі:

1. Реформування галузі відбувалося під девізом ліквідації «природної монополії». Для цього необхідне глибоке й ретельне вивчення проблем «монополії» взагалі, але сьогодні, на основі десятилітнього досвіду реформ, немає доказів і ілюстрації того, що новостворена залізнична конструкція економічно більш вдала, ніж МПС – монополіст.

2. Після завершення реформ у ВАТ «РЖД» залишаться головні й станційні колії, системи енергопостачання, сигналізація й зв'язок. Усе інше буде в приватних руках. У цих умовах держава не зможе далі впливати на залізницю.

3. Поступове скорочення перевезень пасажирів поїздами приміського сполучення суттєво впливає на перевантаження міських і окружних автодоріг у великих російських мегаполісах.

Результати реформування залізничного транспорту в Республіці

Казахстан. 8 квітня 2010 року уряд Республіки обговорював це питання на своєму засіданні [7, 64, 124, 125,].

Було відзначено, що за останні 10 років уряд прийняв дві програми реформування галузі. У цілому, проміжні результати структурно-інституціональної реформи галузі були позитивними. Однак не всі заходи виконані в повному обсязі й деякі цілі реформи поки не досягнуті. Чинна модель залізничного транспорту характеризується так:

- конкурентний ринок сформований тільки в сегменті оперування вагонами й пасажирськими перевезеннями (конкуренція «за ринок»);
- операційна модель сформована в результаті реструктуризації не за функціями, а за групами активів;
- основні сегменти – послуги інфраструктури й перевезення пасажирів – функціонують у монопольному режимі під твердим і неефективним державним регулюванням;
- тарифи на послуги залізничного транспорту на практиці є інструментом соціально-економічної політики.

Відставання темпів розвитку залізниці від сучасних потреб економіки й населення зумовлене такими проблемами:

- перехресне субсидування соціально значущих послуг зберігається за рахунок рентабельних;
- рівень тарифів не забезпечує покриття операційних та інвестиційних витрат.

Для забезпечення розвитку галузі, підвищення ефективності та якості послуг, залучення інвестицій у відновлення активів розроблені основні напрямки розвитку залізничного транспорту Республіки Казахстан до 2020 року. Передбачено реорганізацію АТ «НК «КТЖ» у холдингову структуру з корпоративним центром і дочірніми компаніями з перевезення вантажів, пасажирів і послуг магістральної залізничної мережі.

Реформа державного регулювання буде здійснюватися поетапно. У 2010 році передбачалося спрямувати кошти держбюджету разом з інвестиціями приватного сектора й Національної компанії «КТЖ» на відновлення пасажирського рухомого складу.

Казахстан позбудеться дефіциту пасажирських вагонів уже в 2014 році. Це відбудеться за рахунок капітально-відновлювального ремонту наявного парку, а також оптимізації пасажирських маршрутів і їхнього переведення на швидкісний рух. Крім того, для доведення рівня зношування активів до нормативного, якісної їхньої модернізації й забезпечення адекватної транспортної основи зростання економіки в період до 2020 року компанія планує інвестувати приблизно 3 трильйони тенге.

Реформування і структурні перетворення залізничного транспорту Естонії [71]. Реформування і структурні перетворення залізничного транспорту Естонії розпочалися відразу після утворення в січні 1992 року державного підприємства «Естонська залізниця», проходили за чотири етапи і закінчилися у 2009 році. Реформування має, крім позитивних, деякі негативні наслідки. До

позитивних слід віднести:

1. Підвищення безпеки руху поїздів з урахуванням стандартів ЄС.
2. Зміну культури виробництва й ставлення до цього питання.
3. Прогрес у гарантуванні безпеки перевезень небезпечних вантажів.
4. Відновлення техніки й рухомого складу. Впровадження нового типу локомотивів серії «З» з навантаженням на вісь 30 т. Колійне господарство стало здійснювати поточне утримання колії в основному технікою на автозалізничному ході (HR). Рятувальна техніка одержала серйозне відновлення.
5. Постійний процес відновлення технології роботи залізниці з відповідними змінами структури для забезпечення ефективності роботи підприємства.

До негативних наслідків реформи варто віднести:

1. Перешкоджання процесу реформування галузі з боку державних контрольних органів.
2. Порушення цілісності колійного господарства. Окремі підрозділи його були передані в інші підрозділи інфраструктури.
3. Структурні зміни і скорочення працівників, які необхідні для забезпечення ефективної роботи підприємства
4. Відставання підготовчих процесів до проведення змін (технологія, навчання, зміни нормативних документів) від процесів реформування.

У цілому 4-й етап позитивно вплинув на зміну мислення працівників. Він підготував залізницю до гірших часів, коли відбувся різкий спад вантажної роботи.

У 2006 році уряд Естонської Республіки ухвалив рішення щодо викупу державою назад 66 % акцій АТ «Естонська залізниця», і з січня 2007 року держава стала єдиним його власником.

У 2009 році був утворений концерн АТ «Естонська залізниця» в складі трьох акціонерних товариств: АТ «Естонська залізниця» і дочірні фірми АТ EVR Infra, АТ EVR Cargo.

Отже, таким чином, майже повністю виконані вимоги директиви ЄС про відділення інфраструктури від перевізної діяльності й задіяна європейська модель реформування залізниць. Для повного виконання вимог директив ЄС потрібно повністю відокремити вантажних перевізників від інфраструктури. Можна зробити висновок, що при проведенні реформ у залізничній галузі слід досконально вивчити досвід залізничних адміністрацій вказаних країн та Литви [126] для уникнення помилок та негативних наслідків.

1.2 Проблема функціонування приміського пасажирського залізничного транспорту в умовах ринку

Пасажирське господарство є однією з головних складових залізничного транспорту України [62, 63, 141]. В умовах сучасного ринку воно відчуває себе

не дуже комфортно, оскільки тарифи на перевезення пасажирів не змінювалися ще з радянських часів. У той же час індексація, яку проводить Укрзалізниця з дозволу уряду, значною мірою не покриває зростання витрат на перевезення. Завдяки цьому загальна збитковість пасажирських перевезень коливається у межах 37–52 %. Коштів на придбання нового та на капітальні ремонти існуючого рухомого складу, катастрофічно не вистачає. Знос пасажирських вагонів та моторвагонних поїздів зріс до 85–90 %. Кількість вагонів у поїздах та якість перевезень постійно знижується. Завдяки цьому обсяги залізничних пасажирських перевезень теж поступово почали знижуватися (рис.1.1) з 53 % у 1995 році до 36 % у 2008 році (різниця 17 %). У той же час нішу залізничного транспорту зайняв автомобільний транспорт, у якого перевезення за цей же період збільшилися з 29 % до 42 % (різниця 13 %).

Така тенденція негативна, оскільки за даними ЄС обсяги витрат на боротьбу з негативними наслідками автотранспорту в 40 разів більші, ніж для залізничного транспорту. За розрахунками Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна в Україні це співвідношення коливається у межах 30–33 %.

Пасажирські перевезення в Україні за видами сполучення розподілені:

- на внутрішнє сполучення – перевезення пасажирів у межах України (буває прямим та місцевим);
- міждержавне сполучення – перевезення пасажирів між країнами СНД;
- міжнародне сполучення – перевезення пасажирів між країнами Європи;
- приміське сполучення – перевезення пасажирів у межах одного або кількох регіонів, прив'язаних до адміністративних областей, іноді залізниць на відстань до 200 км (іноді більше), які виконуються переважно в моторвагонному рухомому складі (зрідка в класних вагонах без нумерації місць).

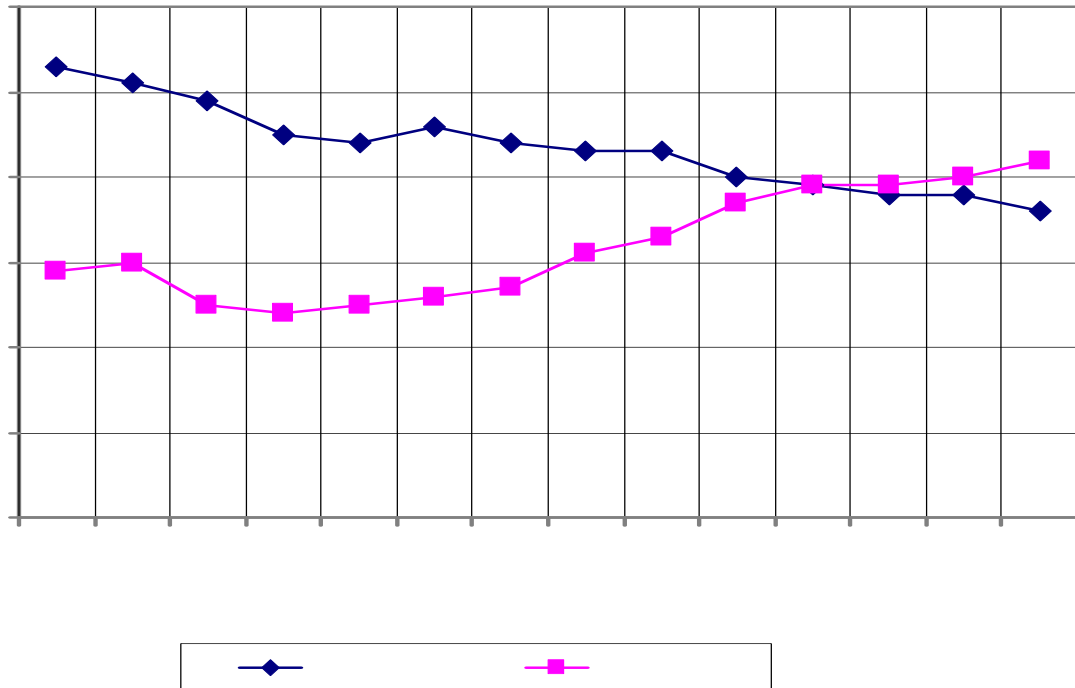

Рисунок 1.1 – Розподіл пасажирооборот між залізничним та автомобільним транспортом
Джерело: [42] з доробкою автора

Предметом дослідження в даній дисертаційній роботі є саме приміські пасажирські перевезення. Кілька років тому їх було виділено у окреме господарство. Приміське залізничне сполучення сьогодні є наймасовішим серед усіх видів пасажирських перевезень. За підсумками 2009 року [4, 5, 6] ним скористалося майже 369 млн пас., що становить майже три чверті від загальної кількості пасажирів, перевезених Укрзалізницею. Отже, існує значний та стабільний попит на приміські пасажирські залізничні перевезення, який становить велику частку (понад 30 %) загальної роботи залізниць України з перевезень пасажирів. Тож зміни в обсягах роботи залізниць у приміському сполученні мають суттєвий вплив на роботу Укрзалізниці взагалі.

Стан в цьому господарстві можна назвати критичним, оскільки збитковість перевезень досягла 86–88 %. Це можна пояснити такими об'єктивними та суб'єктивними причинами:

- рухомий склад фізично та морально застарів, його знос майже досягає 90 %;
- уряд не виділяє кошти на придбання нового рухомого складу, а це передбачено законом;
- власних коштів на придбання нового рухомого складу не вистачає;
- місцеві органи влади всього на 40 % компенсують вартість пільгових перевезень громадян;
- значна кількість громадян користуються пільгами;
- значна кількість пасажирів не сплачує кошти за проїзд;

- швидкість руху є низькою;
- організація руху приміських поїздів є недосконалою;
- рівень комфорту низький та ін.

З огляду на ці причини та соціальну спрямованість перевезень саме пасажирське приміське господарство прогало автомобільному транспорту значну частину перевезень. На рис. 1.2 подано динаміку зміни кількості пасажирів у приміському сполученні з 1992 року по 2009 рік.

З діаграми випливає, що за останні сімнадцять років кількість пасажирів у приміському сполученні дуже повільно зменшується, а з 2005 року практично стабілізується. Винятком є лише 2004 та 2005 роки. Загальний спад обсягів перевезень пасажирів становить близько 16,5 %. Це дуже швидко компенсували маршрутні таксі та автобуси, які запропонували на ринку транспортних послуг більшу швидкість, зручний графік руху, кращу якість перевезень.

Для відновлення минулих обсягів перевезень необхідно сформувати сучасний механізм підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень в умовах сучасного ринку та реформування залізничного транспорту.

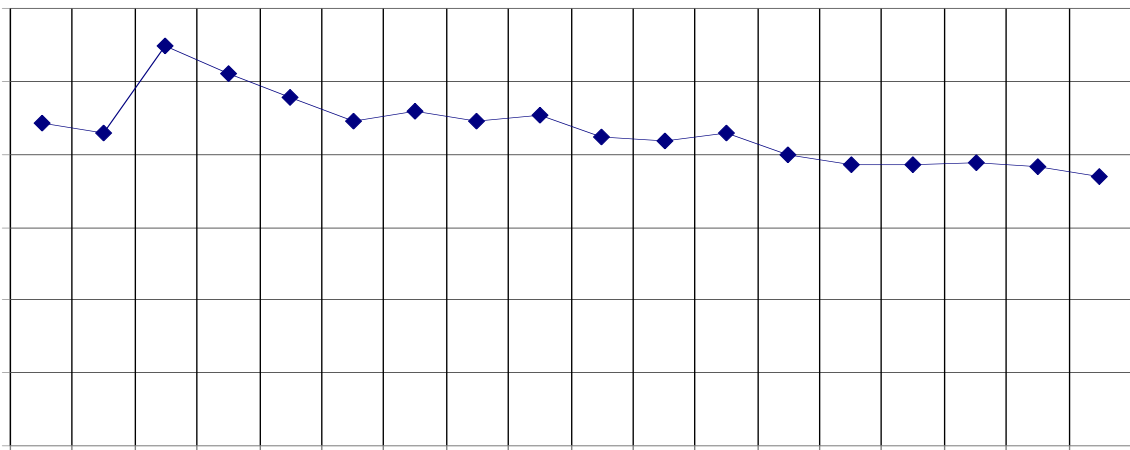

Рисунок 1.2 – Відправлення пасажирів на залізницях України
Джерело: [42] з доробкою автора

1.3 Висвітлення проблеми підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень у наукових працях

Майже в усіх країнах світу приміські пасажирські перевезення є збитковими і ця проблема урядом країн вирішується по різному. У наукових працях можна виділити кілька шляхів підвищення ефективності пасажирських перевезень у приміському сполученні:

1. Удосконалення організації руху приміських залізничних поїздів.
2. Модернізація інфраструктури та рухомого складу.

3. Використання рухомого складу нового покоління та швидкісного трамваю.
4. Підвищення швидкості руху приміських поїздів.
5. Удосконалення тарифної політики.
6. Збільшення обсягів перевезень за рахунок поєднання приміського руху з місцевим.
7. Введення державою різних концесійних схем обслуговування приміських та регіональних перевезень.

Оскільки ця проблема багатогранна, її вирішували у різні часи вітчизняні та закордонні науковці: економісти, фахівці з управління процесами перевезень, менеджери та управлінці з логістики, зокрема:

- у радянські часи – А. П. Абрамов, І. В. Белов, В. Г. Галабурда, М. І. Бещев, М. Н. Біленький, О. В. Дмитренко, М. У. Дмитрієв, Ф. П. Кочнев, М. В. Правдін, Н. Г. Сміхова, В. І. Терзи та ін.;
- у пострадянські часи – В. Л. Дикань [38–41], Ю. Ф. Кулаєв [81, 82], Є. М. Сич [137], М. В. Макаренко [85, 86], Ю. М. Цвєтов [47, 57], О. Г. Дейнека, В. П. Гудкова [32, 33, 137], О. Г. Теплухіна [143], О. Б. Бєднікова [16], П. В. Самарцев [130], Р. В. Панк [106], Д. В. Глазков [21], Н. В. Левадна [83] та ін.

В останні роки підвищенням ефективності приміських пасажирських перевезень в Україні активно займаються І. М. Аксьонов [1–3], Г. Д. Ейтутіс [44–46], Ю. С. Бараш [9–15], Н. М. Колесникова [68, 69], В. М. Самсонкін [131–134], Є. І. Балака [8], О. М. Кривопішин [77–80], О. М. Гудков [30, 31], О. В. Семенцова [135], О. О. Карась [66], О. М. Синікова [135], В. В. Скалозуб [138], О. М. Гненний [22], П. О. Яновський [155–156] та ін.

Доктор економічних наук **І. М. Аксьонов** для підвищення ефективності пасажирських перевезень пропонує використовувати методи логістики та стратегічного маркетингу [1, 3].

У роботі [1, с. 52–58] він констатує: «Весь процес управління пасажиропотоками с початку утворення й до моменту завершення утворює єдиний логістичний ланцюг, який може доповнюватися інформаційними, сервісними і іншими потоками» (*переклад тут і далі мій. – О. П.*). Далі автор наводить схему логістичної підприємницької системи обробки пасажирських потоків, за допомогою якої він пропонує підвищити ефективність пасажирських перевезень. Пасажирський комплекс, на його думку, це складна, умовно дискретна, динамічно детерміновано-ймовірна відкрита логістична система, побудована зі взаємопов'язаних елементів. Для пасажирського комплексу автор пропонує схему взаємозалежності окремих операцій.

Проблема, якою займається автор, дуже важлива, оскільки зараз у Головному пасажирському управлінні Укрзалізниці введено посади фахівців з маркетингу, а додатком до Державної цільової програми реформування [37] передбачено відкрити в Україні 82 центри з логістики. Для цього 6 залізниць подали до Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна замовлення на щорічну підготовку 19

студентів з логістики.

Фахівці Державного науково-дослідного центру залізничного транспорту України **В. М. Самсонкін та О. М. Гудков** [134, с. 43–45] проаналізували показники роботи пасажирського господарства Південно-Західної залізниці з метою підвищення ефективності пасажирських перевезень у дальньому та приміському сполученні. Порівняння показників приміського та дальнього сполучення дозволяє зробити такі висновки:

- пасажирообіг за видами сполучень майже однаковий, але в приміському сполученні перевозиться пасажирів у 4,1 разу більше, ніж у дальньому;
- у приміському сполученні пасажирів відправляється в 9 разів, а поїздів – у 2,9 разу більше, ніж у дальньому;
- доходи від дальнього сполучення в 9,3 разу більші, ніж від приміського, а експлуатаційні витрати більші тільки в 3,2 разу;
- доходи від одного відправленого пасажирів в приміському сполученні в 84 рази нижчі, ніж у дальньому сполученні, а від одного відправленого поїзда доходи нижчі в 27 разів.

В. М. Самсонкін та О. М. Гудков пропонують такі шляхи підвищення ефективності перевезення пасажирів у приміському сполученні:

- оптимізація графіка руху приміських поїздів за рахунок скорочення відстані курсування до 150 км;
- впровадження внутрішньодержавних тарифів для курсування приміських поїздів на відстань більшу, ніж 150 км;
- впровадження зонного графіка руху приміських пасажирських поїздів, який дозволить знизити витрати на їх експлуатацію;
- запобігання безквитковому проїзду пасажирів;
- оптимізація тарифної політики;
- удосконалення правового забезпечення перевезення пільгових категорій пасажирів.

На нашу думку, ці заходи дозволять суттєво підвищити ефективність пасажирських перевезень у приміському сполученні, але в своїх подальших роботах автори зупинилися на дослідженні лише окремих з них.

Проблеми організації приміських пасажирських перевезень у м. Києві та шляхи їх вирішення дослідив [79, с. 27–29] **О. М. Кривопішин**: «...Цілодобово з приміського вокзалу м. Києва відправляється та прибуває понад 60 тис. пасажирів і цей потік з року в рік зростає. Незважаючи на це, збитки від приміських перевезень зростають. Достатньо сказати, що лише 21 % витрат залізниці від приміських перевезень покриваються доходами. Приблизно на такому самому рівні покриваються збитки від перевезень пільгових категорій пасажирів. Частка приміського сполучення в пасажирообороті Південно-Західної залізниці сягає 38 % від пасажирообороту Укрзалізниці».

На сьогодні 77 % інвентарного парку електропоїздів залізниці відпрацювали нормативний термін служби (28 років). Основними проблемами міських пасажирських перевезень м. Києва є:

- 1) різна кількість населення в окремих районах міста та відсутність у них необхідної залізничної інфраструктури;
- 2) недостатня пропускна спроможність існуючих міських мостів через Дніпро;
- 3) значна концентрація пасажиропотоків на окремих пересадочних вузлах міста, яка перевищує їх пропускну спроможність;
- 4) недостатня ефективність взаємодії окремих видів міського транспорту із залізничним транспортом, який міг би перебрати на себе частину міських пасажирських перевезень.

Для вдосконалення міських пасажирських перевезень залізничним транспортом О. М. Кривопішин пропонує залучити інвестора. Інвестором може бути транспортна компанія, яка є замовником перевезень. Між інвестором, залізницею та Київською міською державною адміністрацією укладається спеціальна угода, за якою інвестор мусить придбати 10 електропоїздів, які будуть його власністю. Він буде сплачувати кошти за доступ та користування залізничною інфраструктурою та технічне обслуговування рухомого складу. Залізниця забезпечує рух електропоїздів за певним графіком і обслуговує інфраструктуру та електропоїзди, забезпечує їх належний стан та виконує необхідні будівельно-монтажні роботи на зупиночних пунктах та перегонах дільниці. Київська міська державна адміністрація вирішує питання щодо організації додаткових виходів з метро.

Запропоновані О. М. Кривопішиним заходи щодо організації транспортної компанії, побудованої на власності інвестора, залізниці та Київської міської державної адміністрації, цілком реальні і враховані Укрзалізницею в Проекті реформування залізничного транспорту [36].

Цей же автор у своїй науковій статті [78, с. 6–8] досліджує старіння основних засобів, зокрема рухомого складу. «Старіння основних засобів відбувається випереджаючими темпами в порівнянні з їх відновленням та модернізацією. Основною причиною інвестиційного голоду в оновленні основних фондів є порушення принципу простого відтворення за рахунок амортизаційних відрахувань на реновацію. У ході інфляційних процесів допущено значне, більш як у 4 рази, відставання балансової вартості основних фондів від реальної їх вартості. Це призвело до адекватного скорочення амортизаційних відрахувань та необґрунтованого підвищення прибутку від звичайної діяльності, який на 75–80 % відраховується до бюджету у вигляді податків».

Науковець зауважує, що у 90-х роках минулого століття уряд країни видав багато законодавчих актів стосовно пільг у сфері приміських залізничних перевезень для незахищених верств населення та державних службовців. Ці пільги мають компенсуватися бюджетними коштами. Але реально з різних видів бюджетів фінансування пільгових перевезень надходить не в повному обсязі. Так, за 9 місяців 2007 року місцевими державними адміністраціями фактично компенсовано всього 39 % збитків від перевезень пільгових категорій пасажирів.

З метою підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень фахівцями Південно-Західної залізниці були проведені маркетингові дослідження населеності поїздів та необхідної кількості рухомого складу, які дозволили:

- змінити маршрути прямування електропоїздів підвищеного комфорту;
- покращити та скоротити обіг електропоїздів на окремих ділянках;
- відмінити деякі поїзди та ввести додаткові нові маршрути зі скороченням часу руху;
- відпрацювати схему впровадження рейкового автобуса одночасно на трьох напрямках.

Вказані заходи дозволять підвищити ефективність перевезень, забезпечити більше зручності пасажиром, вивільнити дефіцитний рухомий склад та використати його на інших приміських ділянках залізниці, а також зменшити обслуговуючий персонал на 120 чол.

Запропоновані заходи щодо удосконалення організації пасажирських перевезень у приміському сполученні є досить ефективними, їх слід використовувати на інших залізницях, враховуючи одночасно нові методи організації руху поїздів, логістики та особливості конкретного регіону.

Цікавий підхід до підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень запропоновано **Є. І. Балакою та О. В. Семенцовою** [135, 8, с. 85–88]. Вони пропонують зберегти принцип соціально-значущих приміських перевезень, але пільги громадянам пенсійного віку надавати залежно від загального річного доходу (пенсія плюс зарплата та інші доходи). Якщо пенсіонер отримає загальний дохід нижчий, ніж мінімальна заробітна плата, то йому слід надати пільгу – безкоштовний проїзд, якщо вищий – пільга йому не надається, а у межах між мінімальною та середньою заробітною платою пільга поступово знижується до нуля. Це дозволить урівняти пенсіонерів з працюючими робітниками, які не мають пільги на проїзд у приміському залізничному транспорті.

У роботах Є. І. Балака та О. В. Семенцова досліджують проблемоутворюючі фактори, що призводять до системних кризових явищ у функціонуванні приміського пасажирського залізничного транспорту. Це дає підставу авторам зробити логічний висновок про те, що поліпшення економічного стану цієї галузі можливе тільки на основі комплексного підходу, який охоплює організаційно-економічні, соціально-економічні та фінансово-економічні аспекти її адаптації до ринкових умов.

Науковці обґрунтовують недоцільність подальшого збереження в існуючих умовах за приміськими пасажирськими залізничними перевезеннями статусу «соціально значущих», для чого використовують значну інформаційну базу за великий період (від початку створення СРСР). Вони зазначають, що важливою перешкодою в роботі приміського пасажирського залізничного транспорту України є те, що довжина маршрутів значно перевищує межі приміських адміністративних зон. Виходячи з цього, Є. І. Балака та О. В. Семенцова пропонують використовувати приміські тарифи тільки в межах цих зон, обґрунтовують необхідність удосконалення системи визначення

вартості проїзду в приміському пасажирському залізничному сполученні пільговим категоріям громадян з урахуванням їх доходів.

Є. І. Балака та О. В. Семенцова роблять такий висновок: «...збереження в умовах ринку для приміських залізничних перевезень статусу "соціально значущих" і, як наслідок, низьких тарифів на них, не відповідає реальному характеру економічних відносин, що склалися в країні. Цей статус гальмує зростання заробітної плати, не сприяє зростанню пенсійного фонду і, що найголовніше, ставить приміський залізничний комплекс у скрутний фінансовий стан без перспективи виходу з нього...».

Дана робота є безумовно корисною для підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень, але її слід продовжити, оскільки принцип справедливості варто поширити на інші категорії громадян, які користуються пільгами на перевезення.

Удосконаленню економічного механізму управління в сфері приміських пасажирських перевезень у період реформування залізничного транспорту України присвячена наукова праця **О. М. Кривопішина та Г. Д. Єйтутіса** [80, с. 69–73]. «Цей механізм являє собою сукупність стабільних елементів, послідовність дії яких забезпечують реалізацію визначеної мети щодо створення необхідних умов для управління економічними процесами, і має системний характер, що підтверджується нижченаведеними властивостями. Він є системою, бо допускає узгодження різних цілей і задач, які забезпечують реалізацію загальної мети функціонування підприємств галузі».

Ця система містить три основні складові: планування, організацію і управління, які між собою взаємозалежні і взаємозумовлені.

Практично процес удосконалення економічного механізму управління приміськими пасажирськими перевезеннями передбачено Концепцією [72], де сказано, що з метою збільшення ефективності приміських пасажирських перевезень зацікавленим компаніям, що матимуть відповідний сертифікат та ліцензію, надаватиметься можливість придбання франшиз на право здійснення приміських перевезень протягом відповідного періоду. Прогнозується, що їх частка у загальних обсягах приміських перевезень на кінець третього етапу становитиме близько 15 %.

Використовуючи досвід європейських країн, процес організації перевезень приміськими пасажирськими компаніями можна поділити на етапи:

- отримання права доступу компанії до залізничних колій;
- надання залізницею нитки графіка для руху поїздів;
- визначення механізму взаємодії сторін та укладання угоди на право доступу до залізничних колій.

Відносини між залізницею та компанією регламентуються відповідною угодою, яка передбачає надання залізницею послуг з обслуговування інфраструктури та рухомого складу, а також відшкодування витрат залізниці. Визначаючи порядок сплати коштів за послуги, що надаються під час користування інфраструктурою та рухомих складом, можна проводити розрахунки двома способами:

- 1) за ставкою плати за 1 вагоно-км (поїздо-км);

2) за ставкою плати за 1 вагоно-год (поїздо-год).

Наведені дослідження є дуже корисними, оскільки пропонують новий механізм управління пасажирськими перевезеннями у приміському сполученні після впровадження реформування залізничного транспорту. Але сьогодні дуже важко визначити, за яким сценарієм буде відбуватися структурна реформа, оскільки Державна цільова програма [37] не дає відповіді на це питання.

О. М. Гудков у дисертаційній роботі [31] подає «механізм організаційно-економічного розвитку системи пасажирських перевезень, що включає структурно-функціональну модель, яка дозволяє цілеспрямовано і послідовно структурно впорядкувати та уточнити функціональну спрямованість елементів системи; модель моніторингу станів, яка динамічно та усебічно відслідковує зміну змісту системи».

За схемою, розробленою в дисертації [31], об'єкт дослідження представлено у тривимірному динамічному просторі: структурно діючий пасажирський комплекс залізничного транспорту включає загальну і галузеві вертикалі управління з відповідними рівнями піраміди; функціонально охоплює перевезення за видами сполучення і додаткові послуги; за змістом характеризується ресурсами, до яких належать економічні засоби, фінансові кошти, інформація (бази фактичних і нормативних даних, сукупність документів та методик, необхідних для прийняття рішень).

У межах побудованої моделі систематизовано резерви зниження збитковості перевезень, уточнені в контексті видів сполучення та розширені за рахунок впровадження нових норм організації розрахункових відносин.

О. М. Гудков відмічає, що основним резервом зниження збитковості у приміському сполученні є:

- віднесення перевезень на відстань більше, ніж на 150 км до дальнього сполучення;
- модернізація платформ та інших споруд;
- введення механізму опосередкованого придбання послуг;
- удосконалення тарифоутворення;
- впровадження автоматизованої обліково-платіжної системи.

Запропонована дисертаційна робота [31] присвячена всьому пасажирському комплексу і лише частково пропонує заходи стосовно підвищення ефективності приміських перевезень. Оскільки автор є фахівцем у цій галузі, всі його пропозиції мають практичне застосування.

Одна з найважливіших проблем приміських перевезень – це їх збитковість. **П. О. Яновським** [154, с. 9] була проведена оцінка фінансового результату приміських перевезень залізницями України. За підсумками 2008 року відсоток покриття витрат доходами у приміському пасажирському сполученні становив 14,06 %. Низький рівень покриття витрат у приміському сполученні вимагає термінового впровадження в перевізний процес науково обґрунтованих економічних, юридичних, технічних та технологічних механізмів забезпечення чіткої взаємодії з користувачами залізничних послуг для досягнення необхідного фінансового результату і мінімізації витрат під час безумовного

покращення якості приміських перевезень.

Головними факторами, які впливають на розподіл приміських перевезень територією країни, є нерівномірність розміщення населення по регіонах. За період з 1997 року по 2008 рік кількість відправлених пасажирів у приміському сполученні щорічно зменшувала за винятком незначного зростання у 1998, 2000, 2003, 2006 і 2007 роках. Загальне скорочення обсягів перевезень за цей період становило 13 %, а доходи збільшилися в 5,2 разу в основному за рахунок індексації тарифів.

П. О. Яновський відмічає [154, с. 10], що «...існує досить тісний зв'язок між розмірами частки приміського сполучення у загальних доходах пасажирських перевезень і середньою дальністю поїздки одного приміського пасажир...».

Частка витрат на приміське сполучення у загальних витратах на пасажирські перевезення у 3–4 і більше разів перевищує частку в доходах від цього виду перевезень [135, с. 11]. Абсолютні значення витрат на приміські перевезення в 2008 році перевищили доходи більше ніж у 7 разів. Так, відношення витрат до доходів в останні роки постійно збільшується (з 2004 року по 2008 рік воно зросло в 1,4 разу). У той же час експлуатаційні витрати у приміському сполученні зросли майже в 2,1 разу при деякому зменшенні обсягів відправлених пасажирів. Собівартість 10 пасажиро-кілометрів у приміському сполученні за останні 12 років також зросла більше ніж у 5,4 разу.

Постійна збитковість приміських пасажирських перевезень на залізничному транспорті та низька якість обслуговування не дає можливості успішно конкурувати з автомобільним транспортом.

Ця робота [154, с. 9–12] дає нам детальний аналіз існуючого стану пасажирських перевезень у приміському сполученні за останні 12 років, але констатація фактів подана без конкретних пропозицій стосовно підвищення економічної ефективності цих перевезень.

Вище було подано аналіз вітчизняних наукових праць стосовно підвищення ефективності пасажирських приміських перевезень. Зважаючи на те, що Укрзалізниця прямує до єдиного транспортного простору Європи, значний інтерес становить досвід реформування приміських перевезень у цих країнах

13 січня 2010 року Російська інформаційна агенція «Новини» повідомила [60], що збитки від приміських перевезень на Московській залізниці у 2009 році становили 4,8 млрд руб. Проте у 2008 році збитків було на 20 % менше. Компенсація збитків від приміських пасажирських перевезень у 2010 році буде становила 50 %, а з 2011 року збитки компенсуються регіонам у повному обсязі. З частиною суб'єктів Московської залізниці були підписані угоди на транспортне обслуговування в 2010 році, зокрема з Калузькою областю.

Керівник залізниці В. І. Молдавер заявив: «С образованием "Второй грузовой компании" у РЖД все вагоны будут частные, поэтому, где взять деньги, чтобы эти расходы покрыть? Сегодня платит тот, кто заказывает музыку, соответственно, регионы сами должны задуматься над вопросом

возмещения убытков. Области никогда их не считали, так как знали, что все расходы покрываются железной дорогой. РЖД в настоящее время осуществляет реформирование комплекса пригородного сообщения в соответствии с программой структурной реформы на железнодорожном транспорте. Как сообщалось, РЖД ожидает убыток от пригородных пассажирских перевозок в 2009 году порядка 35 миллиардов рублей, что примерно соответствует уровню прошлого года. Пригородные перевозки являются убыточным видом деятельности, поддерживаемым за счет финансового результата от других видов деятельности РЖД. Проблема возмещения выпадающих доходов РЖД от пригородных перевозок остро стоит на протяжении многих лет. Средний уровень соотношения действующих тарифов на проезд в пригородном сообщении и себестоимости не превышает 50 %».

Правління Федеральної служби з тарифів Російської федерації затвердило збільшення тарифів РЖД на приміські пасажирські перевезення на 12 %. В. І. Якунін – президент ВАТ «РЖД» – у своїй доповіді [153. с.12] зупинився на взаємодії компанії з федеральними та регіональними органами. Він повідомив, що у 2009 році з ними було налагоджено ефективне співробітництво. На 2010 рік у федеральний бюджет було закладено фінансування соціально значущих видів діяльності компанії на суму 140 млрд руб., у тому числі субсидії на регулювання вантажних та пасажирських тарифів і перевезення школярів. Вирішується проблема компенсації збитків від перевезення пільгових категорій громадян у приміському сполученні.

Зважаючи на те що реформування залізниць Росії відбувається протягом 9 років, і у 2010 році закінчився третій (останній) етап структурної реформи, можна констатувати, що Російські залізниці до сьогодні не вирішили проблему повного покриття витрат від приміських пасажирських перевезень за рахунок доходів. Але з'явилася позитивна тенденція щодо вирішення цього питання. Україні слід досконально вивчити досвід Росії для того, щоб не повторити її помилок.

У країнах Європи регіональні і приміські сполучення відіграють значну роль на ринку всіх перевезень пасажирів. Ця ніша ринку громадського транспорту є надзвичайно важливою для забезпечення мобільності населення та оптимізації розподілу перевезень між видами транспорту на користь громадського. Вона сприяє розвантаженню транспортних шляхів (за рахунок скорочення частки приватних автомобілів), що інтенсивно використовується навколо великих міст [54].

У Європі є типовою для приміського сполучення поїздка на відстань 15 км або тривалістю 30 хв. У регіональних сполученнях дальність поїздки зростає до 70 км, а тривалість – до 1 год. Всього приміські та регіональні Європейські залізниці перевозять 6,8 млрд пас. на рік, пасажирооборот становить 194 млрд пас.-км, а обсяг доходів – 21,7 млрд євро. Це складає не менше, ніж 90 % загального річного обсягу пасажирських перевезень та 50 % пасажирообороту. Із регіональними та приміськими перевезеннями, не враховуючи персонал служб інфраструктури, пов'язано чверть працівників залізниць (близько 360 тис. осіб), які обслуговують 64 тис. од. рухомого складу,

що експлуатується на лініях загальною довжиною 188 тис. км. Середня дальність поїздки в країнах Європи становить 27,9 км та збільшується з 17,3 км у країнах, що входять до Європейської асоціації вільної торгівлі, до 77 км у країнах–кандидатах на вступ до ЄС. У країнах, що є членами ЄС уже давно, середня дальність поїздки – 25,2 км. Це визначається домінуванням у Німеччині та Франції приміських перевезень, на які припадає 1 млрд із 1, 246 млрд поїздок на рік в цілому по країні (табл. 1.1) [122, с. 16–17]. 91 % довжини ліній, що використовуються для регіональних та приміських перевезень, є власністю національних інфраструктурних компаній або адміністрацій. Ще 8 % належать окремим операторам, переважно незалежним залізницям чи національним залізничним компаніям у трьох країнах ЄС, що ще не виконали умови вимоги Директиви 91/440. 1 % – іншим власникам, наприклад місцевим адміністраціям [122, с. 17–18].

Для фінансового оздоровлення та підвищення ефективності пасажирських перевезень у секторі регіональних і приміських перевезень національний уряд Італії [54, с. 9–11] спочатку субсидував регіони для компенсації витрат транспортних компаній із надання послуг. Але такий варіант фінансування не дав бажаного результату, оскільки регіони сплачують компаніям-перевізникам менше, ніж це встановлено договорами. До того ж плата за проїзд не дуже висока.

Урешті-решт фірма Trenitalia запропонувала нову радикальну політику для вирішення даної проблеми. Вона розробила перелік послуг, їх обсяги, розрахувала ціни та тарифи на них і запропонувала регіональній владі. Але місцеві органи влади на це не звернули уваги, хоча взяли до відома реальні ціни на перевезення.

Незважаючи на фінансові труднощі, Trenitalia продовжила свою діяльність на ринку залізничних послуг з надією на те, що у великих містах обсяги перевезень щорічно зростають на 2–3 %, і планувала до 2011 року збільшити обсяги перевезень до 50 % у Мілані та Римі і до 43 % у Неаполі за рахунок впровадження нового рухомого складу та додаткового інвестування коштів.

На нашу думку, рішення дуже розумне, але приватний інвестор може фінансувати на інноваційні проекти, чого не можна сказати про Укрзалізницю. Проте цей підхід може дати позитивний результат лише у разі зростання кількості пасажирів.

У 2008 році Н. М. Колеснікова на замовлення Укрзалізниці розробляла методику визначення собівартості пасажирських перевезень на базі форми статистичної звітності 14 зал [68]. На її погляд, формула для розрахунку собівартості перевезення одного пасажирів у приміському сполученні має параметричну побудову (оскільки витрати на початково-кінцеву операцію – ПКО – залежать від кількості відправлених пасажирів, а на рухому операцію – від кількості відправлених пасажирів, відстані перевезення, ваги бруто вагонів у приміських поїздах) і може бути надана у такому вигляді:

де , (1.2)

- агрегована витратна ставка за пко у приміському сполученні із розрахунку на 1 відправленого пасажиря;
- інфраструктурна складова агрегованої витратної ставки за ПКО у приміському сполученні;
- локомотивна складова агрегованої витратної ставки за ПКО у приміському сполученні;
- вокзальна складова агрегованої витратної ставки за ПКО у приміському сполученні;
- , – агреговані витратні ставки за рухому операцію, відповідно за вагоно-та тонно-км у приміському сполученні:

; (1.3)

- інфраструктурна складова агрегованої витратної ставки за вагоно-км у приміському сполученні;
- локомотивна складова агрегованої витратної ставки за вагоно-км у приміському сполученні;
- вокзальна складова агрегованої витратної ставки за вагоно-км у приміському сполученні:

; (1.4)

- інфраструктурна складова агрегованої витратної ставки за тонно-км у приміському сполученні;
- локомотивна складова агрегованої витратної ставки за тонно-км у приміському сполученні;
- вага бруutto пасажирського вагона відповідного типу приміського поїзда;
- населеність пасажирського вагона відповідного типу в приміському сполученні;
- відстань перевезення у приміському сполученні.

Таким чином, формула для визначення собівартості пасажирських перевезень у приміському сполученні має такий вигляд:

(1.5)

Ця робота заслуговує уваги, оскільки пропонує для розрахунку тарифів певний математичний апарат, але методика не впроваджувалася Укрзалізницею, оскільки була побудована на старому статистичному матеріалі (форма 14 зал) та Номенклатурі витрат. Крім того, до цієї роботи не розроблялося програмного забезпечення для розрахунку тарифів і вона не була пов'язана з існуючими статистичними вихідними формами.

1.4 Необхідність пр підвищення еф перевезень

Проблему підвищення перевезень можна досліджувати в контексті залізничного транспорту, та цієї проблеми можуть бути ті, що в планової та ринкової економіки реалізації в умовах ринку.

На ефективне вирішення проблеми розвитку ринку, який характерний для України ринкові відносини краще за ефективної організації приміського сполучення використовуються в країнах нашої країні.

Із огляду на це для підвищення приміського сполучення в Україні (рис. 1.3):

1. Удосконалення організації руху приміських залізничних поїздів.
2. Впровадження приміських поїздів-експресів.
3. Модернізації інфраструктури та рухомого складу для підвищення швидкості руху, комфортності та якості перевезень.
4. Використання рухомого складу нового покоління, вагон-трамваїв рейкових автобусів.
5. Удосконалення тарифної політики.
6. Повна компенсація державою та місцевими органами влади пільгових перевезень.
7. Запровадження заходів для зниження збитковості пасажирських перевезень у приміському сполученні.
8. Збільшення обсягів перевезень за рахунок поєднання приміського руху з міським.
9. Організація різних видів компаній-операторів для перевезення пасажирів у приміському сполученні.
10. Введення державою франшиз, різних концесійних схем для обслуговування приміських та регіональних перевезень.

Рисунок 1.3 – Система заходів щодо підвищення ефективності пасажирських перевезень у приміському сполученні

Джерело: розробка автора

Аналіз наукових праць показав, що всі вони торкаються переважно окремих наведених вище завдань підвищення ефективності функціонування пасажирських перевезень у приміському сполученні.

Наприклад, фахівці-практики в галузі пасажирських перевезень **О. М. Кривопішин, Г. Д. Ейтутіс, О. М. Гудков** цю проблему розглядають комплексно, але детально вирішують лише деякі задачі. Вони пропонують удосконалити механізм та модель пасажирського комплексу залізничного транспорту з позиції менеджменту, але детально займаються такими питаннями:

1. Система повного обліку пасажирів.
2. Удосконалення системи оплати та системи проведення розрахунків.
3. Удосконалення системи моніторингу стану пасажирського комплексу залізничного транспорту та розробка її критеріїв і системи показників.
4. Удосконалення організації руху в Київському залізничному вузлі, одночасної взаємодії приміських перевезень із міськими видами транспорту.
5. Оптимізація графіка руху приміських поїздів за рахунок скорочення відстані курсування до 150 км.
6. Впровадження внутрішньодержавних тарифів для курсування приміських поїздів на відстань більшу ніж 150 км.
7. Запобігання безквитковому проїзду пасажирів.
8. Удосконалення правового забезпечення перевезення пільгових категорій пасажирів.

Науковці **Є. І. Балака та О. В. Семенцова** пропонують зберегти принцип соціально значущих приміських перевезень, але пільги громадянам пенсійного віку надавати залежно від сукупного річного доходу. Для цього вони розробили принципи визначення величини цих пільг.

П. О. Яновський досліджував та оцінював фінансовий результат приміських перевезень залізницями України та відсоток покриття витрат доходами у приміському пасажирському сполученні.

Фахівці Росії аналізують проблеми збитковості пасажирських перевезень перед останнім роком структурної реформи на залізничному транспорті та аналізують помилки попередніх років реформування у різних напрямках.

По-іншому вирішують питання підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень фахівці фірми Trenitalia, які пропонують нову радикальну політику підвищення рентабельності перевезень пасажирів у великих містах Італії.

Представники країн Європи рекомендують залізничним компаніям підвищувати ефективність пасажирських перевезень у приміському сполученні за рахунок збільшення обсягів перевезень пасажирів залізничним транспортом і для цього відбирати частину перевезень у автомобільного транспорту в приміському та місцевому сполученнях.

У даній дисертаційній роботі автор зупиняється на дослідженнях (виділено на рис. 1.3 темним кольором), які стосуються нових економічних підходів до обґрунтування доцільності впровадження удосконалених методів організації руху приміських перевезень та визначення собівартості пасажирських перевезень у приміському сполученні для різних варіантів побудови компаній-операторів в умовах реформування залізничної галузі.

Висновки до розділу 1

Аналіз досвіду реформування залізничного транспорту в Росії, Казахстані та Естонії дозволив зробити такі висновки:

1. Реформування залізничного транспорту в країнах, у яких економіка працює в умовах сучасного ринку, є процесом необхідним, оскільки держава більше не в змозі фінансувати галузь повною мірою. Кожна з країн пострадянського простору реформує залізничну галузь за різними моделями, залежно від орієнтирів та цілей, які вона ставить перед собою. Але всі вони спочатку починають реформування залізничного транспорту за інтеграційною моделлю, яка передбачає тісний зв'язок між процесом перевезень та інфраструктурою залізниць. Залізничні адміністрації Росії, Казахстану та Естонії зіткнулися з проблемою суттєвого зниження обсягів вантажних і пасажирських перевезень, старіння основних фондів, відсутності інвестицій на їх оновлення, компенсації збитків від пасажирських перевезень та компенсації коштів за перевезення пільгових категорій громадян. Вони мають певні успіхи в процесі реформування залізничної галузі, але не досягли бажаного результату.

2. Існує значний та стабільний попит на приміські пасажирські залізничні перевезення, який становить велику частку (понад 30 %) загальної роботи залізниць України з перевезень пасажирів. Але стан у цьому господарстві можна назвати критичним, оскільки збитковість перевезень досягла 86-88 %. Це можна пояснити такими об'єктивними та суб'єктивними причинами:

- рухомий склад, знос якого досягає майже 90 %, фізично та морально застарів;
- уряд не виділяє кошти на придбання нового рухомого складу як це передбачено законом;
- власних коштів на придбання нового рухомого складу не вистачає;
- місцеві органи влади всього на 40 % компенсують вартість пільгових перевезень громадян;
- значна кількість громадян користується пільгами;
- значна кількість пасажирів не сплачує кошти за проїзд;
- швидкість руху низька;
- організація руху приміських поїздів є недосконалою;
- низький рівень комфорту низький та ін.

3. Аналіз наукових праць показав, що всі вони торкаються переважно окремих завдань підвищення ефективності функціонування пасажирських перевезень у приміському сполученні, таких як:

- Удосконалення організації руху приміських залізничних поїздів.
- Впровадження приміських поїздів-експресів.
- Модернізація інфраструктури та рухомого складу для підвищення швидкості руху, комфортності та якості перевезень.

- Використання рухомого складу нового покоління, вагон-трамваїв рейкових автобусів.
- Удосконалення тарифної політики.
- Повна компенсація державою та місцевими органами влади пільгових перевезень.
- Запровадження заходів для зниження збитковості пасажирських перевезень у приміському сполученні.
- Збільшення обсягів перевезень за рахунок поєднання приміського руху з міським.
- Організація різних видів компаній-операторів для перевезення пасажирів у приміському сполученні.
- Введення державою франшиз, різних концесійних схем для обслуговування приміських та регіональних перевезень.

4. У даній дисертаційній роботі автор наводить дослідження, які стосуються нових економічних підходів до обґрунтування доцільності впровадження удосконалених методів організації руху приміських перевезень та визначення собівартості пасажирських перевезень у приміському сполученні для різних варіантів побудови компаній-операторів в умовах реформування залізничної галузі.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ТА УМОВ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПРИМІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

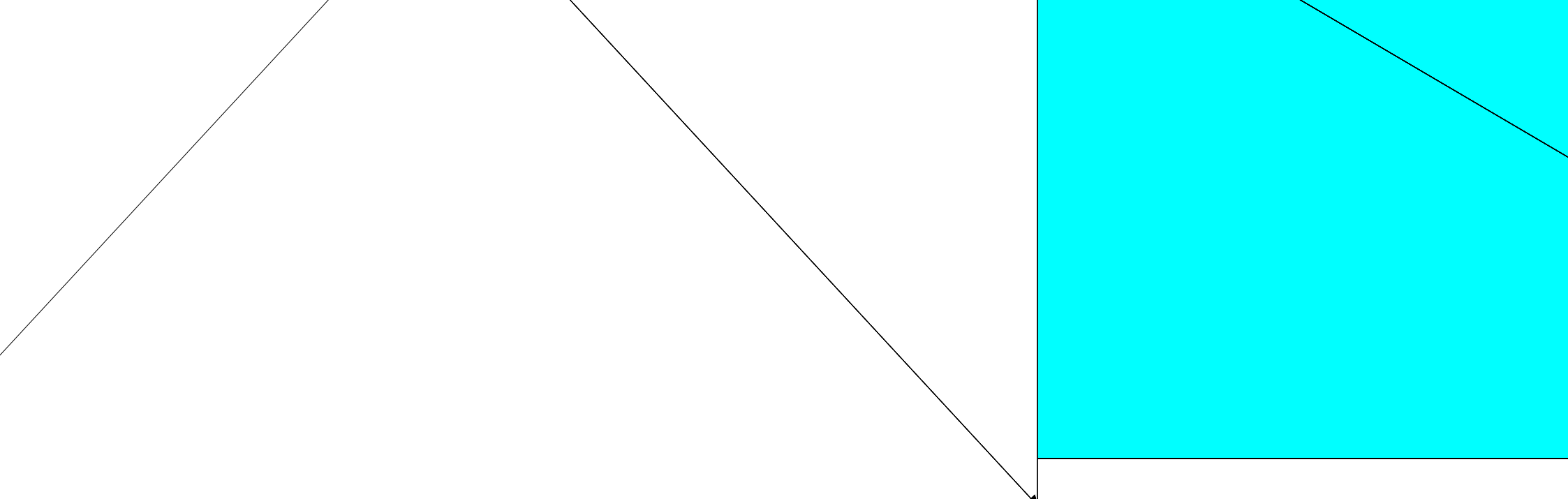
2.1 Вибір напрямку дослідження

Як було сказано в підрозд. 1.1, в Україні почалася підготовча робота до реформування залізничного транспорту, яка мала на меті «...створення умов

для підвищення ефективності функціонування й прискорення розвитку галузі та задоволення зростаючих потреб національної економіки й населення в перевезеннях, підвищення якості транспортних послуг та зменшення транспортної складової в ціні продукції» [66].

На підготовчому етапі слід вирішити багато питань щодо підвищення ефективності функціонування окремих господарств у межах чинного законодавства для безболісної адаптації їх роботи до умов сучасного ринку. Зокрема це стосується приміських пасажирських перевезень [59].

У Державній цільовій програмі [37] остаточно не визначено модель реформування залізничного транспорту, але безапеляційно заявлено, що структура управління галуззю буде побудована за вертикально-інтегрованим принципом. Це означає, що замість 6 залізниць буде утворено єдиний суб'єкт господарювання – юридична особа, у складі якого організовуватимуться департаменти із окремих видів перевезень. Оскільки, крім Концепції [72] та Державної цільової програми [37], затверджених урядом України, інших офіційних документів із детальним планом реформування галузі немає, з'явилося багато наукових праць, у яких запропоновані різні заходи стосовно удосконалення роботи приміських перевезень. Але в основному вони мали суто теоретичну спрямованість (див. розд. 1). У 2008 році Укрзалізниця [59] запропонувала таку модель реструктуризації, у якій приміські пасажирські перевезення на різних етапах реформування галузі (рис. 2.1–2.3) виділялися у філії ДАК «УЗ». Одночасно науковці та фахівці [11, 13, 26, 80] пропонували виділити приміські пасажирські перевезення в окремі компанії-оператори.

підприємств, поряд з якими будуть функціонувати приватні компанії зі своїм рухомим складом.

Раис Фатхутдінов у своїй праці [146] зазначає: (подано російською мовою) «Под реформой предприятий понимается, во-первых, изменение принципов их действия, направленное на реструктуризацию, способствующую улучшению управления, повышение эффективности производства и конкурентоспособности выпускаемой продукции, производительности труда, снижения издержек производства, улучшение финансово-экономических результатов деятельности, а во-вторых, меры государственной поддержки указанных изменений». Далі автор подає типову схему реформування підприємства (рис. 2.4).

У даній дисертаційній роботі вирішуються лише два напрямки реструктуризації приміського господарства Укрзалізниці (виділено на рис. 2.4 темним кольором). Це – удосконалення його роботи за рахунок:

- впровадження нових економічно обґрунтованих методів організації руху приміських поїздів;
- розробки нових принципів побудови тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні.

Відповідно до рис. 2.4 слід розглядати залізничний транспорт у взаємному зв'язку із зовнішнім середовищем, представленими окремими клієнтами залізниць, пасажирами та суспільством у цілому (рис. 2.5).

Під час дослідження роботи приміського господарства в дисертаційній роботі застосовувався системний аналіз, що базується на всебічному вивченні властивостей господарства із використанням наукових підходів до виявлення слабких та сильних сторін системи, її можливостей та погроз, формування стратегії функціонування та розвитку.

Рисунок 2.5 – Взаємодія приміського господарства Укрзалізниці із зовнішнім середовищем

Джерело: [146, с. 169] з доробкою автора

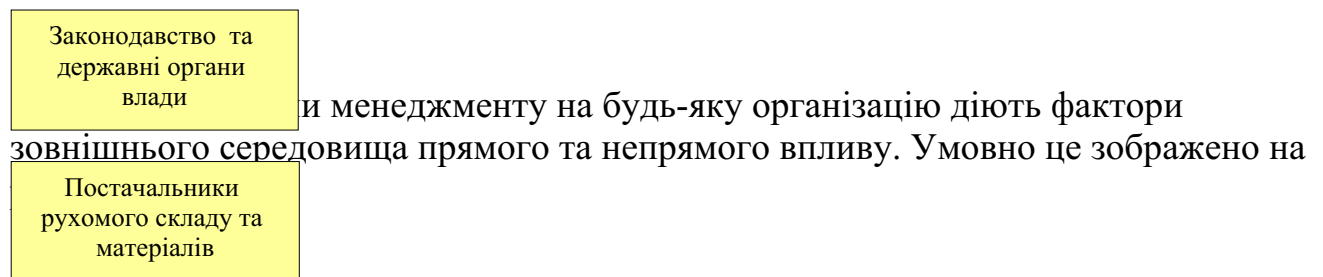

Рисунок 2.6 – Схема основних факторів, що діють на Укрзалізницю ззовні та всередині Головного управління приміських пасажирських перевезень

Джерело: розробка автора

Використовуючи принципи системного підходу, можна констатувати, що на Головне управління приміських пасажирських перевезень, як і на Укрзалізницю в цілому, діють фактори прямого та непрямого впливу зовнішнього середовища, а всередині неї є п'ять змінних: цілі, завдання, організаційна структура, кадри та технології. Додатково включено фінанси – шосту змінну, яка відіграє значну роль у ефективному функціонуванні пасажирських перевезень.

Як було зазначено, у даній дисертаційній роботі аналізуються тільки дві окремі змінні: фінанси (тарифна політика) та технології (нова організація руху приміських поїздів). Дослідження інших складових виконується в дисертаційних роботах аспірантів та здобувачів ДНУЗТ, УкрДАЗТ та ДЕТУТ.

Теоретичну і методологічну основу досліджень становлять наукові праці і методичні розробки провідних вчених у сфері теорії управління, менеджменту організацій; інформаційну базу – закони України, укази Президента України, Постанови Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України та інші нормативні документи. Для вирішення поставлених завдань використовувалися *системний підхід* та такі загальнонаукові методи:

– порівня
для обробки ста
період;
– матема
залізничного тр
– групув
вагонів за рокам
– логічни
приміських пас
– узагал
приміськими па
– прийнят
наукових дослід
приміськими па
– імітації
моделі фінансо
приміському сполученні;

– організаційно-розпорядчий – для аналізу побудови організаційних структур управління приміськими пасажирськими перевезеннями.

Розв’язання проблеми підвищення ефективності функціонування приміських пасажирських перевезень здійснювалося за етапами раціонального рішення (рис. 2.7).

Рисунок 2.7 – Послідовність виконання досліджень стосовно підвищення ефективності функціонування приміського господарства
Джерело: розробка автора

2.2 Аналіз потенціалу господарства приміських перевезень Укрзалізниці та визначення обсягів необхідних змін для підвищення його конкурентоспроможності

Основною проблемою, з якою стикається керівництво Головне управління приміських пасажирських перевезень, є визначення того, чи має приміське господарство внутрішні сили, щоб скористатися зовнішніми можливостями, а також виявлення внутрішніх слабких сторін, які можуть ускладнити проблеми, пов’язані з зовнішньою небезпекою. Процес, у ході якого виконується діагноз внутрішніх проблем, називається управлінським обстеженням [146, с. 273–277].

У даній роботі з метою спрощення в дослідження рекомендовано включити такі функції: маркетинг, фінанси та операції (виробництво).

Сучасний стан пасажирських перевезень у приміському сполученні

Маркетинг. Досліджуючи функцію «маркетинг», аналіз запропоновано виконувати за таким планом:

- 1) частка ринку приміських перевезень та їх конкурентоспроможність;
- 2) різноманітність транспортних послуг та їх якість;
- 3) ринкові дослідження та розробки;
- 4) ефективний збут та реклама.

Частка ринку приміських перевезень та їх конкурентоспроможність.

Транспорт – це одна з основних галузей економіки України, до якої входять залізничний, автомобільний, трубопровідний, морський, річковий, авіаційний та електричний міський види транспорту. Залізничний пасажирський транспорт посідає друге місце в цьому переліку за пасажирооборотом і третє за кількістю відправлених пасажирів [42, с. 40, 41].

Якщо порівняти пасажирооборот, який виконано в 2008 році, зокрема приміським залізничним транспортом (17,2 млрд пас-км), то він майже на 16 % перевищує авіаційні перевезення і в цьому переліку (табл. 2.2) міг би посісти третє місце. Слід сказати, що Міністерство транспорту та зв'язку України статистики з пасажирських приміських перевезень окремими видами транспорту в «Довіднику основних показників роботи залізниць України» [42] не дає.

Аналізуючи дані табл. 2.1, можна зробити висновок, що сьогодні приміські пасажирські перевезення відіграють провідну роль у транспортній системі країни і так буде й надалі. Такий пріоритет приміських перевезень визначається високою провізною здатністю залізничних магістралей, порівняно низькою собівартістю, надійністю перевезень, незалежністю від кліматичних умов і мінімальним впливом на навколишнє середовище. Важливу роль у покращенні роботи господарства повинні відігравати нові умови господарювання.

Різнорманітність транспортних послуг та їх якість. Основною діяльністю приміського господарства є пасажирські перевезення у приміському сполученні [4, 5]. В останні роки у деяких містах України до основної діяльності залізниць у приміському сполученні додалися перевезення пасажирів. Але ця діяльність практично не розвинута. Доходи від надання послуг з перевезення пасажирів у 2009 році становили 362,1 млн грн, витрати – 2,9 млрд грн, збитковість – 87,68 %.

Таблиця 2.1 – Основні показники діяльності транспортного комплексу України

Джерело: [42, с. 40, 41]

Вид транспорту	Пасажирооборот		
	млрд. пас.-км	%	Рейтинг
Залізничний	53,1	36,1	2
Автомобільний	61,3	41,7	1
Річковий	0,0	0,0	6
Морський	0,1	0,1	5
Авіаційний	10,8	7,3	4
Міський	21,7	14,8	3

Усього	147,0	100,0	-

Крім основної діяльності, пасажирське господарство виконує підсобно-допоміжну діяльність, до якої слід віднести:

1. Промислове виробництво (за ремонт колісних пар, деталей, запчастин та ін. отримано прибуток на суму 11,0 тис. грн, а рентабельність становила 40,7 %).
2. Послуги на приміських вокзалах – платні туалети та комісійний збір у касах (отримано прибутку – 1 334,0 тис. грн, рентабельність 367 %).
3. Торгівля (отримано прибутку – 199,0 тис. грн, рентабельність 18 %).
4. Громадське харчування (бари в поїздах підвищеного комфорту, їдальні – прибуток 349 тис. грн, рентабельність 12,1%).
5. Інші види діяльності (прибуток 3 409,0 тис. грн, рентабельність 105,3 %).

Загальний дохід від підсобно-допоміжної діяльності за 2009 рік становив – 13,0 млн грн, прибуток – 5,3 млн грн, рентабельність – 68,9 %. Але прибуток від підсобно-допоміжної діяльності всього на 0,18 % покриває збитки від приміських пасажирських перевезень.

Якість перевезень знаходиться на низькому рівні, про що свідчать такі факти:

- рухомий склад застарів фізично і морально, а його знос досяг 79 % (електропоїзди) та 93 % (дизель-поїзди);
- рівень комфорту в приміських поїздах не відповідає сучасним вимогам та європейським нормам;
- станом на 1 січня 2010 року інвентарний парк моторвагонного рухомого складу нараховував 1589 секцій або 343 склади електропоїздів, 326 секцій або 162 склади дизель-поїздів, та 11 рейкових автобусів, з яких всього 52 склади поїздів підвищеного комфорту (електропоїздів – 44 склади, дизель-поїздів – 6 складів, рейкових автобусів – 2);
- швидкість руху приміських поїздів нижча, ніж у приміських автобусів та маршрутних таксі.

На основі наведеного вище можна сказати, що в даний час приміський пасажирський транспорт не може запропонувати клієнтам різноманітність транспортних послуг та необхідну якість перевезень. Усе це призвело до того, що він втратив частку своїх приміських пасажирських перевезень.

Ринкові дослідження та розробки. Укрзалізниця приділяє багато уваги питанням пристосування приміського пасажирського транспорту до умов сучасного ринку. Наукові дослідження виконуються одночасно за різними напрямками з єдиною метою – удосконалити роботу приміських перевезень, зробити їх діяльність менш збитковою та захопити додаткову частку транспортного ринку. Для цього Державним економіко-технологічним університетом транспорту (ДЕТУТ), Дніпропетровським національним університетом залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна (ДНУЗТ), Українською державною академією залізничного транспорту (УкрДАЗТ), Державним науково-дослідним центром Укрзалізниці (ДНДЦ УЗ) та іншими

організаціями було виконано багато науково-дослідних робіт [58, 59, 85]. Частина цих розробок була реалізована і створила позитивний імідж українських залізниць. У зв'язку з підготовкою господарства до фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 було передбачено будівництво нового приміського пасажирського вокзалу на станції «Донецьк», ремонт вокзальних комплексів у межах Київського залізничного вузла, організація приміських перевезень у м. Києві міською електричкою.

Ефективний збут та реклама. Незважаючи на те що останнім часом кількість пасажирів, які користуються приміськими пасажирськими залізничними перевезеннями, поступово зменшується, Укрзалізниця закуповує нові секції рухомого складу для вболівальників ЄВРО–2012, організовує додаткові поїзди підвищеної комфортності та перевезення пасажирів міською електричкою. Реклама послуг Укрзалізниці розміщується на телебаченні, у рекламних роликах, на електронних табло, рекламних щитах, у вагонах приміських пасажирських поїздів та іншими засобами.

Кількість видів послуг, що надаються пасажирам, значно зросла. Вокзали після реконструкції стали надавати значний спектр додаткових послуг, включаючи громадське харчування, а в поїздах підвищеного комфорту були організовані бари.

Отже, можна констатувати, що Укрзалізниця проводить багато маркетингових досліджень для того, щоб не тільки покращити показники роботи приміського господарства, а й підвищити якість наданих послуг. У цій конкурентній боротьбі з іншими видами транспорту залізниці України поступово повернуть втрачені позиції і вийдуть на новий якісний рівень.

Фінанси. «Залізничний транспорт України за загальними обсягами перевезень, організаційно-правовою формою господарювання і формою власності зараз є державною монополією, яка для цілей розвитку може мати п'ять джерел фінансування: власні кошти Укрзалізниці, бюджетні інвестиції, кредити банків і міжнародних фінансових організацій, доходи від спільної діяльності та фінансовий лізинг» [84].

Фінансування за власні кошти. Розвиток інфраструктури, оновлення основних фондів і рухомого складу, впровадження новітніх технологій виконується за рахунок амортизаційних відрахувань та чистого прибутку. До цього слід додати, що Укрзалізниця почала удосконалювати розрахунок витрат від різних видів перевезень з метою чіткого визначення реальних прибутків або збитків від них та поступового припинення субсидування пасажирських перевезень за рахунок вантажних.

У цих умовах фінансовий стан приміського господарства є катастрофічним, оскільки доходи від перевезень всього на 12,0 – 16,0 % покривають збитки. На рис. 2.8 наведені результати фінансової діяльності приміських перевезень з моменту їх виділення в окреме господарство.

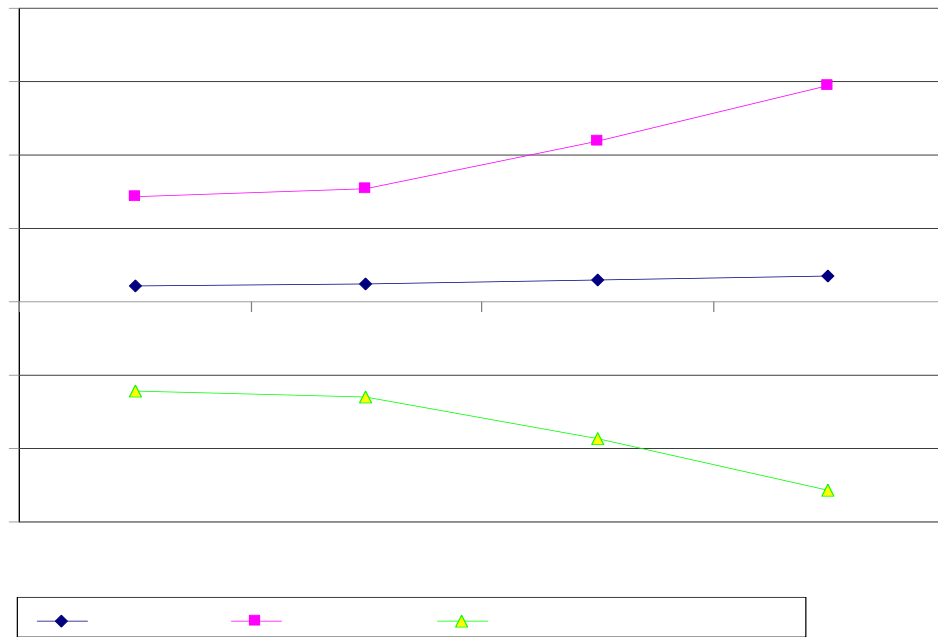

Рисунок 2.8 – Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів від перевезень пасажирів у приміському сполученні за 2006–2009 роки.

Джерело: [4, дод. с. 2]

Аналіз доходів та витрат від пасажирських перевезень показує, що доходи отримані від одного пасажирів, у 2009 році становлять 0,97 грн, у той час як витрати на перевезення одного пасажирів – 7,94 грн, тобто витрати у 8,2 рази перевищують доходи, а збитки при цьому становлять 6,96 грн (рис. 2.9). З рисунка видно, що темп зростання витрат від пасажирських перевезень значно перевищує темпи зростання доходів.

Ця ситуація викликана такими факторами:

- низький рівень тарифів на приміські перевезення;
- велика кількість пільгових категорій пасажирів;
- недостатня компенсація перевезень пільгових категорій громадян місцевими органами влади.

Тарифи у приміському залізничному сполученні відповідно до чинного законодавства встановлюються залізницями за погодженням з місцевими органами виконавчої влади. Незважаючи на стриману позицію керівництва обласних державних адміністрацій стосовно підвищення тарифів, за останні два роки тарифи на перевезення пасажирів у приміському сполученні підвищувалися 27 разів [4, дод. с. 3].

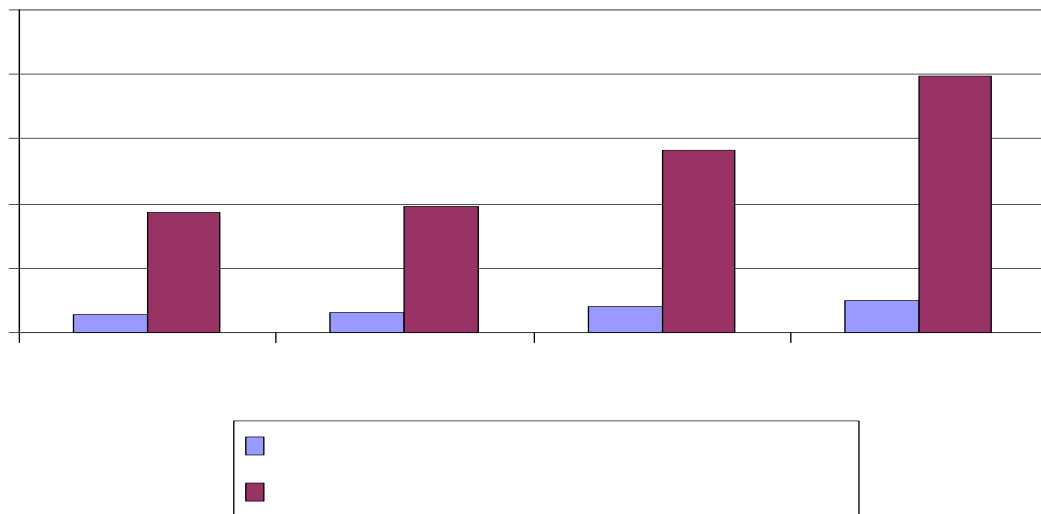

Рисунок 2.9 – Динаміка зростання доходів та витрат на одного перевезеного пасажирів у приміському сполученні

Джерело: [4, дод. с. 3]

Слід відмітити, що в Україні тарифи на перевезення пасажирів у приміському сполученні значно нижчі ніж аналогічні тарифи в Росії. Наприклад, вартість проїзду на відстань 30 км у Росії у два-три рази вища, ніж в Україні. При цьому із збільшенням відстані проїзду різниця у вартості зростає.

Частково пояснює різницю в тарифах між Україною та Росією рівень життя, але ця різниця не є суттєвою. Основним досягненням Росії є впровадження 9 років тому структурної реформи на залізничному транспорті, яка дозволила поступово ввімкнути ринкові механізми для вирішення питань підвищення тарифів та збільшення обсягів компенсацій за перевезення пільгової категорії громадян.

Проблема ліквідації заборгованості органів державної та місцевої влади перед залізницями України за перевезення пільгових категорій громадян, залишається не вирішеною. Згідно з чинним законодавством зараз існує 26 категорій громадян, які мають право на пільгові перевезення. Відповідно до закону «Про залізничний транспорт» [56] збитки залізниць від перевезення пасажирів, які мають пільги, повинні компенсуватися за рахунок державного та місцевого бюджетів залежно від того, яким органом влади прийняте таке рішення.

Однак ситуація із фінансуванням залишається критичною (табл. 2.3), при цьому законодавчі акти не дають права залізницям призупиняти перевезення пасажирів на пільгових умовах. Із табл. 2.2 випливає, що заборгованість органів державної та місцевої влади практично дорівнює доходам від пасажирських приміських перевезень, отриманим Укрзалізницею за рік.

Питання компенсаційних виплат Укрзалізниця рекомендує вирішити за рахунок таких заходів [4, дод. с. 5]:

- Виділення під час формування проекту Державного бюджету України на 2010 рік коштів на компенсацію збитків залізниць від перевезення пільгових категорій громадян з урахуванням реальних обсягів пільгових перевезень для місцевих органів влади в сумі 641,0 млн грн.

**Таблиця 2.2 – Заборгованість органів державної та місцевої влади
за період 2008–2009 років**

Джерело: [4, дод. с. 5]

Рік	Органи державної та місцевої влади	Надано послуг, млн. грн	Отримано компенсації, млн. грн	Відсоток компенсації, %	Заборгованість, млн. грн
2008	Облдержадміністрації	230,7	116,2	50,4	114,5
	Міносвіти	117,3	38,3	32,7	79,0
	Мінсім'ямолодьспорт	26,2	0,0	0,0	26,2
2009	Облдержадміністрації	331,0	126,4	38,2	204,6
	Міносвіти	148,1	38,3	25,9	109,8
	Мінсім'ямолодьспорт	30,8	0,0	0,0	30,8
Всього	Облдержадміністрації	561,7	242,6	43,2	319,1
	Міносвіти	265,4	76,6	28,9	179,8
	Мінсім'ямолодьспорт	57,0	0,0	0,0	57,0
Всього по Укрзалізниці		884,1	319,2	36,1	564,9

- Вирішити питання повного погашення заборгованості за попередні роки.

- Надання пільг на проїзд у транспорті загального користування в контексті переходу на адресні дотації.

З огляду на це можна зробити висновок, що для фінансування розвитку приміського господарства за власні кошти можна використовувати лише амортизаційні відрахування, оскільки прибутку воно не має.

Законом України «Про залізничний транспорт» передбачено *фінансування з Державного бюджету* програм розвитку та оновлення пасажирського рухомого складу, проте за останні роки кошти залізничному транспорту практично не виділялися.

Третім джерелом інвестування розвитку діяльності залізниць є *кредити банків та міжнародних фінансових організацій*. Зараз Головним управлінням приміських перевезень виконується робота щодо обґрунтування часткової ліквідації збитків приміських перевезень за рахунок коштів банків, які уряд надавав для оздоровлення їх фінансової діяльності під час фінансово-економічної кризи. Банкам пропонується передати Укрзалізниці ці кошти з дисконтом з дозволу Кабінету Міністрів України.

Спільна діяльність залізниць України здійснюється лише на рівні підсобно-допоміжної діяльності та в невеликих обсягах.

П'ятим джерелом інвестиційного розвитку Укрзалізниці може бути *фінансовий лізинг*. Використовується фінансовий лізинг для передачі орендодавцями окремим залізницям нового рухомого складу на визначений

термін експлуатації з подальшим продажем за окремим договором. Але договори лізингу є вигідними лише тоді, коли економічна рентабельність пасажирських перевезень на окремому напрямку перевищує відсотки по лізингу. Враховуючи збитки приміських перевезень, покрити відсотки по лізингу не є можливим.

Операції (пасажирські перевезення у приміському сполученні). *Обсяги перевезень пасажирів.* Виконуючи одну з найважливіших соціальних функцій держави, залізничний транспорт забезпечує потреби населення в пасажирських перевезеннях. При цьому 75,5 % від загальної кількості перевезених пасажирів у 2009 році перевезено приміськими поїздами. Діяльність господарства приміських пасажирських перевезень Укрзалізниці характеризується обсягом приміських пасажирських перевезень та темпами зміни пасажирообороту (рис. 2.10 та 2.11).

В останні роки, під час фінансово-економічної кризи, кількість перевезених пасажирів почала зменшуватись і досягла найнижчої позначки (рис. 2.12).

Однією з причин невиконання плану пасажирських перевезень у приміському сполученні в 2009 році є зниження обсягів перевезень пасажирів, які користуються формою № 4. Порівняно з 2008 роком вони знизилися на 161,4 млн пас.-км, а «платний» пасажиропотік на 432,6 млн пас.-км. Лише на Львівській залізниці відбулося зростання «платного» пасажиропотоку завдяки збільшенню середньої дальності поїздки цієї категорії пасажирів майже на 10 км.

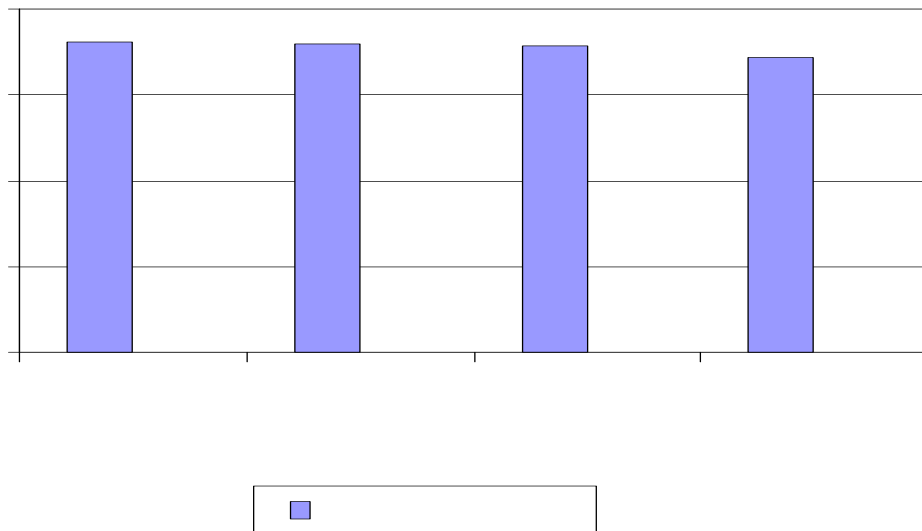

Рисунок 2.10 – Обсяги приміських пасажирських перевезень
Джерело: [4, дод. с. 1]

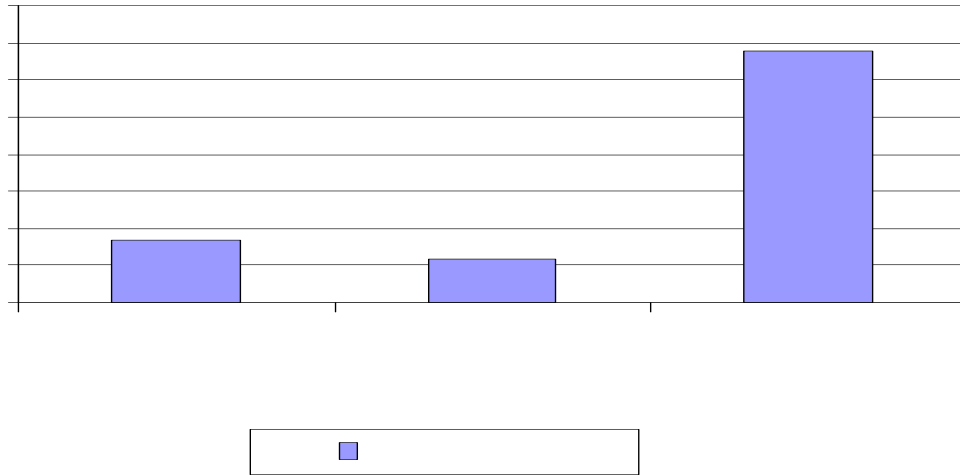

Рисунок 2.11 – Темпи зміни пасажирообороту в 2006–2009 роках
Джерело: [4, дод. с. 1] з доробкою автора

Середня населеність вагонів приміських поїздів Укрзалізниці – 46, 08 чол./ваг., собівартість 10 пас.-км – 170,77 коп. Під час спаду загальної кількості перевезених пасажирів у 2009 році зростання середньої населеності вагонів можна пояснити лише скороченням кількості вагонів у приміському пасажирському поїзді.

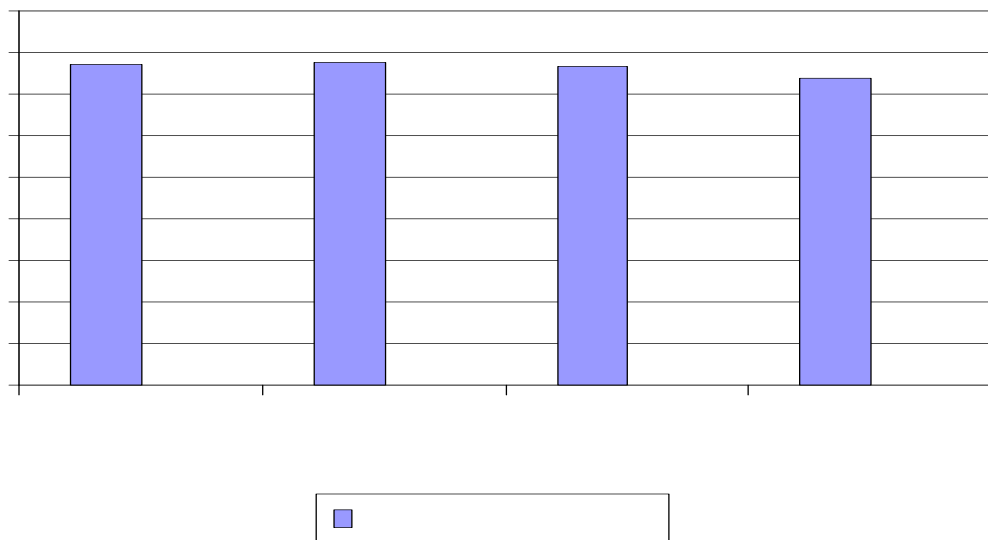

Рисунок 2.12 – Динаміка зміни перевезених пасажирів
у приміському сполученні
Джерело: [4, дод. с. 1] з доробкою автора

Рухомий склад. Станом на 1 січня 2010 року інвентарний парк моторвагонного рухомого складу нараховував 1 589 секцій або 343 склади електропоїздів, 326 секцій або 162 склади дизель-поїздів та 11 рейкових

автобусів.

На сьогодні за межами призначеного виробниками нормативного терміну служби експлуатується 53,4 % електропоїздів постійного та змінного струму, 88 % дизель-поїздів. Технічний стан моторвагонного рухомого складу наведено в табл. 2.3.

З метою збереження робочого парку науковими організаціями України та інститутом ім. Патона були розроблені технічні рішення та технічні умови подовження терміну експлуатації рухомого складу на 15–20 років. Проте окремі серії (ЕР1, Д1) вже відпрацювали і подовжені терміни. У цілому стан наявного моторвагонного рухомого складу, основна кількість якого розроблялась і поставлялась на виробництво у 1960–1970 роках, підійшов до критичної межі і має бути списаний за вимогами безпеки руху через аварійний стан несучих металевих конструкцій (рам кузова та візків).

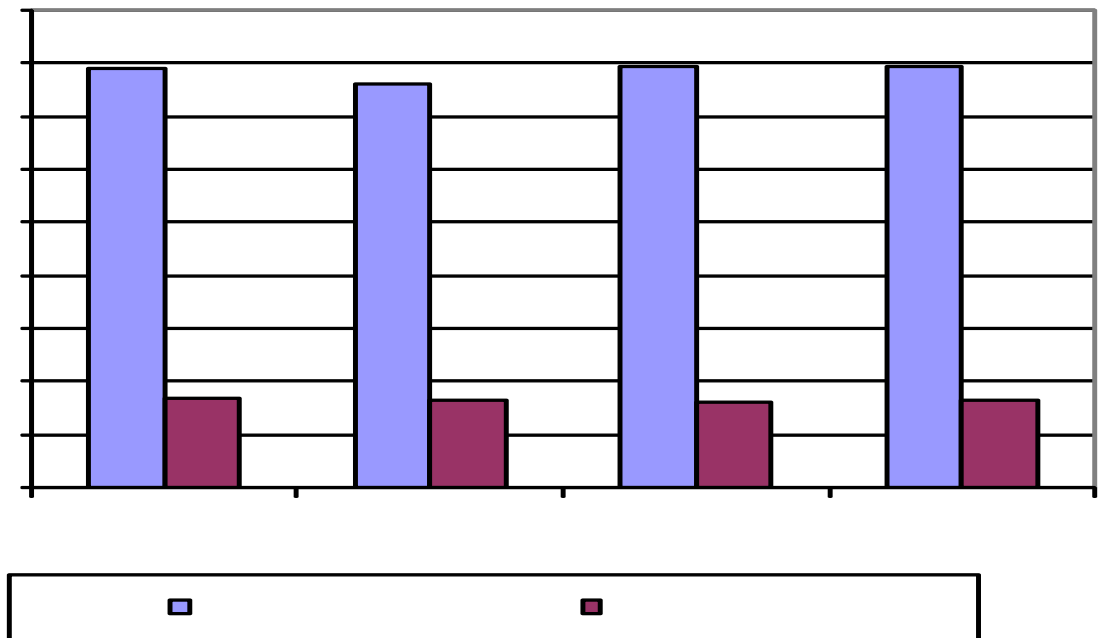

Рисунок 2.13 – Динаміка зміни інвентарного парку Укрзалізниці
Джерело: [4, дод. с. 6] з доробкою автора

Таблиця 2.3 – Динаміка зміни МВРС у 2006 – 2009 роках
Джерело: [4]

Найменування МВРС	Інвентарна наявність, секц.					Строк експлуатації	
	2006	2007	2008	2009	Амортизовано на 01.01.2010	Нормативний	% зносу
Електропоїзди:	1582	1521	1589	1589	896	28	79
змінного струму	697	697	705	705	424	28	82
постійного струму	885	824	884	884	472	28	76
Дизель-поїзди, у т.ч. РА	336	326	325	326	287	20	93

Моторвагонний рухомий склад застарів морально і фізично. Усі типи МВРС потребують значних витрат на обслуговування та ремонт, на 15–20 % споживають більше електроенергії, дизельного палива ніж сучасний рухомий склад нового покоління. Технічний стан МВРС наведено на рис. 2.14–2.15.

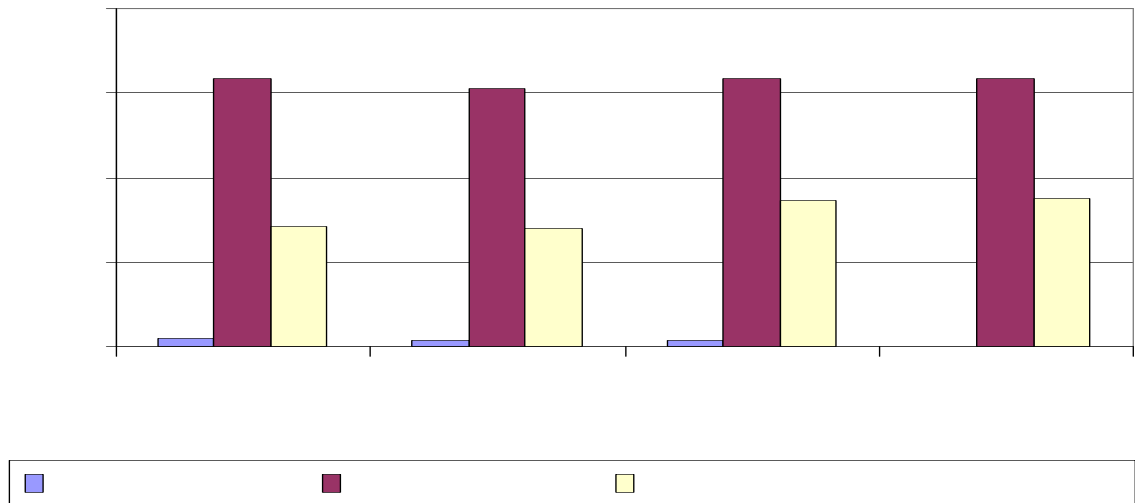

Рисунок 2.14 – Технічний стан електропоїздів за 2006 – 2009 роки
Джерело: [4, дод. с. 7]

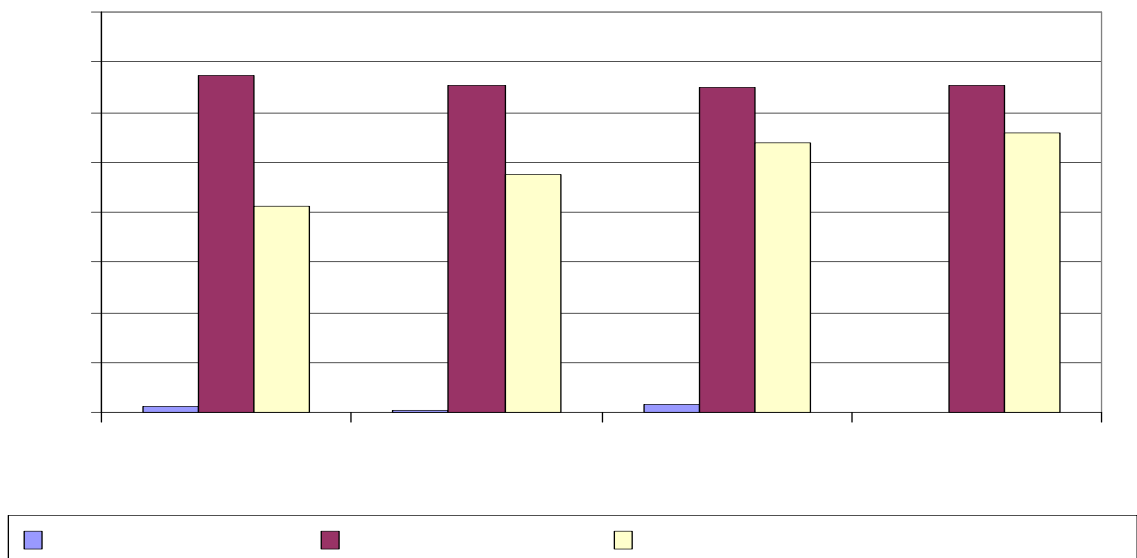

Рисунок 2.15 – Технічний стан дизель-поїздів за 2006–2009 роки
Джерело: [4, дод. с. 7]

Для недопущення критичного стану парку моторвагонного рухомого складу залізниць України було розроблено та затверджено наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 14.10.2008 р. № 1259 «Комплексну програму оновлення залізничного рухомого складу України на 2008–2020 роки» [4], яка фактично не виконується через відсутність відповідного фінансування.

Так, протягом 2008 року залізницями було придбано 7 електропоїздів постійного струму, 2 електропоїзда змінного струму та 7 рейкових автобусів на загальну суму 403,108 млн грн. Але програмою оновлення [4] було заплановано придбання у 2008 році 10 електропоїздів постійного струму, 3 електропоїздів змінного струму, 2 дизель-поїздів та 7 рейкових автобусів на загальну суму 468, 67 млн грн за цінами 2007 року.

Щороку, починаючи з 2008, рухомий склад закуповувався у меншій кількості, ніж було заплановано програмою, оскільки нею було закладене фінансування за цінами 2007 року, які значно відрізнялися від фактичних (табл. 2.4).

Із табл. 2.4 випливає, що через відсутність фінансування в 2009 році не було придбано жодної одиниці рухомого складу, а фінансовим планом на 2010 рік пропонується закупити в кілька разів менше одиниць рухомого складу ніж заплановано програмою оновлення.

Для забезпечення більш комфортних умов перевезення пасажирів залізницями України та зменшення при цьому експлуатаційних витрат Головним управлінням приміських пасажирських перевезень (ЦРП) сьогодні опрацьовуються такі питання:

- Впровадження швидкісних міжрегіональних електропоїздів подвійного живлення зі швидкістю до 160 км/год для експлуатації на ділянках до 700 км між великими містами України.
- Створення міжрегіонального центру з формування, обслуговування та експлуатації швидкісних міжрегіональних поїздів.
- Впровадження рейкових автобусів у дво- та тривагонному виконанні.

**Таблиця 2.4 – Динаміка придбання моторвагонного рухомого складу
у 2008–2010 роках**

Джерело: [4, дод. с. 8] з доробкою автора

Найменування МВРС	Кількість рухомого складу в одиницях на прогнозні роки					
	2008		2009		2010	
	За програмою	Фактично	За програмою	Фактично	За програмою	За проектом фінансового плану
Електропоїзди постійного струму, од.	10	7	22	0	22	2
Електропоїзди змінного струму, од.	3	2	5	0	5	2
Дизель-поїзди , од.	2	0	5	0	10	4
Рейкові автобуси, од.	7	7	6	0	6	0
Загальна вартість, млн грн	468,67	403,108	938,55	0	1 189,74	402,5

- Модернізація дизель-поїздів ДР1А новим економічними силовими установками іноземного виробництва.
- Додаткове впровадження приміських поїздів підвищеного комфорту, виручка в яких становив у 2009 році 4 015,0 грн/поїзд порівняно 473,9 грн/поїзд у звичайному поїзді приміського сполучення.
- Впровадження міських поїздів для перевезення пасажирів з віддалених районів міста до найближчих станцій метро або зупинок міського транспорту.

2.3 Вплив сил зовнішнього середовища на розвиток приміських пасажирських перевезень

Приміські пасажирські перевезення – це відкрита виробнича система, яка отримує іззовні різні ресурси та переробляє їх на транспортні послуги. Із появою ринкових відносин в Україні стабільна ніша, яку займав цей вид перевезень у Радянському Союзі, перестала існувати. Автомобільний транспорт, який своєчасно пристосувався до умов сучасного ринку, почав витісняти приміські залізничні перевезення з транспортного ринку, оскільки Укрзалізниця як монопольна галузь стала відчувати на собі негативний вплив сил прямого та непрямого зовнішнього середовища.

До сил прямого впливу слід віднести такі:

- споживачі транспортних послуг;
- конкуренти;
- закони та державні органи;
- профспілки
- постачальники ресурсів.

До сил непрямого впливу належить:

- стан економіки;
- соціально-культурні фактори;
- політичні фактори;
- науково-технічний прогрес;
- міжнародні події.

Не враховувати дію цих сил неможливо, оскільки вони можуть призвести до негативних наслідків.

Найголовніша сила прямого впливу, що діє у зовнішньому середовищі, – це *споживачі транспортних послуг*. За відсутності необхідної кількості споживачів ефективність приміських пасажирських перевезень знижується. Щоб цього не сталося, приміські залізничні компанії мусять завжди боротися за збільшення своєї частки на транспортному ринку та додатково надавати більшу гаму послуг. За останні роки основний *конкурент* приміських транспортних послуг – автомобільний транспорт – постійно відвойовує частину пасажирів. Побудова тарифів на залізничні перевезення служби приміських перевезень – складне питання. По-перше, тарифи є соціально-значущими, а тому їх обов’язково узгоджують міські органи виконавчої влади, які прагнуть зробити тарифи якомога нижчими. По-друге, тарифи не повинні перевищувати вартість проїзду автомобільним транспортом на окремих напрямках. По-третє, існуючі тарифи навіть на 85 % не покривають збитки від перевезень. По-четверте, міські органи влади не компенсують залізницям витрати на перевезення пільгової категорії громадян.

Враховуючи це, можна сказати, що на окремих напрямках руху (наприклад, у Криму) приміські залізничні пасажирські перевезення повністю поступилися автомобільним, оскільки маршрутні таксі та автобуси мають такі переваги:

- ритмічність поїздок та їх кількість;
- низька вартість проїзду;
- якість обслуговування пасажирів (робота кондиціонерів);
- швидкість руху та термін поїздки.

Збитковості приміських залізничних перевезень сприяють постанови уряду України та інші нормативні документи місцевих органів влади, тобто *закони та державні органи*.

Що стосується *профспілок*, то вони зараз відіграють значну роль у захисті інтересів та прав залізничників під час визначення напрямків реформування залізничної галузі.

Останньою силою зовнішнього середовища прямої дії є *постачальники*. Виділяють п'ять категорій постачальників, серед яких постачальники:

- матеріалів;
- технологій і устаткування;
- енергії;
- капіталу;
- трудових ресурсів.

Залізничний транспорт може одержувати матеріали та інші ресурси з різних джерел, але при цьому необхідно враховувати надійність постачальника, ціну матеріалів, наявність одночасно кількох джерел для безперебійного постачання, термін доставки та інше. Якщо постачальник матеріалів знаходиться за кордоном і якість його продукції висока, то слід обов'язково мати запасні джерела для уникнення непередбачених обставин, які можуть виникнути у вітчизняному чи закордонному законодавстві.

Стан економіки та світова фінансова криза повільно впливають на діяльність господарства приміських перевезень (всього на 4,5 % за 2008 та 2009 роки), що вказує на значну інертність приміських перевезень, незважаючи на те, що збільшення рухливості населення України напряму залежить від підвищення заробітної плати [10, с. 114–115; 153, с. 9–22].

Вплив *соціально-культурних факторів* на приміські пасажирські перевезення в Україні практично не досліджувався, але під час впровадження поїздів підвищеної комфортності на окремих напрямках руху вплинув на збільшення кількості перевезених пасажирів.

Особливо впливає на роботу приміських перевезень *науково-технічний прогрес*. Після розподілу парку залізничних вагонів між країнами СНД Укрзалізниця не могла закуповувати необхідну кількість пасажирських вагонів через брак коштів та відсутність реальної підтримки з боку уряду. Рухомий склад старів, а кількість вагонів робочого парку невпинно зменшувалася. У цьому випадку було запропоновано новий підхід до перевезень пасажирів – використання поїздів підвищеного комфорту, впровадження рейкових автобусів на окремих напрямках руху, організація міжрегіональних поїздів.

Отже, можна констатувати, що під час реформування приміських залізничних перевезень в умовах сучасного ринку слід обов'язково враховувати вплив позитивних та негативних сил зовнішнього середовища і використовувати

їх дію на користь компанії-оператора.

Цінова і тарифна політика залізничного транспорту: перехресне субсидування перевезень і вплив на користувачів послуг в Україні.

Правові, економічні та організаційні засади державного регулювання діяльності залізничного транспорту регулюються Законами України «Про природні монополії», «Про залізничний транспорт». Відповідно до ст. 9 Закону України «Про залізничний транспорт» тарифи на послуги залізничного транспорту підлягають державному регулюванню у порядку, що визначає Кабінет Міністрів України.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 року № 1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» зі змінами та доповненнями тарифи на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги встановлює Мінтрансзв'язку за погодженням із Мінекономіки і Мінфіном, а на перевезення пасажирів, багажу і вантажобагажу у міжнародному і внутрішньому сполученні (крім приміських перевезень) – за погодженням із Мінекономіки.

Регулювання вартості послуг, що встановлюються за вільними тарифами, визначене постановою Кабінету Міністрів України від 19 березня 1997 року № 252 «Про порядок обслуговування громадян залізничним транспортом» та постановою Головного управління цінової політики Міністерства економіки України від 27 грудня 1991 року № 15 «Про порядок формування і застосування вільних (ринкових) цін і тарифів на продукцію, товари і послуги».

Рівень тарифів, що регулюється державою, залишається невисоким для населення і визначається насамперед інфляційними факторами. Низькі тарифи на залізничні перевезення заважають розвитку залізничного транспорту. Сьогодні залізнична галузь України значно поступається розвиненим країнам за рівнем технологій, її технологічне устаткування застаріло і відстає від світового стану техніки на кілька десятків років. На залізницях прогресує тенденція фізичної зношеності й морального старіння основних виробничих фондів, особливо рухомого складу. Зношеність рухомого складу, термін експлуатації якого – 25–30 років, становить 85,4 %.

Напрями удосконалення механізму державного регулювання тарифів на послуги залізничного транспорту, з одного боку, потребують державної підтримки виробництва шляхом прямого субсидування розроблення і впровадження нових технологій та устаткування, а також удосконалення податкової, кредитної політики; з іншого боку – оптимального регулювання тарифів на послуги залізничного транспорту. У той час як тарифи на залізничні перевезення жорстко регулюються державою, ціни на продукцію, яка споживається залізничним транспортом, залишаються вільними, формуються в ринкових умовах. Тобто темпи зростання цін на продукцію, що закуповується залізничною галуззю, випереджають темпи збільшення тарифів на перевезення.

Крім того, враховуючи необхідність забезпечення цілого ряду соціальних зобов'язань держави перед населенням та чинні тарифи на пасажирські перевезення, вони залишаються збитковими. Слід зазначити, що перевезення пільгових категорій громадян, так звані соціальні перевезення, є збитковими і у

більшості країн-членів ЄС. У деяких країнах цей вид перевезень виконують державні компанії перевізники, в інших ці послуги надаються приватними операторами, але завжди в даному випадку компаніям повністю компенсуються витрати, пов'язані з цим видом діяльності, та в деяких випадках ряд законодавчо затверджених податкових пільг.

Законом України «Про залізничний транспорт» також визначено, що центральні та місцеві органи державної влади мають відшкодовувати Укрзалізницю за рахунок державного або місцевих бюджетів збитки від перевезень пільгових категорій громадян. Крім того, Кабінетом Міністрів України щорічно для Укрзалізниці встановлюється державне замовлення на перевезення пасажирів і вантажів, уведення нових потужностей, модернізації технічних засобів, розвитку магістральних ліній та придбання рухомого складу.

Крім того, Міністерство економіки України та Міністерство фінансів України, встановлюючи тарифи на залізничні перевезення та погоджуючи показники фінансового плану залізниць, по суті не несуть відповідальності за стан справ та розвиток галузі. Наприклад, у 2007 році, коли компенсація за пільгові перевезення пасажирів за рік мала становити 394,4 млн грн., бюджетами всіх рівнів профінансовано тільки 102,3 млн грн., а це лише 25,9 %.

Як уже зазначалося, єдиний фінансовий баланс залізниці передбачає покриття збитків від пільгових перевезень за рахунок прибутків від вантажних. Ця система, враховуючи збитковість тарифів для населення та недофінансування з боку держави, призводить до зниження якості надання послуг залізничного транспорту як для пасажирів, так і для вантажовласників.

Тарифи Укрзалізниці починаючи з 2007 року значно зросли (приблизно на 20 %). Це зумовлювалося рядом об'єктивних причин та необхідністю індексації тарифів і, звичайно, стосувалося користувачів, однак шлях, яким здійснювалися підвищення, був досить неліберальний. Так і підвищення – нерегулярні та хаотичні, що постійно тримає в напрузі вантажовласників та ускладнює планування бізнесу. Ця система виглядає як ринковий контраст порівняно з політикою Російських залізниць, які підвищили тарифи на 12–18% за 2007–2008 роки. Однак це підвищення відбувалося у два кроки – навесні та восени, було анонсовано заздалегідь, що значно зменшило негативні наслідки від нього.

Невідповідність якості послуг залізничного транспорту зростаючим споживчим вимогам та міжнародним стандартам призводить до зниження користування залізничним транспортом з боку іноземних перевізників, які обирають привабливіші за часом та ціною маршрути транспортування. Комерційна швидкість доставки вантажів залізницями України майже у 2 рази нижча, ніж у розвинених країнах світу, значно відстає упровадження інтермодальних, логістичних та інформаційних технологій, комплексності і сервісу під час надання послуг.

Ефективному вирішенню нагальних проблем регулювання тарифної політики в залізничній галузі сприятиме своєчасна (до початку бюджетного року) індексація тарифів на залізничні перевезення та завчасне інформування користувачів.

Наявність перехресного субсидування пасажирських перевезень за рахунок вантажних і діючий механізм розподілу доходів не дозволяють досягти необхідного рівня фінансової прозорості й реалізувати потенціал ринкових механізмів, а також установити обґрунтовані тарифи на перевезення вантажів та пасажирів.

Проблеми з надання пільг пасажирам у приміських перевезеннях.

Проблеми, пов'язані з наданням пільг, удосконаленням механізмів контролю, фінансуванням та управлінням пільговими пасажирськими перевезеннями, викликають багато суперечок з боку перевізників, державних органів і органів місцевого самоврядування, а їх вирішення є одним із стратегічних завдань Програми економічних реформ України на 2010–2014 роки [121, 123].

Існує декілька причин того, чому ці проблеми потребують якомога скорішого вирішення [30].

По-перше, надання громадянам встановлених законодавством пільг на проїзд є одним із головних завдань реалізації державної політики у сфері соціального захисту населення, тому держава (на центральному або місцевому рівнях) повинна взяти на себе зобов'язання щодо забезпечення реалізації поставленого завдання і фінансування пільгових перевезень.

По-друге, пільгами на проїзд користується значна частина населення України. Згідно з висновками Рахункової палати України майже 12 млн осіб (приблизно четверта частина) мають право на пільговий проїзд та надання пільг із послуг зв'язку. Поширеність пільг на проїзд зумовлює значні обсяги пільгових перевезень.

По-третє, в процесі організації пільгових перевезень підприємства-перевізники зазнають значних збитків, які згідно із законодавством України повинні компенсуватися. Так, відповідно до статті 9 Закону України «Про залізничний транспорт» збитки залізничного транспорту загального користування від використання пільгових тарифів слід відшкодовувати залізницям за рахунок державного або місцевих бюджетів залежно від того, яким органом прийнято рішення щодо введення відповідних пільг.

По-четверте, суми фактично отриманих компенсацій недостатні, а механізм їхнього обґрунтування і надання законодавчо не врегульовано. За результатами аудиту Рахункової палати України заборгованість місцевих бюджетів по коштах субвенції за несплату компенсацій за надані пільги станом на 1 січня 2009 року за звітними даними Державного казначейства України становила 93,8 млн грн, за даними Міністерства транспорту та зв'язку – 613 млн грн, тобто у 6,5 разів більше. Аудиторський висновок підтверджує, що управління коштами субвенції здійснюється незадовільно, а необґрунтоване планування субвенції та незабезпечення контролю за її використанням призводить до невиконання 16 законодавчих актів. Одними з основних причин незадовільного стану визнано відсутність законодавчого регулювання порядку обліку фактичних поїздок пільговиків та визначення обсягів компенсаційних виплат транспортним підприємствам [30].

Експлуатаційні витрати, доходи від перевезень, фінансовий результат, відсоток покриття витрат доходами, сума, яка належить до компенсації за перевезення пільгових категорій пасажирів, і фактично отримана сума

компенсації, наведені у табл. 2.5 за даними Рахункової палати України, повністю підтверджують висновки Укрзалізниці [30].

Таблиця 2.5 – Фінансово-економічні показники пасажирських перевезень у приміському сполученні на залізничному транспорті.

Джерело: [30]

Показник	Фактично по роках				Всього за 2007–2010 рр.
	2007	2008	2009	2010 р.	
1	2	3	4	5	6
Всього перевезено пасажирів, млн чол..	388	385	370	365	1 508
Доходи від перевезень, млн грн	240	310	360	340	1 250
Експлуатаційні витрати, млн. грн	1 530	2 180	2 940	3 030	9 680
Фінансовий результат, млн грн	– 1 290	– 1 870	– 2 580	– 2 690	– 8 430
Відсоток покриття, %	15,7	14,2	12,2	11,2	12,9
Належить до компенсації, всього, млн грн	300	373	510	540	1 723
у т.ч. від облдержадміністрацій	185	230	331	335	1 081
Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту	35	26	31	31	123
Міністерства освіти і науки	80	117	148	174	519

Закінчення табл. 2.5

1	2	3	4	5	6
Отримано компенсацій, всього, млн грн	123	154	164	99	540
у т.ч. від облдержадміністрацій	93	116	126	80	415
Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту	0	0	0	0	0
Міністерства освіти і науки	30	38	38	19	125
Недоотримана компенсація, млн грн	– 177	– 219	– 346	– 441	– 1 183
Відсоток оплати компенсації, %	41	41	32	18	31

Виходячи із значень наведених показників, заборгованість центральних та місцевих органів виконавчої влади (Міністерства освіти і науки, Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту, обласних державних адміністрацій) за перевезення пільгових категорій пасажирів перед Укрзалізницею за період 2007–2010 років становить 1 183 млн грн, а загальна заборгованість – 8 430 млн грн (на підставі статті 9 Закону України «Про залізничний транспорт» тарифи на перевезення пасажирів і багажу у приміському сполученні встановлюються відповідними залізницями за погодженням з місцевими органами виконавчої влади. Якщо рівень

тарифів не забезпечує рентабельності цих перевезень, збитки залізниць компенсуються із місцевих бюджетів).

Така заборгованість сприяє зростанню дефіциту бюджету Укрзалізниці, що не дає можливості вчасно оновлювати приміський рухомий склад для перевезення пасажирів (на підставі статті 10 Закону України «Про залізничний транспорт» будівництво і реконструкція, у тому числі електрифікація, залізничних ліній, вокзалів, пішохідних мостів і тунелів, пасажирських платформ та інших об'єктів залізничного транспорту, пов'язаних із обслуговуванням населення регіону, придбання електропоїздів та дизель-поїздів для приміського сполучення здійснюються за рахунок коштів залізниць із залученням коштів місцевих бюджетів, а також інших не заборонених законодавством коштів).

У серпні 2010 року Management Consulting Group провела дослідження оцінки пасажирями тарифної політики у приміському сполученні та можливості підвищення тарифів з метою подолання збитковості та забезпечення розвитку приміських перевезень. У 7 містах України (Київ, Львів, Дніпропетровськ, Донецьк, Харків, Одеса, Сімферополь) було опитано 350 респондентів (по 50 у кожному місті) (табл. 2.6) за стратифікованою двоступеневою з принципом квотування на етапі відбору пільгових/не пільгових категорій пасажирів вибіркою [30].

Результати обробки отриманої інформації показали, що (табл. 2.6):

- 51,0 % пасажирів мають пільги на поїзд; 49,0 % – не мають, отже на одного платного пасажирів приходить мінімум один безплатний;
- 79,8 % пасажирів безкоштовно їздять у поїздах приміського сполучення; 9,0 % мають 50 % знижку з 1 жовтня по 15 травня щороку; 5,6 % користуються 50 % знижкою у загальних та плацкартних вагонах всіх категорій з 28 серпня по 28 червня; 4,5 % здійснюють поїздки за абонементні квитки; по 2,8 % мають 25, 0 % знижку від вартості квитка без часових обмежень або 50,0 % знижку один раз на рік; по 0,6 % користуються транспортними послугами із 50 % знижкою або взагалі безкоштовно протягом усього року (рис. 2.16);
- регулярність користування приміським залізничним транспортом більше пов'язана з особистими поїздками, ніж із діловими. Більшість опитаних (61,0 %) відвідує родичів декілька разів на місяць, а кожен третій кваліфікований робітник та службовець користується цим видом транспорту по роботі. Для ділових поїздок користуються транспортом 35,5 % пільговиків та 38,9 % платних пасажирів;
- серед опитаних пасажирів пільгових категорій 79,8 % найчастіше користуються безкоштовним проїздом у приміських поїздах. В основному це стосується пенсіонерів із середньомісячним доходом від 700 до 1 000 грн;
- кожен другий опитаний (48,0 %) вважає пасажирські перевезення не збитковими. Із усіх респондентів, тільки мешканці Львова визнали, що пасажирські перевезення є збитковими (40,0 %). Більшість опитаних мешканців Києва (60,0 %), Дніпропетровська (64,0 %), Донецька (52,0 %), Одеси (56,0 %) впевнена в тому, що пасажирські перевезення не збиткові;

Таблиця 2.6 – Результати опитування пасажирів

Джерело: [30]

Питання з варіантами відповідей	Категорія пасажирів	
	пільговик	непільговик
1	2	3
Як часто Ви користуєтеся приміськими поїздами?		
декілька разів на місяць	51,7	58,7
декілька разів на тиждень і частіше	48,3	41,3
Зазвичай Ви користуєтеся електричками/приміськими поїздами для		
ділових поїздок	35,5	38,9
особистих поїздок	62,7	59,3
Як Ви думаєте, за рахунок чого можна компенсувати збитки від приміських перевезень?		
за рахунок збільшення компенсацій від бюджетів усіх рівнів	31,2	42,0
За яких умов Ви готові платити більше за квиток на приміські перевезення?		
у разі підвищення рівня комфорту	27,0	46,5
у разі збільшення швидкості руху приміських поїздів	8,4	12,2
якщо буду впевнений/а, що гроші підуть на оновлення рухомого складу	4,5	5,2
не готовий/а платити більше	64,0	43,0
Яку суму Ви готові витратити на разову поїздку електричкою без шкоди для Вашого гаманця?		
до 10 грн	46,9	44,9
10–20 грн	15,6	36,7
важко сказати	25,0	4,1
На Вашу думку, хто формує тариф на приміські перевезення?		
Укрзалізниця	42,1	45,3
Мінтрансзв'язку	28,1	27,3
Кабінет Міністрів, органи центральної влади	11,8	15,1
обласні адміністрації, обласні ради	3,9	9,3
важко сказати	9,9	16,3
Хто повинен компенсувати витрати української залізниці за перевезення пільгових категорій населення?		
державний бюджет	63,5	65,1
місцеві бюджети	12,4	15,7
Укрзалізниця	11,8	9,9
Пенсійний фонд	8,4	9,3
Міністерство освіти і науки	0,6	2,3
Міністерство з надзвичайних ситуацій	–	0,6
олігархи	0,6	–
не повинні компенсуватися	1,1	1,2
важко сказати	8,4	6,4
Чи повинна держава компенсувати малозабезпеченим категоріям населення підвищення тарифів на приміські перевезення? На скільки у процентному співвідношенні?		
30 % від підвищення	15,2	22,7
50 %	39,3	39,0
70 %	7,9	4,7
100 %	19,1	9,3
не повинні компенсуватися	5,1	9,3
важко сказати	13,5	15,1

Закінчення таблиці 2.6

1	2	3

Скільки коштує один новий приміський поїзд?		
до 1 млн грн	12,9	18,0
1–10 млн грн	40,4	35,5
10–20 млн грн	15,2	18,0
20–30 млн грн	6,2	4,7
більше 30 млн грн	4,5	4,7
важко сказати	20,8	19,2
Місцеві бюджети недостатньо компенсують витрати за перевезення пільговиків. У зв'язку з цим чи готові Ви вимагати від місцевої влади виплату компенсацій для збереження приміських пасажирських перевезень?		
не готовий/а	59,0	18,6
готовий/а	29,2	8,7
важко сказати	18,8	1,2
Яким чином Ви готові вимагати від місцевої влади виплату компенсацій пільгових категорій населення?		
мітинги	31,9	18,8
листи у відповідні інстанції	36,2	68,2
через суд	10,1	25,0
важко сказати	33,3	6,3

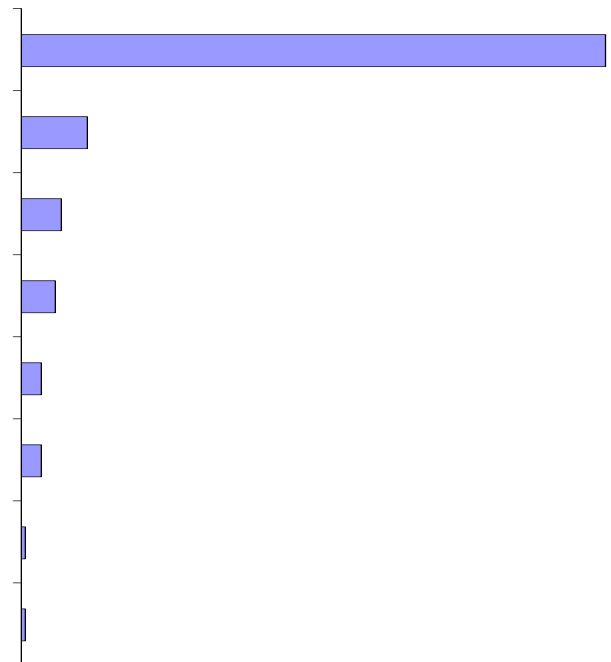

Рисунок 2.16 – Структура пільгових пасажирів за видами пільг на пасажирські перевезення залізничного транспорту, %
Джерело: [30]

● 36,6 % опитаних, які визнали пасажирські перевезення збитковими, вважають, що компенсувати збитки від приміських перевезень можна за рахунок збільшення розмірів компенсації від бюджетів усіх рівнів. При чому так вважає більшість пасажирів не пільгових категорій населення. Інша частина опитаних не обізнана з можливими варіантами компенсації збитків;

● пільгові категорії населення (64,0 %) не готові платити більше за проїзд на приміському транспорті ні за жодних умов. Тільки кожен четвертий (27,0 %) у разі підвищення комфорту теоретично готовий платити більше. Платоспроможність серед не пільгових категорій значно вища. Так, кожен другий здатен платити більше за умов підвищення рівня комфорту, а 43,0 % – не згодні платити більше;

● у середньому приміські пасажирі (45,9 %) готові витратити на разову поїздку до 10 грн. Кожен третій пасажир, який належить до не пільгової категорії, може дозволити витратити на разову поїздку від 10 до 20 грн;

●44,0 % пасажирів усіх категорій, вважають, що тарифи на приміські перевезення формує сама Укрзалізниця. Лише кожен третій (28,0 %) думає, що Мінтрансв'язку – державний орган, який здатен формувати тарифи на пасажирські перевезення;

●64,0 % пасажирів категорій, вважають, що компенсувати витрати Укрзалізниці на перевезення пільгових категорій населення повинні державні бюджети. Дезорієнтація у цій ситуації, необізнаність стосовно збитковості чи беззбитковості перевезень призвели до парадоксальної відповіді кожного 10-го пасажиря (10,5 %): Укрзалізниці сама Укрзалізниця повинна компенсувати витрати;

●39,2 % пасажирів впевнені, що державі необхідно встановити компенсацію малозабезпеченим категоріям населення у розмірі 50,0 % підвищення тарифів на приміські перевезення. Кожен 10 непільговик та кожен 20 пільговик вважає, що держава не повинна нічого компенсувати Укрзалізниці;

●більшість опитаних (75,2 %) нічого не знають про підвищення тарифів на приміські перевезення. 78,5 % вважають, що саме засоби масової інформації є найкращим способом інформування пасажирів щодо підвищення тарифів на залізничному транспорті. 37,2 % респондентів інформування біля кас сприймають як ще одну можливість сповістити громадян про підвищення тарифів;

●38,0 % всіх опитаних пасажирів впевнені, що один новий приміський поїзд коштує від 1 до 10 млн грн. Саме тому у пасажирів досить часто виникає питання, чому Укрзалізниця не може закупити нові вагони. Тільки кожен 20 опитаний (4,6 %) вважає, що новий рухомий склад коштує більше 30 млн грн; соціальна активність опитаних пасажирів досить низька. Захищати власні інтереси готовий лише кожен третій (29,2 %) опитаний пільговик категорій опитаних та кожен десятий (8,7 %) не пільговик. Серед пасажирів, готових захищати власні інтереси, не пільгові категорії виявилися більш пасивними (68,8 % надають перевагу написанням листів у відповідні інстанції), а пільговики готові не лише до листування (36,2 %), а ще й до мітингів (31,9 %).

2.4 Види пасажирських поїздів приміського сполучення та організаційна структура управління ними

У дисертаційній роботі запропонована класифікація приміських та регіональних поїздів (табл. 2.7).

Міські поїзди доцільно організовувати у великих містах України, які займають велику площу або довжину, значну кількість населення, але недостатньо розвинутий міський транспорт. Їх мета – вирішення проблеми перевезення пасажирів із віддалених районів міста до станцій метро або зупинок міського транспорту. В Україні такі поїзди поки організовані в Києві на ділянці Київ–Петрівка–Троєщина (відстань 6 км) та у Львові на ділянці Сихів–Львів–Підзамче. Ефективність впровадження таких поїздів або рейкових автобусів мусить бути обґрунтована економічними розрахунками. При цьому слід обов'язково враховувати екологічні, соціальні та технологічні наслідки, які має автомобільний транспорт у великих містах.

Таблиця 2.7 – Класифікація приміських та регіональних поїздів
Джерело: розробка автора

Найменування поїзда	Регіон обслуговування	Вид моторвагонного рухомого складу	Параметри руху поїзда			Подвійного живлення
			Відстань, км	Термін, год	Швидкість, км/год	
Міський	У межах міста	Рейковий автобус, вагон, трамвай, МВРС	У межах міста	За графіком	До 60	
Приміський	Приміська зона	Рейковий автобус, МВРС	До 150–170	За графіком	Обмежена швидкістю на залізниці	
			До 300	4–4,5		

Приміський підвищеного комфорту	Між великими містами	МВРС підвищеного комфорту			Обмежена швидкістю на залізниці	
Регіональний швидкісний	Між великими містами	МВРС нового покоління		До 5–6	До 160	

Приміські поїзди – звичайні поїзди, які функціонують зараз на залізницях України для перевезення пасажирів із міста у приміську зону або в невеликі районні центри області та у зворотному напрямку, сформовані з моторвагонного рухомого складу. Основна мета – перевезення пасажирів у приміському сполученні на відстань, як правило, не більш ніж 150 км зі звичайною швидкістю. Дані поїзди прямують в основному в межах однієї області (іноді більше). Ці поїзди мають переваги та недоліки. Перевагами поїздів вважають такі їх характеристики:

- низька вартість проїзду;
- стабільність руху поїздів за розкладом;
- незалежність ритмічності руху від погодних умов;
- значна кількість пільг для перевезення громадян.

Проте приміські поїзди даної групи мають багато недоліків, таких як:

- дуже низька якість перевезення пасажирів;
- катастрофічний моральний та фізичний знос МВРС;
- швидкість руху, нижча ніж у автомобільному транспорті;
- значний інтервал руху між поїздами в одному напрямку;
- на деякі приміські поїзди вартість проїзду вища ніж на автотранспорт.

Для того щоб підвищити ефективність функціонування даних поїздів, треба виконати такі дії:

- 1) запропонувати нові плани формування приміських поїздів;
- 2) впровадити на деяких напрямках роботу приміських поїздів по колу з мінімальними простоями на кінцевих станціях;
- 3) впровадити на окремих напрямках роботу зонних приміських поїздів;
- 4) впровадити нові науково-обґрунтовані тарифи;
- 5) поступово замінити існуючий моторвагонний склад на вагони нового покоління;
- 6) досягти 100-відсоткового погашення заборгованості на пільгові перевезення пасажирів обласними та місцевими органами влади.

Приміські поїзди підвищеного комфорту були введені в Україні як альтернатива пасажирським поїздам дальнього сполучення для залучення пасажирів до використання залізничного транспорту із низькою вартістю залізничних квитків. Ці поїзди прямують як денні між великими містами. Підвищений комфорт, який було запропоновано пасажирам, не відрізнявся особливими зручностями. Вагони поїздів були поділені на класи, і комфорт у кожному з яких був мінімальним. Але після декілька років експлуатації вагонів поїздів навіть такий комфорт поступово почав зникати: телевізори не працюють, у буфеті тільки пиво та чіпси, дитячі вагони заповнюються різними пасажирами. І хоча за даними Укрзалізниці дохід від одного поїзда підвищеного комфорту в 8–10 разів більший ніж від звичайного, значного прибутку ці поїзди не принесли. Їх швидкість нижча ніж швидкість автобусів та маршрутних таксі. Ці поїзди мають значну популярність серед студентів вищих навчальних закладів, але тільки на початку та в кінці тижня. Приміські поїзди підвищеного комфорту, безумовно, слід і надалі організовувати на напрямках між великими містами, але швидкість руху слід максимально підвищити для того, щоб час у дорозі не перевищував 4–4,5 год.

Перевезення регіональними швидкісними поїздами має перспективи, але Укрзалізниця приділяє їм забагато уваги. У 2008–2009 роках була розроблена Комплексна програма оновлення залізничного рухомого складу, якою передбачалося обслуговувати денні пасажирські поїзди новим рухомим складом – регіональними поїздами з моторвагонною тягою постійного та змінного струму зі швидкостями руху до 140–160 км/год з часом руху до 5–6 годин на таких напрямках:

- Київ – Тернопіль – Львів;
- Київ – Одеса;
- Одеса – Хмельницький;
- Одеса – Вінниця;
- Харків – Сімферополь;
- Київ – Трипілля-Дніпр. – Волинська – Миколаїв.

Надалі за рахунок подальшого оновлення МВРС пропонується запровадити курсування швидкісних двосистемних регіональних електропоїздів зі швидкостями до 160 км/год і часом руху до 3,5–5 годин на напрямках:

- Київ – Харків;
- Київ – Донецьк;
- Київ – Дніпропетровськ;
- Київ – Запоріжжя – Сімферополь.

Слід зауважити, що ці регіональні поїзди можуть з'явитися в Україні не раніше 2020–2025 років і їх впровадження пов'язане з будівництвом швидкісних магістралей. Незважаючи на те що запропоновані вище пропозиції з організації регіональних швидкісних поїздів внесені Головним управлінням приміського господарства, в Україні після реформування будуть існувати окремо приватні компанії-оператори з перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученні.

Організаційна структура управління пасажирськими приміськими перевезеннями. До 2008 року приміські пасажирські перевезення входили до складу Головного пасажирського управління, оскільки мали з перевезеннями у дальньому сполученні спільні цілі. Потім, коли Укрзалізниця почала готувати реформування залізничної галузі, ці два види пасажирських перевезень за стандартом Європи були розділені на два самостійних Головних управління. На рівні залізниць були утворені служби приміських перевезень. До складу приміського господарства передали моторвагонні депо, вокзали 3–5 класів, платформи, резерви провідників та рухомий склад.

У 2009 році службам приміських пасажирських перевезень, додатково було передано 18 основних, 4 оборотних депо та 2 дільниці експлуатації, за такою схемою [4]:

- по Донецькій залізниці – 4 основних депо та 1 дільниця експлуатації: моторвагонне депо Ясинувата (РПЧ-12) з дільницею експлуатації Слов'янськ; моторвагонне депо Родакове (РПЧ-7); моторвагонне депо Сватове (РПЧ-5); моторвагонне депо Іловайськ (РПЧ-21);
- по Львівській залізниці – 3 основних депо та 1 оборотне: моторвагонне депо Коломия (РПЧ-4) з оборотним депо Івано-Франківськ; моторвагонне депо Королево (РПЧ-5); моторвагонне депо Львів (РПЧ-1);
- по Придніпровській залізниці – 3 основних депо та 1 оборотне: Дніпропетровське моторвагонне депо (РПЧ-1) з П'ятихатським оборотним депо; Нікопольське моторвагонне депо (РПЧ-2); Запорізьке моторвагонне депо (РПЧ-3); Сімферопольське моторвагонне депо (РПЧ-4);
- по Південній залізниці – 3 основних, 1 оборотне депо та 1 експлуатаційна дільниця: моторвагонне депо Харків (РПЧ-1); моторвагонне депо Люботин (РПЧ-4) з оборотним депо Куп'янськ; моторвагонне депо Полтава (РПЧ-2) з експлуатаційною дільницею по ст. Гребінка;

— по Одеській залізниці – 2 основних депо: моторвагонне депо Одеса-Застава (РПЧ-9); моторвагонне депо Христинівка (РПЧ-6). Із 1 квітня 2009 року передано на баланс моторвагонного депо Христинівка приписний парк дизель-поїздів з локомотивних депо Миколаїв (12 секцій) та ім. Тараса Шевченка (17 секцій) і завершено концентрацію МВРС у службі приміських пасажирських перевезень.

— по Південно-Західній залізниці – 2 основних депо, 1 оборотне та Центр регіональних перевезень: моторвагонне депо Фастів (РПЧ) з оборотним депо Борщагівка-технічна; моторвагонне депо Чернігів (РПЧ-10).

Центр регіональних перевезень (РПЦ) створено 1 вересня 2009 р., до його складу входять приміські вокзали Київ-Пасажирський, Караваєві Дачі, Дарниця.

2.5. Перспектива розвитку приміських пасажирських перевезень з урахуванням дії фінансово-економічної кризи

Для визначення раціональної послідовності підвищення ефективності пасажирських перевезень у приміському сполученні необхідно спрогнозувати діяльність залізничного транспорту у перспективі до 2015 року. Раніше у 2007 році Дніпропетровським національним університетом залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна [128] було зроблено прогноз-розрахунок перспективи пасажирських перевезень у дальньому та приміському сполученні.

За базові показники було взято прогноз чисельності населення України за даними Міністерства статистики з урахування показників народжених, померлих та міграції.

Прогноз пасажирообороту залізничного транспорту України виконано на базі прогнозу наявної чисельності населення України та прогнозу коефіцієнту транспортної рухливості населення (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Прогноз чисельності населення України

Джерело: [128]

Рік	Чисельність населення на початок року, тис. осіб	Відсоток народжених, %	Відсоток померлих, %	Кількість народжених, тис. осіб.	Кількість померлих, тис. осіб	Міграційний приріст, тис. осіб	Середньорічна чисельність населення, тис. осіб.
2010	46 012,0	1,156	1,624	531,9	747,2	65,5	45 937,10
2011	45 862,2	1,199	1,631	549,9	748,0	78,0	45 802,15
2012	45 742,1	1,240	1,637	567,2	748,8	90,5	45 696,55
2013	45 651,0	1,281	1,644	584,8	750,5	103,0	45 619,65
2014	45 588,3	1,320	1,650	601,8	752,2	115,4	45 570,80
2015	45 553,3	1,358	1,655	618,6	753,9	127,9	45 549,60
2016	45 545,9	—	—	—	—	—	—

Наведені данні (табл. 2.9) свідчать про те, що динаміка коефіцієнта транспортної рухливості населення у дальньому сполученні проявляється в двох тенденціях: із 1994 по 1999 рік – зниження, а з 2000 по 2006 рік – зростання. Зміна тенденції зі спаду до зростання пояснюється, у першу чергу,

макроекономічними процесами розвитку економіки країни – її виходом з кризового стану, зростанням доходів населення, зменшенням частки споживання в структурі витрат населення та інше. Для прогнозування коефіцієнта транспортної рухливості населення у дальньому сполученні встановлена залежність цього показника від реального наявного доходу на одну особу. Розрахунок цього показника за даними Державного комітету статистики України наведено в табл. 2.9.

Динаміка коефіцієнта транспортної рухливості населення у приміському сполученні виявляє зовсім іншу тенденцію. Цей показник невпинно спливає, що пояснюється не тільки зниженням реальних доходів населення, а і конкуренцією з боку автомобільного транспорту. Але сталий розвиток суспільства потребує зниження обсягів автомобільних перевезень за рахунок залізничних, що необхідно враховувати у подальших дослідженнях.

Таблиця 2.9 – Коефіцієнти транспортної рухливості на залізничному транспорті по пасажирообороту за видами сполучень

Джерело: [128]

Рік	Пасажирооборот, млн пас.-км			Середньорічн а чисельність населення, тис. осіб	Коефіцієнти транспортної рухливості за видами сполучень, тис. пас.- км/особу	
	усього	у т.ч. за видами сполучень			дальнє	приміське
		дальнє	приміське			
1994	70 881,6	44 012,9	26 868,7	51 921,40	0,848	0,517
1995	63 751,5	36 300,4	27 451,1	51 512,75	0,705	0,533
1996	59 079,8	32 598,9	26 480,9	51 057,75	0,638	0,519
1997	54 539,8	29 582,9	24 956,9	50 594,60	0,585	0,493
1998	49 937,9	24 062,5	25 875,4	50 144,45	0,480	0,516
1999	47 600,0	22 724,6	24 875,4	49 673,95	0,457	0,501
2000	51 767,3	25 469,5	26 297,8	49 176,50	0,518	0,535
2001	49 661,0	25 852,0	23 809,0	48 690,15	0,531	0,489
2002	50 543,5	27 035,5	23 508,0	48 230,30	0,561	0,487
2003	52 558,1	28 256,4	24 301,7	47 812,95	0,591	0,508
2004	51 725,5	31 054,6	20 670,9	47 451,60	0,654	0,436
2005	52 655,1	34 366,7	18 288,4	47 105,15	0,730	0,388
2006	53 229,8	35 137,1	18 092,7	46 787,75	0,751	0,387

Таблиця 2.10 – Реальний наявний дохід населення

Джерело: [128]

Рік	Реальний наявний дохід, у відсотках до відповідного року	Реальний наявний дохід у цінах 2006 року, млн грн	Середньорічна чисельність населення, тис. осіб	Реальний річний наявний дохід на одну особу у цінах 2006 р., грн
2000	...	155 084	48 690,15	3 185,1
2001	110,0	170 592	48 230,30	3 537,0
2002	118,0	201 299	47 812,95	4 210,1
2003	109,1	219 617	47 451,60	4 628,2
2004	119,6	262 662	47 105,15	5 576,1
2005	123,9	325 438	46 787,75	6 955,6
2006	113,4	369 047	46 524,55	7 932,3

Між коефіцієнтом транспортної рухливості населення у дальньому сполученні та реальним доходом на одну особу спостерігається тісний зв'язок (коефіцієнт кореляції становить 0,9933). Результати прогнозу пасажирообороту у дальньому сполученні зведені у табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Прогноз пасажирообороту у дальньому сполученні

Джерело: [128]

Рік	Наявний дохід на одну особу, грн	Коефіцієнт транспортної рухливості на одну особу	Середньорічна чисельність населення, тис. осіб	Пасажирооборот у дальньому сполученні, млн пас.-км
2007	9 434,7	0,811	46 524,55	37 731,4
2008	11 034,2	0,853	46 297,65	39 491,9
2009	12 803,8	0,886	46 102,10	40 846,5
2010	14 741,7	0,911	45 937,10	41 848,7
2011	16 846,6	0,927	45 802,15	42 458,6
2012	19 117,0	0,937	45 696,55	42 817,7
2013	21 551,8	0,943	45 619,65	43 019,3
2014	24 149,8	0,947	45 570,80	43 155,5
2015	26 910,0	0,949	45 549,60	43 226,6

Аналіз ряду динаміки коефіцієнта транспортної рухливості у приміському сполученні свідчить про його стаціонарний характер. Тому під час прогнозування доцільно його прийняти на середньому рівні 2005 та 2006 року, оскільки спостерігається стабілізація показника у ці роки.

Прогноз обсягів перевезень, у тому числі відправлення, пасажирів виконано виходячи з прогнозу пасажирообороту та прогнозів середньої дальності перевезень. Прогноз середньої дальності перевезень у дальньому сполученні виконано методом авторегресійного аналізу, а у приміському взято середню дальність 2006 року. Питома вага відправлення у загальному обсягу перевезень за видами сполучень визначена також методом авторегресійного аналізу.

Накраще наближення до фактичних даних виявила логістична модель

$$y = \frac{a}{1 + b \cdot x^c}, \quad (2.1)$$

де y – коефіцієнт транспортної рухливості населення за пасажирооборотом у дальньому сполученні (залізничний транспорт), тис. пас.-км/особу;
 x – реальний наявний дохід населення на одну особу у цінах 2006 року, грн.

Коефіцієнт детермінації рівняння регресії (2.1) становить 0,99135, що вказує на близьку до функціональної залежність. Перевірка статистичної значущості рівняння регресії (2.1) вказує, що воно статично значуще в цілому та всі його коефіцієнти регресії значущі.

Характер отриманої регресійної моделі свідчить про пряму уповільнену залежність показників, що досліджуються. Саме такий характер залежності є

теоретично очікуваним, що пояснюється тенденцією зменшення частки залізничних перевезень у їх загальних обсягах. Цю тенденцію можна пояснити збільшенням частки авіаційних перевезень та поїздок на приватному автотранспорті, що відбувається зі зростанням доходів населення. Також це пояснюється зменшенням конкурентоспроможності залізничних перевезень, що пов'язано з недостатнім рівнем якості послуг та комфорту пасажирів, причина якого виконання значної частини послуг через використання фізично та морально застарілого рухомого складу.

Для прогнозування доходу на одну особу побудовано рівняння тренда

$$y = a + bx \quad (2.2)$$

де y – реальний наявний дохід населення на одну особу в цінах 2006 року, грн;
 x – рік.

Коефіцієнт детермінації рівняння тренда (2.2) становить 0,99463, що вказує на близьку до функціональної залежність. Прогноз пасажирообороту в приміському сполученні зведено у табл. 2.12, а обсяги перевезень пасажирів – в табл. 2.13.

Таблиця 2.12 – **Прогноз пасажирообороту в приміському сполученні**
Джерело: [128]

Рік	Коефіцієнт транспортної рухливості на одну особу	Середньорічна чисельність населення, тис. осіб	Пасажирооборот у приміському сполученні, млн пас.-км
2007	0,3875	46 524,55	18 028,3
2008	0,3875	46 297,65	17 940,3
2009	0,3875	46 102,10	17 864,6
2010	0,3875	45 937,10	17 800,6
2011	0,3875	45 802,15	17 748,3
2012	0,3875	45 696,55	17 707,4
2013	0,3875	45 619,65	17 677,6
2014	0,3875	45 570,80	17 658,7
2015	0,3875	45 549,60	17 650,5

Слід зауважити, що отримані прогнози обсягів пасажирських перевезень залізничним транспортом України базуються на припущенні, що у майбутньому на розмір пасажирських перевезень будуть впливати ті ж фактори так само, як і сьогодні.

Таблиця 2.13 – **Прогноз обсягів перевезень пасажирів**
Джерело: [128] з доробкою автора

Рік	Пасажирооборот, млн пас.-км			Середня дальність, км			Перевезено, млн пас.			У т.ч. відправлено, млн пас.		
	усього	дальнє	приміське	усього	дальнє	приміське	усього	дальнє	приміське	усього	дальнє	приміське

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1994	70 881,6	44 012,9	26 868,7	96,3	241,8	48,5	736,3	182,0	554,3	631,0	82,6	548,4
1995	63 751,5	36 300,4	27 451,1	96,1	244,6	53,3	663,3	148,4	514,9	577,5	68,0	509,5
1996	59 079,8	32 598,9	26 480,9	96,7	246,6	55,3	610,9	132,2	478,7	538,6	61,3	477,3
1997	54 539,8	29 582,9	24 956,9	96,5	246,1	56,1	565,1	120,2	444,9	500,9	57,1	443,8
1998	49 937,9	24 062,5	25 875,4	90,2	253,0	56,4	553,7	95,1	458,6	501,5	43,4	458,1
1999	47 600,0	22 724,6	24 875,4	88,8	251,4	55,8	536,2	90,4	445,8	486,8	41,3	445,5
2000	51 767,3	25 469,5	26 297,8	93,4	255,2	57,9	554,0	99,8	454,2	498,7	45,0	453,7
2001	49 661,0	25 852,0	23 809,0	94,7	258,5	56,1	524,2	100,0	424,2	467,8	44,2	423,6
2002	50 543,5	27 035,5	23 508,0	96,6	259,5	56,1	523,1	104,2	418,9	464,8	46,3	418,5
2003	52 558,1	28 256,4	24 301,7	98,0	261,4	56,8	536,3	108,1	428,2	476,7	48,7	428,0
2004	51 725,5	31 054,6	20 670,9	99,8	260,3	51,8	518,2	119,3	398,9	452,2	53,6	398,6
2005	52 655,1	34 366,7	18 288,4	101,6	260,0	47,4	518,4	132,2	386,2	445,6	60,4	385,2
2006	53 229,8	35 137,1	18 092,7	101,9	259,1	46,8	522,2	135,6	386,6	448,4	62,5	385,9
2007	55 759,7	37 731,4	18 028,3	105,1	259,5	46,8	530,6	145,4	385,2	451,3	66,7	384,6

Закінчення табл. 2.13.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2008	57 432,2	39 491,9	17 940,3	107,3	259,8	46,8	535,3	152,0	383,3	452,4	69,6	382,8
2009	58 711,1	40 846,5	17 864,6	109,0	260,2	46,8	538,7	157,0	381,7	452,9	71,7	381,2
2010	59 649,3	41 848,7	17 800,6	110,2	260,3	46,8	541,2	160,8	380,4	453,4	73,5	379,9
2011	60 206,9	42 458,6	17 748,3	111,0	260,5	46,8	542,2	163,0	379,2	453,0	74,3	378,7
2012	60 525,1	42 817,7	17 707,4	111,5	260,8	46,8	542,6	164,2	378,4	452,8	74,9	377,9
2013	60 696,9	43 019,3	17 677,6	111,8	260,7	46,8	542,7	165,0	377,7	452,4	75,2	377,2
2014	60 814,2	43 155,5	17 658,7	112,1	260,9	46,8	542,7	165,4	377,3	452,2	75,4	376,8
2015	60 877,1	43 226,6	17 650,5	112,2	261,0	46,8	542,7	165,6	377,1	452,1	75,5	376,6

За умови суттєвих якісних змін залізничних пасажирських перевезень у майбутньому (наприклад, за умови розвитку швидкісного пасажирського руху, що якісно вплине на час поїздки залізничним транспортом та рівень комфорту) їх розміри можуть значно відрізнятись.

Моніторинг показників прогнозу на 2007–2009 роки показав суттєвий збіг з реальними показниками обсягів пасажирських перевезень у приміському сполученні (рис. 2.17). Похибка в показниках наведена в табл. 2.14.

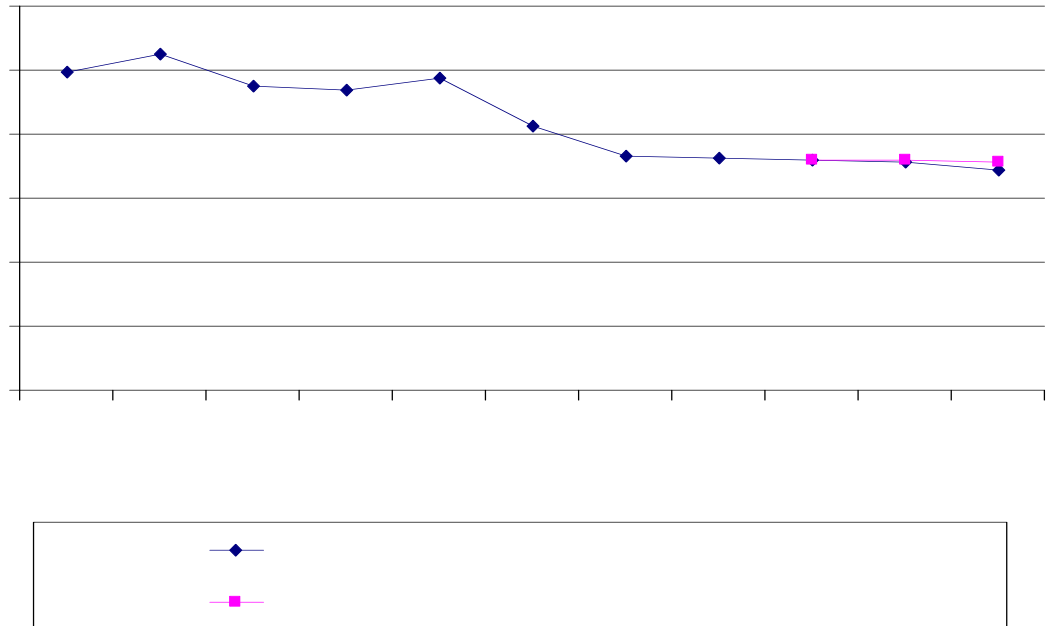

Рисунок 2.17 – Динаміка пасажирообороту в приміському сполученні за прогностними та фактичними даними

Джерело: [128, 4]

Таблиця 2.14 – Порівняння реальних та прогностних показників пасажирообороту у приміському сполученні

Джерело: розроблено автором

Рік прогнозу	Показники		
	Дані прогнозу	Дані моніторингу	Похибка
2007	18 028,30	17 939,60	0,49
2008	17 940,30	17 833,00	0,60
2009	17 864,60	17 219,60	3,61

Із табл. 2.14 випливає, що найбільше відхилення прогнозу пасажирообороту припадає на 2009 рік, коли світова фінансово-економічна криза набула найбільшого впливу. Тому доцільно реально оцінити вплив кризи на пасажирські перевезення у четвертому кварталі 2008 року та у першому півріччі 2009 року порівняно з аналогічним періодом 2007–2008 років.

Пасажирооборот. На пасажирські перевезення (рис. 2.18) світова фінансово-економічна криза вплинула не так сильно, як на вантажні.

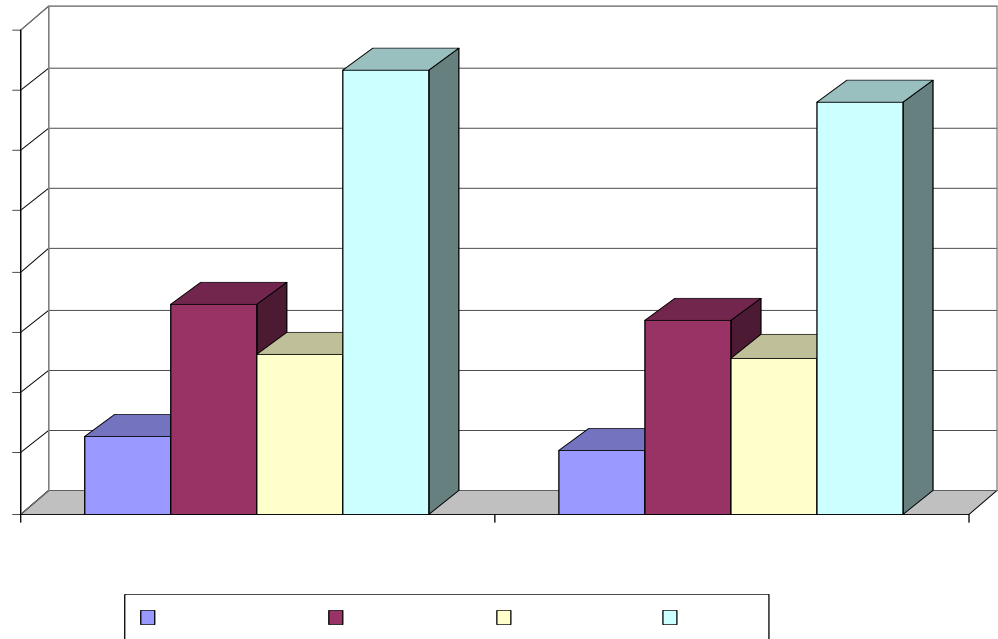
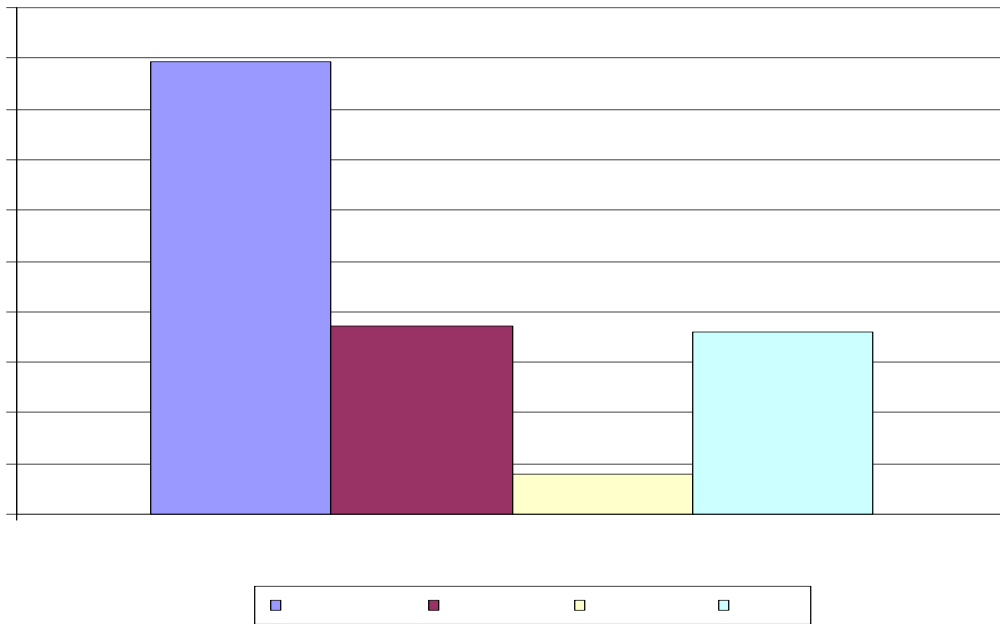

Рисунок 2.18 – Порівняння пасажирообороту залізниць України в кризовий період

Джерело: [4]

Найбільше падіння обсягів пасажирообороту відбулося у міжнародному сполученні 17,9 % (рис. 2.18), оскільки громадяни усіх країн стали економити кошти для спілкування з родичами та мандрівок. Проте кількість поїздок у відрядження за кордон практично не змінилася.

У внутрішньому сполученні також відбулося падіння обсягів пасажирообороту, але всього на 7,4 % (рис. 2.19) з тих же причин. Але зменшення кількості перевезених пасажирів у приміському сполученні становило 4,3 %, що пояснюється в основному втратою роботи. Загальні обсяги пасажирообороту скоротилися на 7,2 %.

Спад обсягів пасажирообороту на залізницях України
в кризовий період
Джерело: [4]

Рисун

Доходи. Приріст доходів Укрзалізниці від пасажирських перевезень пояснюється зменшенням тарифів на 26,7 % (рис. 2.20, 2.21). На міжнародних перевезеннях відбулося суттєве підвищення тарифів на 45,6 %, у внутрішньому сполученні – всього на 12,4 %, а в приміському – на 22,7 %.

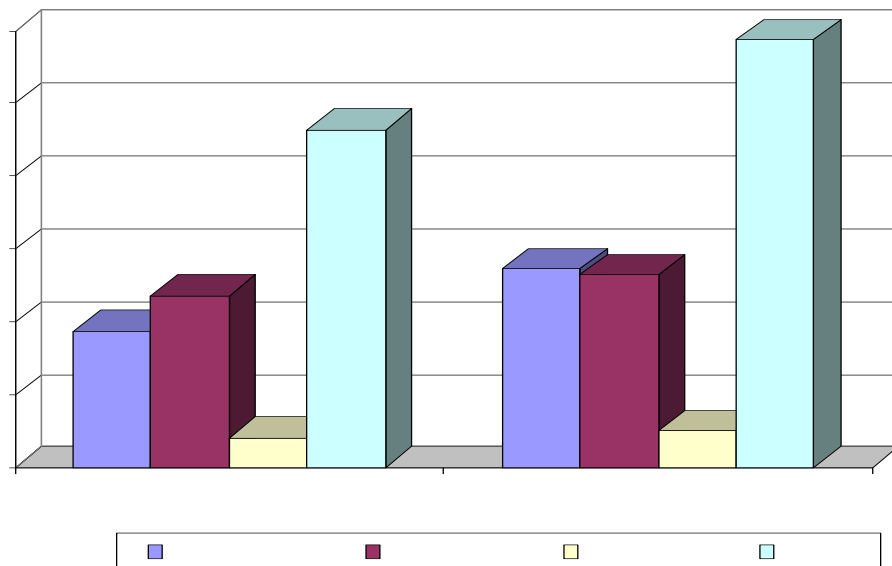

Рисунок 2.20 – Порівняння доходів Укрзалізниці в кризовому періоді
Джерело: [4] з доробкою автора

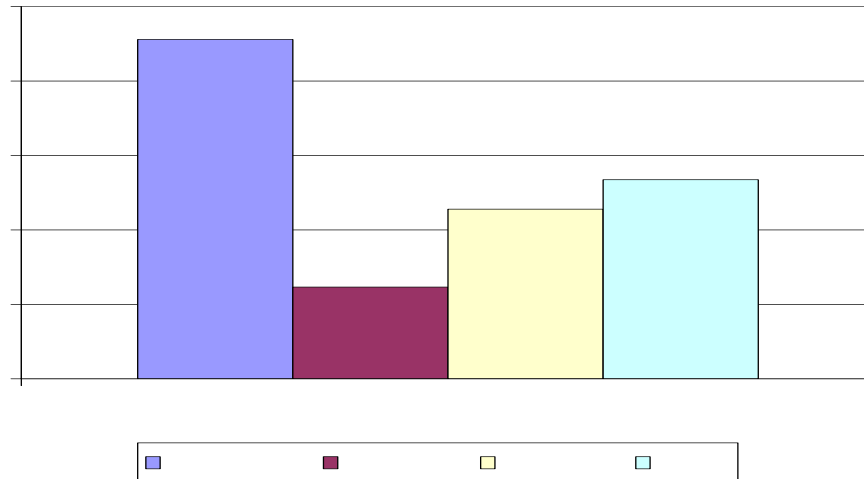

Рисунок 2.21 – Приріст доходів від пасажирських перевезень Укрзалізниці в кризовий період

Джерело: [4] з доробкою автора

Експлуатаційні витрати. Приріст експлуатаційних витрат у кризовому періоді становить 9,0 % (рис. 2.22, 2.23), що пояснюється в основному подорожчанням матеріалів та енергоносіїв. Але це подорожчання було б ще більшим, якби Укрзалізня не знизил витрати на оплату праці. У приміському сполученні приріст витрат найбільший – 22,9 %. Причина цього – додаткові витрати на утримання електропоїздів, які раніше були приписані до локомотивного господарства.

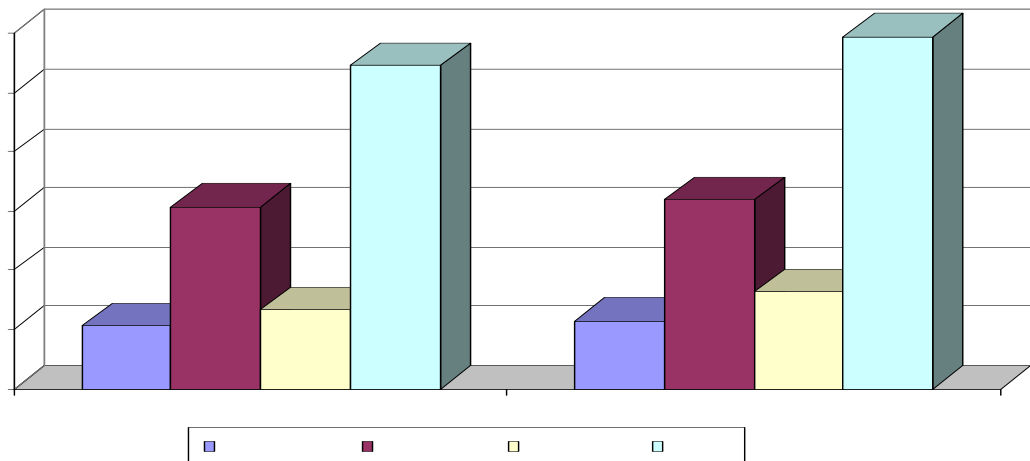
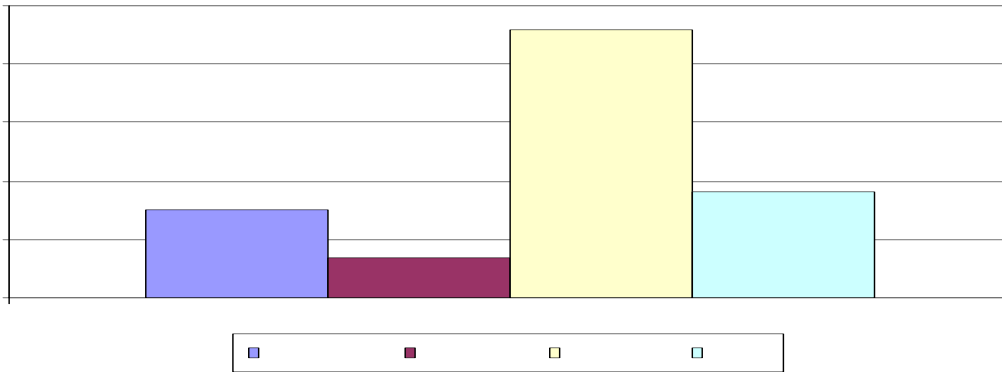

Рисунок 2.22 – Порівняння експлуатаційних витрат Укрзалізниці в кризовий період

Джерело:[4] з доробкою автора

Рисун

– Приріст експлуатаційних витрат від пасажирських перевезень Укрзалізниці в кризовому періоді

Джерело: [4] з доробкою автора

Фінансовий результат діяльності пасажирського господарства. Збитки від пасажирських перевезень у кризовий період стали меншими на 127 млн грн (рис. 2.24), що пояснюється незначним зростанням експлуатаційних витрат за рахунок ефективних заходів Укрзалізниці. Але в приміському сполученні збитки стали більшими на 257 млн грн через передачу на баланс приміських перевезень моторвагонних депо.

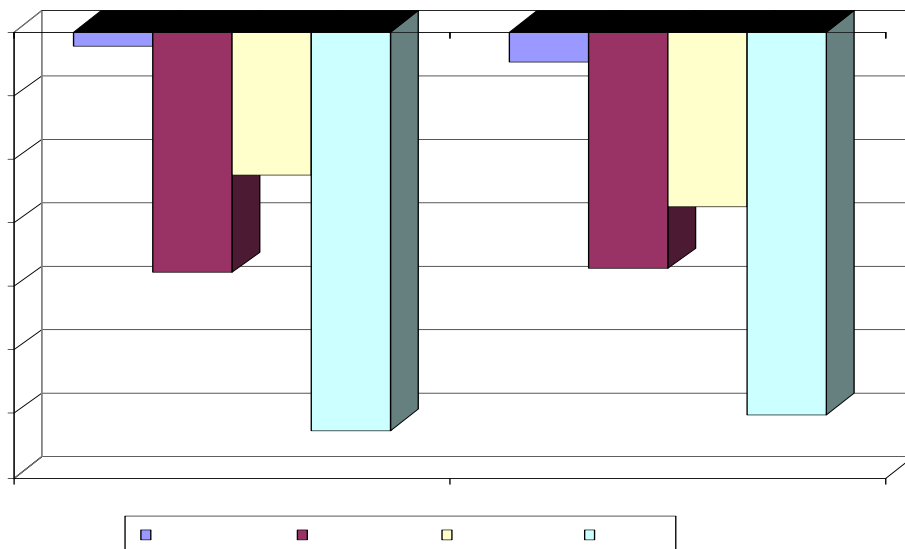

Рисунок 2.24 – Фінансовий результат (збитки) від пасажирських перевезень Укрзалізниці

Джерело: [4] з доробкою автора

Покриття витрат доходами від перевезень. Загальне покриття витрат доходами від пасажирських перевезень у кризовий період збільшилося на 6,9 % (рис. 2.25) в основному завдяки збільшенню величини тарифів у міжнародному сполученні на 31,4 %.

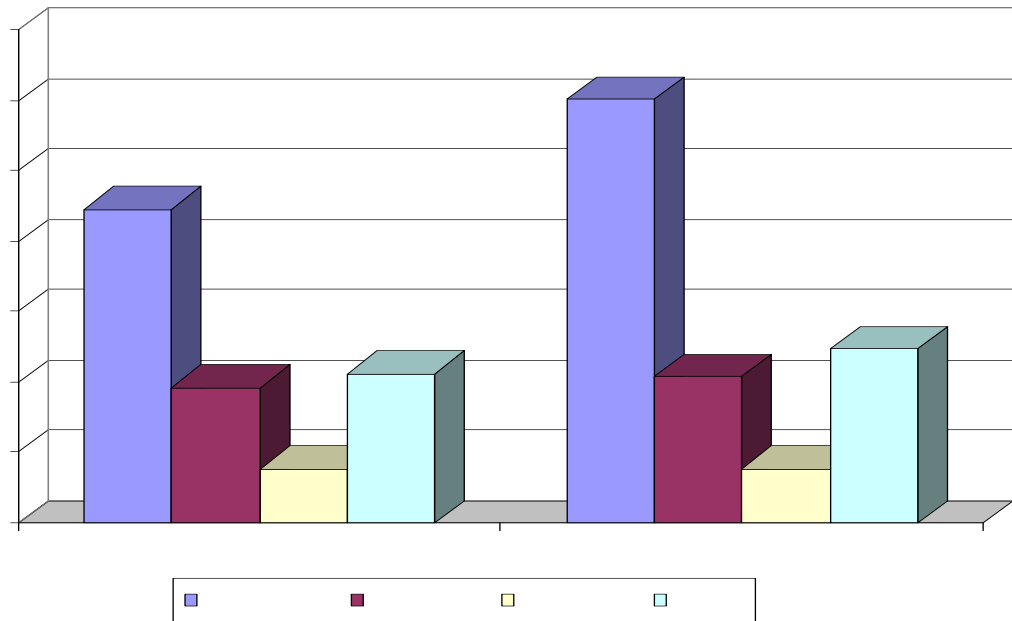

Рисунок 2.25 – Покриття витрат доходами від пасажирських перевезень

Джерело: [4] з доробкою автора

Собівартість пасажирських перевезень. Собівартість пасажирських перевезень за 10 пас.-км у кризовий період виросла на 17,5 % (рис. 2.26, 2.27), що пояснюється зменшенням обсягів пасажирообігу та збільшенням експлуатаційних витрат. Найбільші зміни собівартості перевезень відбулися у міжнародному сполученні – 31,3 % та приміському – 24,9 %.

Падіння кількості перевезення пасажирів. Кількість перевезених пасажирів у кризовий періоді знизилася на 4,3 % (рис. 2.28, 2.29), а в дальньому сполученні – на 9,2 %. Причини та наслідки зменшення кількості пасажирів за різними сполученнями пояснювалися раніше.

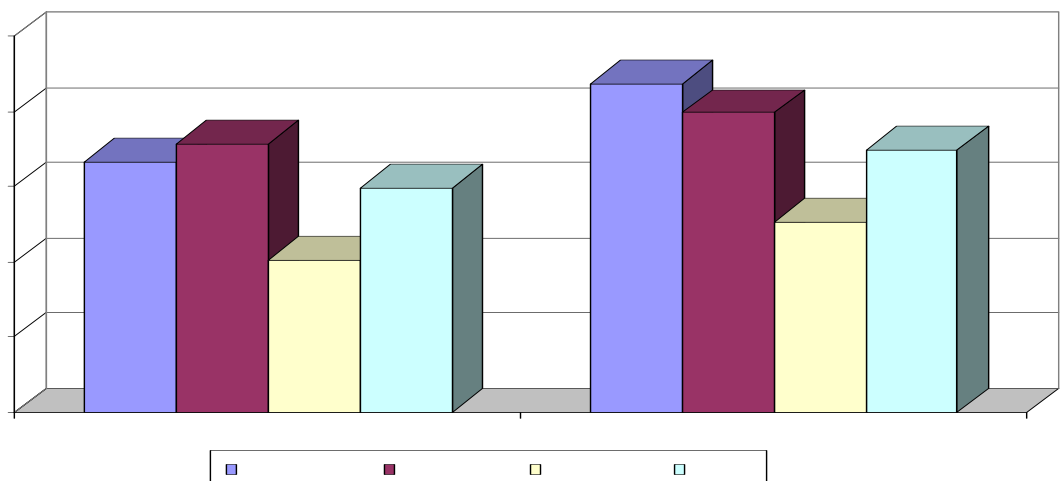
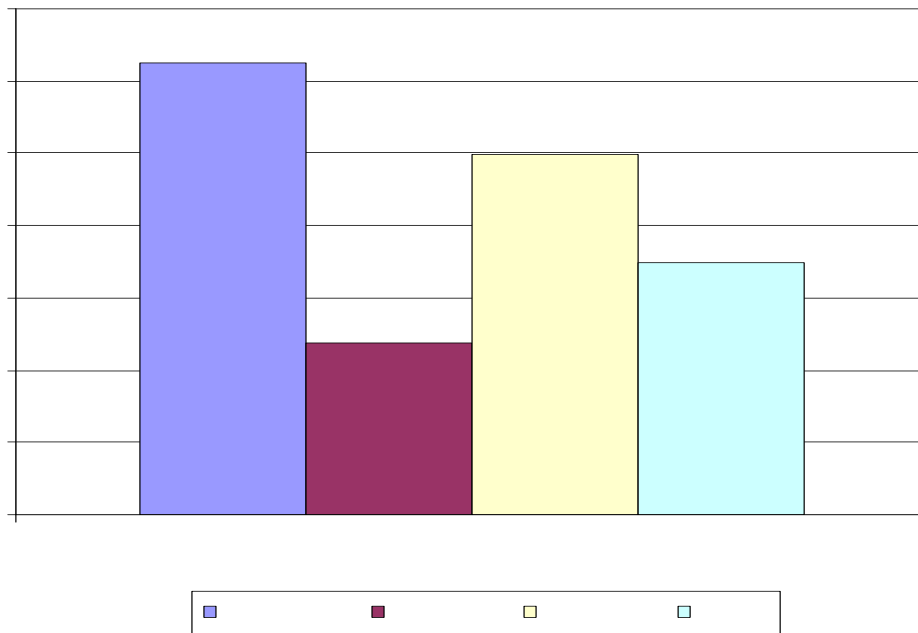

Рисунок 2.26 – Порівняння собівартості 10 пас.-км залізниць України в кризовий період

Джерело: [4] з доробкою автора

Рисун

2.27 – Збільшення собівартості 10 пас.-км на залізницях України в кризовий період

Джерело: [4] з доробкою автора

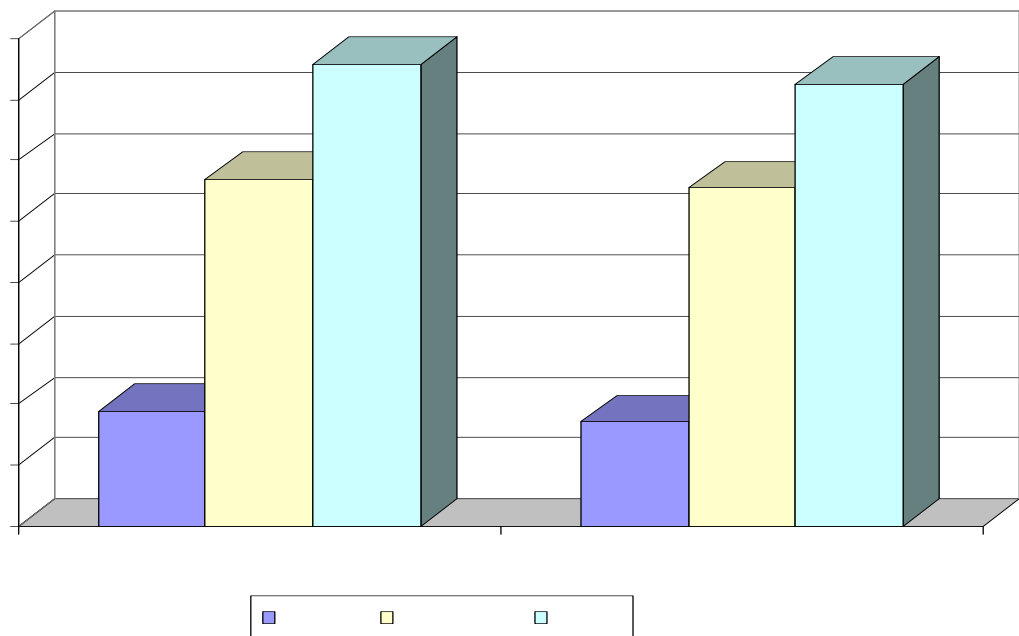
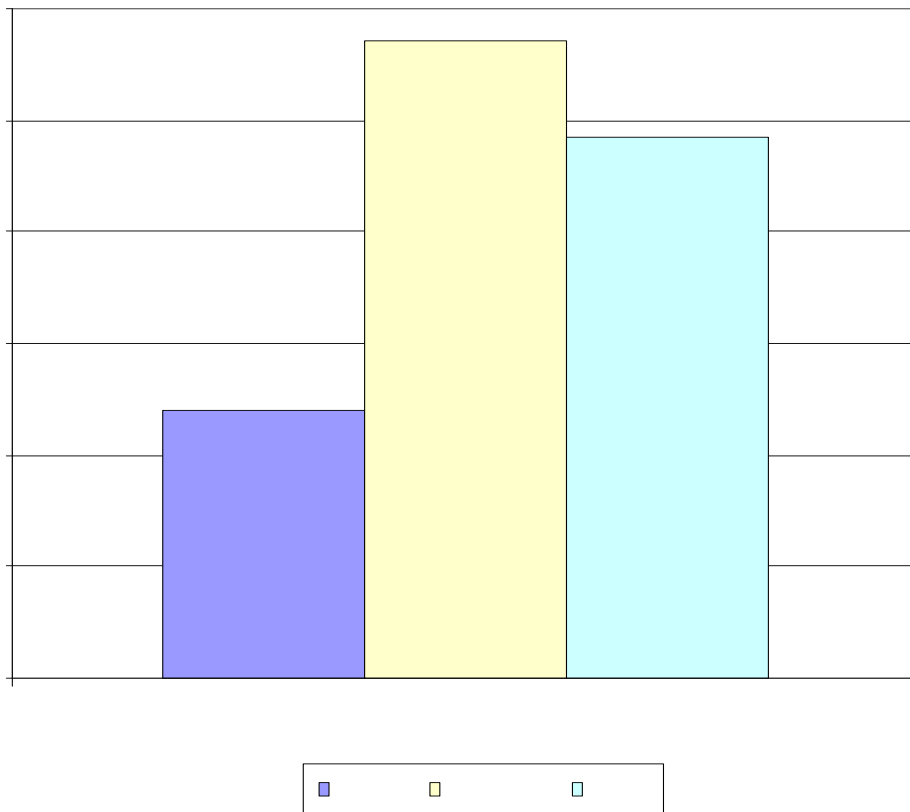

Рисунок 2.28 – Порівняння перевезених пасажирів залізницями України в кризовий період

Джерело: [4] з доробкою автора

Рисун

.29 – Динаміка кількості перевезених пасажирів залізницями України
в кризовий період

Джерело: [4] з доробкою автора

На основі досліджень даного підрозділу можна сказати, що наслідки світової фінансово-економічної кризи практично не вплинули на кількісні показники приміських перевезень. У кризовий період пасажирооборот знизився всього 1,2 %, в тому числі безкоштовно на 0,9 %. Відправлення пасажирів на залізницях України знизилося на 2,5 %, населеність вагонів підвищилася на 4,7 % в основному через скорочення кількості відправлених поїздів на 4,7 %.

Висновки до розділу 2

На основі досліджень, проведених у другому розділі, можна зробити такі висновки:

1. Під час дослідження роботи приміського господарства в дисертаційній роботі застосовано системний аналіз, який проводиться на основі всебічного вивчення властивостей господарства із застосуванням наукових підходів для виявлення слабких та сильних сторін системи, її можливостей та погроз, формування стратегії функціонування та розвитку. Використовуючи принципи системного підходу, можна констатувати, що на Головне управління приміських пасажирських перевезень, як і на Укрзалізницю в цілому, діють фактори прямого та непрямого впливу зовнішнього середовища, а всередині неї є п'ять змінних: цілі, завдання, організаційна структура, кадри та технології. Додатково включено фінанси – шосту змінну, яка відіграє значну роль у ефективному функціонуванні пасажирських перевезень.

2. Аналізуючи економічні дані роботи Укрзалізниці, можна зробити висновок, що доходи залізниць України у 2009 році на 2,0 % більші, ніж у 2008 році. Основна причина цього – пасажирські перевезення (22,7 %). У той же час знизилися доходи від вантажних перевезень на 0,5 % та від допоміжного виробництва на 0,2 %. Але такий висновок хибний, оскільки збільшення доходу відбулося завдяки підвищенню тарифів, у той час як спостерігався спад обсягів перевезень. Витрати залізниць на перевезення у 2009 році зменшилися порівняно з 2008 роком на 0,5 % в основному за рахунок вантажних перевезень (6,5 %), а витрати на пасажирські перевезення збільшилися на 14,6 %. Це пояснюється значним спадом обсягів вантажних перевезень на 31,0 % та зменшенням пасажирообороту на 9,8 %. При цьому у 2009 році одночасно відбулося підвищення цін на паливо, сировину, матеріали та комплектуючі вироби. Усе це позначилося на фінансовому результаті Укрзалізниці. Від вантажних перевезень він збільшився на 1 301 175 грн, а від пасажирських перевезень зменшився на 382 846 грн. Чистий прибуток у 2009 році становив всього 363 351 грн, що є дуже низьким показником, оскільки рентабельність господарської діяльності Укрзалізниці – всього 0,93 %.

3. Аналізуючи діяльність залізниць України, можна зробити висновок, що в сучасних умовах приміські пасажирські перевезення відіграють провідну роль у транспортній системі країни, і так буде й надалі. Такий пріоритет приміських перевезень визначається високою провізною здатністю залізничних магістралей, порівняно низькою собівартістю, надійністю перевезень, незалежністю від кліматичних умов і мінімальним впливом на навколишнє середовище. Важливу роль у покращенні роботи господарства повинні відігравати нові умови господарювання.

4. Фінансовий стан приміського господарства є катастрофічним, оскільки доходи від перевезень всього на 16,0–12,0 % покривають збитки. Аналіз доходів та витрат від пасажирських перевезень показує, що доходи, отримані від одного пасажирів у 2009 році, становлять 0,97 грн, а витрати на перевезення одного пасажирів – 7,94 грн, тобто витрати у 8,2 разу перевищують доходи, а збитки при цьому становлять 6,96 грн. Існує декілька причин такої ситуації:

- низький рівень тарифів на приміські перевезення;
- велика кількість пільгових категорій пасажирів;

- недостатня компенсація перевезень пільгових категорій громадян місцевими органами влади.

5. Станом на 1 січня 2010 року інвентарний парк моторвагонного рухомого складу нараховував 1 589 секцій або 343 склади електропоїздів, 326 секцій або 162 склади дизель-поїздів та 11 рейкових автобусів. На сьогодні за межами призначеного виробниками нормативного терміну служби експлуатується 53,4 % електропоїздів постійного та змінного струму, 88 % дизель-поїздів.

6. Проблеми, пов'язані з наданням пільг, удосконаленням механізмів контролю, фінансування та управління пільговими пасажирськими перевезеннями, викликають багато суперечок з боку перевізників, державних органів і органів місцевого самоврядування, а їх вирішення є одним із стратегічних завдань Програми економічних реформ України на 2010–2014 роки.

7. Моніторинг показників прогнозу пасажирообороту на 2007–2009 роки, виконаний у науково-дослідній роботі ДПТом показав достатній збіг з реальними показниками обсягів пасажирських перевезень у приміському сполученні. Найбільша похибка в показниках становить 3,61 % і припадає на 2009 рік, коли світова фінансово-економічна криза набула найбільшого впливу.

8. Світова фінансово-економічна криза вплинула на діяльність пасажирського господарства, але не так суттєво, як на вантажні перевезення. Загальне зниження обсягів пасажирообороту становило 7,2 %. Завдяки ефективним діям Укрзалізниці збитки за всіма видами сполучень, крім приміського, стали зменшуватися, що дозволило підвищити покриття витрат доходами на 6,9 %. Незважаючи на ефективні заходи щодо зниження експлуатаційних витрат, собівартість пасажирських перевезень зросла на 17,5 %.

РОЗДІЛ 3

ПРИНЦИПИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИМІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Відповідно до поставлених мети та завдань, у третьому розділі дисертаційної роботи розглядаються питання за двома напрямками [12, 14, 113]. Перший напрямок присвячено розробці економічно обґрунтованого принципу курсування зонних поїздів приміського та регіонального сполучення, а другий – удосконаленню тарифної політики у сфері перевезення пасажирів в умовах реформування залізничної галузі.

3.1 Економічне обґрунтування принципу курсування зонних поїздів приміського та регіонального сполучення

Для побудови тарифів на перевезення пасажирів у приміських і регіональних поїздах в умовах реформування залізничної галузі та отримання від уряду і місцевих органів влади часткових дотацій (субсидій, субвенцій) та компенсацій за пільгові перевезення громадян необхідно спочатку визначити всі можливі заходи щодо зниження їх збитковості. Ці заходи ці в основному стосуються економічно обґрунтованих принципів організації перевезень. Далі подано новий принцип оптимізації руху приміських пасажирських поїздів за рахунок зонного обслуговування пасажирів на окремих напрямках руху [15, 112].

Принцип зонного обслуговування дозволяє розділяти приміські поїзди по зонах (дві або три), у яких існує різна густота пасажирів і недоцільно усі поїзди даного напрямку відправляти до кінцевої зупинки. Тому було запропоновано більшу кількість приміських поїздів використовувати в першій зоні, що включає зупинки, на яких виходить найбільша кількість пасажирів. Поїзди другої зони будуть проходити першу зону з підвищеною швидкістю і зупинятися лише в окремих населених пунктах із значною кількістю пасажирів та перевозити пасажирів тільки у межах другої зони. У цій зоні виходить менше пасажирів і для їх перевезення потрібно менше поїздів. У третій зоні, яка розташована далеко від великого міста, але ближче до міста-сателіта, пасажиропотік також менший, ніж у 1-й зоні. Для перевезення цих пасажирів пропонується організувати поїзди, проходять значну кількість станцій першої та другої зони без зупинок. У зворотному напрямку рух поїздів буде побудований аналогічно.

Впровадження такої організації перевезення пасажирів на даному напрямку дозволить підвищити швидкість руху поїздів і зменшити їх кількість для перевезення розрахункової кількості пасажирів. В умовах гострого дефіциту інвестицій на придбання рухомого складу, неповної компенсації витрат на перевезення пільгової категорії громадян та відсутності підтримки місцевих органів влади для часткової ліквідації збитковості приміських перевезень використовувати таку організацію руху приміських поїздів в Україні дуже ефективно.

Цей метод можна впровадити на напрямках, де існує сталий потік пасажирів, розподілений за окремими зонами. Кінцевими станціями в кожній зоні в основному мусять бути зупинки, на яких виходить або сідає найбільша

кількість пасажирів, що суттєво впливає на пасажирообіг.

На рис. 3.1 подана зонна організація руху приміських поїздів на умовному полігоні залізниці.

Для економічного обґрунтування доцільності впровадження зонного методу обслуговування пасажирів на умовному полігоні залізниці виконаємо розрахунки в такій послідовності:

1. Визначення необхідної кількості рухомого складу та його рейсів на протягом доби в кожній зоні.
2. Перевірка можливості використання в кожній зоні мінімальної кількості рухомого складу за рахунок впровадження максимальної кількості рейсів поїздів i -го напрямку протягом доби, враховуючи новий термін обороту рухомого складу.
3. Визначення економії рухомого складу у разі використання зонної технології організації руху.

Рисунок 3.1 – Схема полігону зонного обслуговування приміськими поїздами
Джерело: розробка автора

Мінімальна кількість рухомого складу (поїздів) для обслуговування i -го напрямку в зонах 1, 2, 3 розраховується залежно від річної кількості пасажирів – у приміському сполученні в кожній зоні; коефіцієнта нерівномірності, який враховує коливання пасажиропотоку в певні дні тижня або періоду року, ; середньорічної населеності i -го поїзда на даному напрямку , кількості днів роботи рухомого складу за розкладом руху та кількості рейсів i -го поїзда на протягом доби . Цю мінімальну кількість рухомого складу для кожної зони j можна визначити за формулою (3.1)

(3.1)

У формулі (3.1) є невідома величина – необхідна кількість рейсів, яку мусить зробити i -й приміський поїзд у кожній зоні протягом доби.

Час роботи одного рухомого складу -го напрямку за звичайною технологією організації руху на умовному полігоні залізниці з трьома зонами на протязі доби можна визначити за формулою (3.2).

(3.2)

де , , – загальний час руху одного приміського поїзда відповідно у першій, другій, третій приміських зонах протягом доби, год;

- загальний час очікування відправлення за графіком одного приміського поїзда на протягом доби, год;
- час виконання технічного обслуговування та поточного ремонту одного приміського поїзда на протязі доби, год;
- 1, 2, 3 – індекси, що вказують на належність величини до конкретної зони;
- i – індекс, що вказує на належність величини до конкретного приміського поїзда.

Величина τ , або кількість оборотів (рейсів) одного рухомого складу, визначається залежно від швидкості руху на всіх трьох зонах за формулою (3.3) і має дорівнюватися цілому числу.

(3.3)

Якщо на даному напрямку залізниці буде впроваджена зонна організація руху приміських поїздів, то формула (3.2) набуде вигляду:

(3.4)

- де
- загальний час руху одного приміського поїзду у першій зоні з деякими зупинками, а в другій зоні з зупинками на протязі доби, год;
  - загальний час руху одного приміського поїзда у першій та другій – із деякими зупинками, а в третій зоні з зупинками протягом доби, год.

Зонна організація руху приміських поїздів сприяє збільшенню швидкості руху в зонах, які рухомий склад проходить з деякими зупинками, та зменшенню терміну одного обороту. Враховуючи підвищену маршрутну швидкість руху поїздів та різну їх кількість в кожній зоні, можна записати нові формули для визначення часу роботи приміського поїзда (3.5)–(3.7):

(3.5)

(3.6)

(3.7)

- де
- довжина відповідно першої, другої та третьої зони, км;

– середня швидкість руху i -го поїзда в різних зонах у разі різної організації руху.

Визначений за системою рівнянь (3.5)–(3.7) термін обороту приміського поїзда i -го напрямку відповідно у першій, другій та третій зонах слід підставити у формулу (3.3) для остаточного розрахунку мінімальної кількості рейсів рухомого складу на даному напрямку в кожній зоні (3.8)–(3.10)

$$(3.8)$$

$$(3.9)$$

$$(3.10)$$

де n_{1i} , n_{2i} , n_{3i} – мінімальна кількість рейсів приміського поїзда одного напрямку відповідно у першій, другій та третій зонах;

Порівняння кількості рухомого складу, розрахованого за двома методами організації руху приміських поїздів дозволяє визначити економічний ефект від впровадження зонної організації руху на будь-якому полігоні залізниці за формулою (3.11).

$$E = \left(\sum_{i=1}^n \left(n_{1i} + n_{2i} + n_{3i} \right) \cdot C_{\text{ЕМБЕД}} - \sum_{i=1}^n \left(n_{1i} + n_{2i} + n_{3i} \right) \cdot C_{\text{ЕМБЕД}} \right) \cdot \text{ЕМБЕД Equation.3} \quad (3.11)$$

де n_{1i} – кількість одиниць рухомого складу за умовами звичайного методу організації руху приміських пасажирських перевезень на i -му напрямку, секція;

– кількість одиниць рухомого складу за умовами звичайного методу організації руху приміських пасажирських перевезень на i -му напрямку, секція;

– вартість однієї одиниці нового рухомого складу.

Враховуючи те, що приміські пасажирські перевезення збиткові, можна за умови впровадження зонного методу обслуговування пасажирів знизити цю збитковість на величину зменшення витрат на перевезення на даному полігоні залізниці, які визначаються пропорційно скороченню секціє-км або поїздо-км.

3.2 Теоретико-методологічний підхід до визначення витрат на функціонування окремого приміського пасажирського поїзда

3.2.1 Нові принципи формування витрат на перевезення пасажирів

Після закінчення реформування залізничного транспорту України будуть організовані приватні приміські компанії з перевезення пасажирів у приміському сполученні, які матимуть кілька власників. Фінансування цих компаній виконуватиметься за рахунок коштів власників (Укрзалізниця, місцевих або обласних адміністрацій, приватних організацій) та державних субсидій, які поступово будуть зменшуватися залежно від фінансових показників та конкретних умов за угодами.

Тарифи на перевезення пасажирів у приміському сполученні повинні забезпечувати отримання власниками компанії доходів від надання відповідних послуг у розмірі, який забезпечить компенсацію їх витрат та формування економічно обґрунтованого прибутку.

Розрахунок тарифів базується на основі звітних даних за формою 10 зал, чинної номенклатури витрат з основних видів економічної діяльності залізничного транспорту України [100], інструкції з калькулювання собівартості перевезень на залізничному транспорті України.

Тарифи на перевезення пасажирів у приміському сполученні повинні бути диференційовані залежно від [12, 14, 113–116]:

покоління моторвагонного рухомого складу (старого, нового);

- виду рухомого складу (МВРС, рейковий автобус, вагон-трамвай);
- класності вагона (1-й клас, 2-й клас, 3-й клас);
- категорії поїзда за швидкістю (звичайний, швидкий, швидкісний);
- рівнем якості послуг (звичайний та підвищеного комфорту).

Під видами послуг розуміються послуги з перевезення пасажирів у приміському сполученні у вагонах певного типу та поїзді певної категорії.

Слід сказати, що реформування приміських пасажирських перевезень у країнах СНГ та Балтії відбувається дуже повільно, оскільки цей вид залізничних перевезень дуже збитковий, а субсидії уряду та компенсації пільгових перевезень виділяються не в повному обсязі. Тому можна зробити висновок, що в Україні цей процес також буде відбуватися повільно.

Можна очікувати таку послідовність реформування приміських пасажирських перевезень:

1. Утворення приміських пасажирських компаній за участю тільки Державне акціонерне товариство «УЗ» з частковою компенсацією пільг урядом, але із суттєвими змінами організації та технології приміського залізничного руху.
2. Поступове утворення місцевими органами влади у великих містах зі значною кількістю приміського населення, задіяного на підприємствах міста, приміських пасажирських компанії разом з ДАТ «УЗ».

Основні складові вартості
перевезень пасажирів

виконувати даний вид робіт, можна поділити на такі складові:

- локомотивна, яка включає витрати локомотивного господарства (це господарство може належати Локомотивному департаменту або Департаменту інфраструктури);
- інфраструктурна, яка включає частку витрат Департаменту інфраструктури на утримання інфраструктури залізниць та організацію руху приміських пасажирських поїздів по ній;
- пасажирська, яка включає витрати на курсування пасажирських вагонів, що експлуатуються у приміському сполученні та належать Департаменту пасажирських перевезень у дальньому сполученні.

Власні витрати приміської пасажирської компанії для полегшення розрахунків тарифів можна умовно поділити на три складові:

- моторвагонна, що включає витрати на утримання моторвагонних електросекцій, дизель-поїздів, рейкових автобусів та вагон-трамваїв;
- витрати на утримання власної приміської інфраструктури, що знаходиться на балансі компанії;
- інші витрати приміської пасажирської компанії, частина яких мусить включатися до складу тарифів на перевезення.

Послуги сторонніх організацій виділені окремо, оскільки частина з них включається до складу тарифів на перевезення пасажирів не напяму, а після певних розрахунків. До таких послуг належать:

- оренда рухомого складу за різними договорами;

- послуги сторонніх депо та заводів з ремонту рухомого складу, що належить пасажирській компанії;
- послуги сторонніх організацій з ремонту будівель та споруд, що належать пасажирській компанії;
- інші види послуг.

Додатково слід враховувати те, що кожна приміська пасажирська компанія може мати різні форми відносин з ДАТ «УЗ»; наприклад:

- мати власні вокзали 3–5 класу або орендувати в них приміщення;
- орендувати приміську інфраструктуру або викупити її;
- ремонтувати рухомий склад у депо ДАТ «УЗ» або у моторвагонних депо та заводах інших власників;
- розраховуватися з ДАТ «УЗ» за нитку графіка або на інших умовах.

Отже концептуальний підхід до побудови тарифів на приміські пасажирські перевезення, що виконуються окремими філіями, дочірніми підприємствами та компаніями-операторами має бути гнучким, універсальним, ґрунтуватися спочатку на базі нової номенклатури витрат Укрзалізниці та статистичної форми 10 зал, а потім на власних дослідженнях після сталої роботи на ринку транспортних послуг.

Математично формулу для розрахунку витрат пасажирської приміської компанії ( ) в загальному вигляді можна подати так (3.12):

(3.12)

- де
- послуги ДАТ «УЗ», грн;
  - власні витрати приміської пасажирської компанії, грн;
  - послуги сторонніх організацій, грн.

(3.13)

- де
- витрати на користування локомотивною тягою, грн;
  - витрати на послуги пасажирського господарства, грн;
  - витрати на користування залізничною інфраструктурою, грн;

Власні витрати компанії, розраховуються за формулою (3.14).

(3.14)

де:

- витрати на роботу та утримання електропоїздів, грн;
- витрати на роботу та утримання дизель-поїздів, грн;
- витрати на роботу та утримання рейкових автобусів, грн;
- витрати на роботу та утримання вагонів-трамваїв, грн;
- витрати на утримання власної пасажирської інфраструктури, грн;
- інші витрати пасажирської компанії (крім третьої групи), грн;

Послуги сторонніх організацій розраховуються за формулою (3.15).

$$, \quad (3.15)$$

- де
- витрати на оренду рухомого складу за різними договорами, грн.
  - витрати на поточний та капітальний ремонт власного рухомого складу, грн;
  - витрати на поточний та капітальний ремонт інших будівель та споруд, що не увійшли до складу власної приміської інфраструктури, грн;
  - інші витрати (крім витрат другої групи).

У свою чергу кожен зі складових формул (3.12–3.15) слід поділити на початкову-кінцеву та рухому операції та згрупувати за окремими вимірниками витрат, які є загальними для даної групи. Для цього побудовані таблиці (3.1–3.8), у яких вказано індивідуальний вимірник для кожної статті витрат, до якого виду операції вони віднесені та змінні чи постійні ці витрати залежно від перевезення пасажирів у приміському сполученні.

3.2.2 Формування собівартості перевезень пасажирів у приміському та регіональному сполученнях

Враховуючи існуючу методику побудови тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні (форма 10 зал) та запропонований вище розподіл витрат (рис. 3.2), слід розраховувати величину основних частин витрат за допомогою табл. 3.1–3.8.

Локомотивна складова витрат. Перевезення пасажирів у вагонах на приміських маршрутах використовується не так часто і виконується локомотивами депо, що знаходяться на балансі локомотивної служби. Ці послуги компанії приміських перевезень мусять сплачувати Укрзалізниця за статтями, поданими у табл. 3.1 (окремо послуги поїзних електровозів і тепловозів та маневрових тепловозів).

У табл. 3.1 наведено розподіл витрат з локомотивної тяги за номерами статей, вимірником, видом операції та характером витрат, а на рис. 3.3, 3.4 та 3.5 представлено узагальнюючі вимірники окремо для електровозів та тепловозів.

Таблиця 3.1 – Розподіл витрат, що входять до локомотивної складової собівартості тарифів

Джерело: [18, 100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати
1	2	3	4	5
	Електровози			
5002	Робота електровозів у приміському сполученні	10 000 т-км брутто або 1000 електровозо-км	рухома	змінні
5003	Робота електровозів на маневрах		ПКО	змінні

		1000 електровозо-годин		
5005 5041	Екіпірування поїзних та маневрових електровозів	1 екіпірування або 1000 електровозо-км	ПКО	змінні
5006 5007	Амортизація поїзних та маневрових електровозів	Визначена сума	ПКО	постійні
5008— 5015	Технічне обслуговування поїзних та маневрових електровозів	1 обслугов. на 1000 електровозо-км	ПКО	змінні
5016	Комісійний огляд електровозів	1 огляд на 1000 електровозо-км	ПКО	змінні
6210— 6220	Поточні та капітальні ремонти та сервісне обслуговування електровозів	1 ремонт на 1000 електровозо-км	ПКО	змінні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут п. 1	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	змінні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут п. 3	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп. 1а, 2, 4-6	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	змінні

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5
	Тепловози			
5202 5203	Робота тепловозів у приміському сполученні	10 000 т-км брутто або 1000 тепловозо-км	рухома	змінні
5202 5203	Робота тепловозів на маневрах	1000 тепловозо-годин	ПКО	змінні
5205 5281	Екіпірування поїзних та маневрових тепловозів	1 екіпірування або 1000 тепловозо-км	ПКО	змінні
5206 5207	Амортизація поїзних та маневрових тепловозів	Визначена сума	ПКО	постійні
5208 5215	Технічне обслуговування поїзних та маневрових тепловозів	1 обслуговуван. або 1000 тепловозо-км	ПКО	змінні
5216	Комісійний огляд тепловозів	1 огляд або 1000 тепловозо-км	ПКО	змінні
6410– 6420	Поточні та капітальні ремонти та сервісне обслуговування тепловозів	1 ремонт або 1000 тепловозо-км	ПКО	змінні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут п. 7	Визначена сума пропорційна попередній сумі витрат	рухома	змінні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут п. 9	Визначена сума пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп. 7а, 8, 9-12	Визначена сума пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	змінні
	Маневрові тепловози			
5202 5205 5217 5228 5229	Робота та екіпірування тепловозів, що знаходяться на балансі господарства приміських перевезень	10 000 т-км брутто або 1000 тепловозо-км	ПКО	змінні
5218 5225 5230	Амортизація тепловозів, що знаходяться на балансі господарства приміських перевезень	Визначена сума	ПКО	постійні
5219– 5224 5226 5227 5231– 5233	Технічне обслуговування тепловозів, що знаходяться на балансі господарства приміських перевезень	1 обслуговув. або 1000 тепловозо-км	ПКО	змінні
6421– 6425 6426- 6435	Поточні, капітальні ремонти та сервісне обслуговування маневрових тепловозів	1 ремонт або 1000 тепловозо-км	ПКО	змінні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп. 14	Визначена сума пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп. 13, 15, 16	Визначена сума пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	змінні

Рисунок 3.5 – Розподіл моторвагонної складової (тепловози на балансі компанії) за операціями та вимірниками. Джерело: розробка автора

Моторвагонна складова витрат. Перевезення пасажирів на приміських маршрутах в основному виконуються електропоїздами та дизель-поїздами, які вже кілька років разом з деякими моторвагонними депо передані на баланс службам приміських перевезень. Витрати на утримання, технічне обслуговування, екіпірування та ремонти моторвагонного рухомого складу нестиме новоутворена приміська пасажирська компанія. Перелік цих витрат окремо по статтям подано у табл. 3.2.

Таблиця має підрозділи, представлені окремо для двох видів тяги, що буде виконувати приміська пасажирська компанія:

- електросекції;
- дизель-поїзди.

На рис. 3.6 представлено узагальнюючі вимірники окремо для електропоїздів, дизель-поїздів та тепловозів компанії.

Рисунок 3.6 – Розподіл моторвагонної складової (електросекції та дизель-поїзди) за операціями та вимірниками. Джерело: розробка автора

Таблиця 3.2 – Розподіл витрат, що входять до моторвагонної складової собівартості тарифів.

Джерело: [18,100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати
1	2	3	4	5
	<i>Електросекції</i>			
5102	Робота електросекцій у приміському сполученні	10 000 т-км брутто або поїздо-км	рухома	змінні
5104 5106	Обслуговування та прибирання електросекцій	1 поїздо-доба	ПКО	змінні
5108	Амортизація електросекцій	Визначена сума	ПКО	постійні

5109– 5112	Технічне обслуговування електросекцій	1 обслуг. або 1000 секціє-км	ПКО	змінні
5113	Комісійний огляд електросекцій	1 огляд	ПКО	змінні
6306– 6311	Поточні та капітальні ремонти і сервісне обслуговування електросекцій	1 ремонт або секціє-км	ПКО	змінні
	Дизель-поїзди			
5302	Робота дизель-поїздів у приміському сполученні	10 000 т-км брутто або поїздо-км	рухома	змінні
5304 5306	Обслуговування, екіпірування та прибирання дизель-поїздів	1 вагоно-доба	ПКО	змінні
5308	Амортизація дизель-поїздів	Визначена сума	ПКО	постійні
5231 5232 5309– 5312	Технічне обслуговування дизель-поїздів	1 обслуг. або 1000 секціє-км	ПКО	змінні
5233 5313	Комісійний огляд дизель-поїздів	1 огляд	ПКО	змінні
6506– 6511 4153	Поточні та капітальні ремонти дизель-поїздів	1 ремонт або секціє-км	ПКО	змінні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп. 1, 7	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	змінні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп. 3, 9	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп. 2, 4– 6, 8 , 10-12,	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	змінні

Вагонна складова витрат. До вагонної складової входять витрати на утримання, обслуговування та усі види ремонту пасажирських вагонів, які виконують перевезення пасажирів у приміському сполученні локомотивною тягою. Ці витрати виділено окремо для точного розрахунку тарифів на приміські поїзди локомотивної тяги (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Розподіл витрат, що входять до вагонної складової собівартості тарифів
Джерело: [18,100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати
	Вагони пасажирські			
2003	Екіпірування пасажирських вагонів	1 пас. вагон	ПКО	постійні

6008 6010 6013	Поточні, деповські та капітальні ремонти	1 фізичний вагон	ПКО	постійні
4007	Технічне обслуговування пасажирських вагонів на шляху прямування	1 фізичний вагон	рухома	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп. 1-5	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут п. 6	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	постійні

Із табл. 3.3 випливає, що для вагонної складової загальним вимірником для побудови тарифів для ПКО може бути один фізичний вагон (рис. 3.10).

Інфраструктурна складові витрат. До інфраструктурної складової входять витрати, пов'язані з утриманням, обслуговуванням та ремонтом головних колій, штучних споруд, станційних колій, виробничих будівель, об'єктів водопостачання, каналізації, автоматики, телемеханіки, зв'язку, електропостачання, відновлених поїздів, утримання інформаційно-обчислювальних центрів, пожежної і воєнізованої охорони та інших структурних підрозділів підпорядкування залізниць.

Рисунок 3.7 – Розподіл вагонної складової за операціями та вимірниками.

Джерело: розробка автора

Ці витрати умовно поділені на шість таблиць—табл. 3.4, 3.5, 3.6 (а, б, в, г) – для зручності визначення інфраструктурної складової, яка розраховується Укрзалізницею або залізницею, залежно від розмірів приміської пасажирської компанії. Ця величина інфраструктурної складової встановлюється для кожної компанії-оператора як плата за нитку графіка або орендна плата за користування інфраструктурою залізниць і узгоджується договором.

Окремо в табл. 3.4 подані види робіт та статті витрат по вагонному та колійному господарствам, які згідно з номенклатурою витрат [100] та формою 10 зал [18] відносяться Укрзалізницею до пасажирських перевезень у приміському сполученні.

Із табл. 3.4 випливає, що для інфраструктурної складової залізничного транспорту, яка включає вагонне та колійне господарство, загальним вимірником для побудови тарифів може бути 1 км розгорнутої довжини головних колій. Аналогічно визначаються інші частини інфраструктурної

складової залізничного транспорту за табл. 3.5 та 3.6 (а, б, в, г).

Таблиця 3.4 – Розподіл витрат, що входять до інфраструктурної складової собівартості тарифів (вагонне та колійне господарства)

Джерело: [18,100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати
1	2	3	4	5
	<i>Вагонне господарство</i>			
4060 4061	Капітальний та деповський ремонт колійної техніки	1 фізична одиниця	ПКО	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	постійні
	<i>Колійне господарство</i>			
4101 4102	Поточне утримання головних і станційних колій та постійних пристроїв	1 км приведен. довжини колії	рухома	постійні
4104 4105 4107 4108	Поодинокі зміна шпал та поповнення і заміна баласту на головних та станційних коліях	1 шт. або 1 м ³	рухома	постійні
4110 4111	Поодинокі заміна рейок	1 елемент верхн. будови	рухома	постійні
4113	Охорона колії, переїздів та штучних споруд	1 км розгорн. довжини головної колії або 1 охоронний об'єкт	рухома	постійні
4114 4115	Утримання штучних споруд та захисних лісонасаджень	1 м або 1 га, 1 дерево	рухома	постійні
4116 4120	Інші роботи по колійному господарству	1 км розгорн. довжини головної колії	рухома	постійні
4121– 4131	Капітальний ремонт колій, штучних споруд, земляного полотна	1 км	рухома	постійні
4133 4134	Середній ремонт головних та станційних колій	1 км	рухома	постійні
4136 4137	Комплексно-оздоровчий ремонт головних та станційних колій	1 км	рухома	постійні
4139– 4142	Заміна стрілочних переводів	1 компл.	рухома	постійні
4143– 4147	Заміна рейок	1 км	рухома	постійні
4149 4150	Заміна дерев'яних перевідних брусів на головних та станційних коліях	1 компл.	рухома	постійні

Закінчення таблиці 3.4

1	2	3	4	5
4152– 4154	Капітальний ремонт переїздів, машин , механізмів, обладнання, платформ	1 переїзд або 1 м ³	рухома	постійні
4155 4156	Середній ремонт стрілочних переводів	1 компл.	рухома	постійні
4159 4160	Посилений ремонт головних та станційних колій	1 км	рухома	постійні
4158 4162 4180	Інші колійні ремонтні роботи	1 шт. або 1 погонний м рейок	рухома	постійні
4164– 4171	Амортизація верхньої будови колії, земляного полотна, машин та механізмів, захисних насаджень, штучних споруд	Визначена сума	рухома	постійні
4181 4182	Поточний та капітальний ремонт основних засобів рейкозварювальних поїздів	1 відремонтована од.	рухома	постійні
4183	Амортизація основних засобів та інших необоротних матеріальних активів рейкозварювальних поїздів	Визначена сума	рухома	постійні
4062	Поточний ремонт колійної техніки	1 фізична од.	рухома	постійні
4063	Інші види робіт колійних машин важкого типу	1 фізична од.	рухома	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	постійні

Таблиця 3.5 – Розподіл витрат, що входять до інфраструктурної складової собівартості тарифів (господарство будівельно-монтажних робіт та цивільних споруд і господарство автоматики, телемеханіки та зв'язку)

Джерело: [18,100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати
1	2	3	4	5
	<i>Господарство будівельно-монтажних робіт та цивільних споруд</i>			
4187 4189	Поточний ремонт виробничих будівель і споруд інших господарств	1 м ² площі	рухома	постійні
4197 4199	Капітальний ремонт виробничих будівель і споруд інших господарств	1 м ² площі	рухома	постійні

Закінчення таблиці 3.5

1	2	3	4	5
4203 4204	Обслуговування виробничих будівель і споруд інших господарств	1 м ² площі або 1 об'єкт	рухома	постійні
4207– 4210	Амортизація основних засобів виробничих будівель і споруд інших господарств	Визначена сума	рухома	постійні
4240– 4244	Утримання та обслуговування об'єктів водопостачання, водогінних мереж, питних, шахтних, трубчастих колодязів і пристроїв для зливання привізної води, пристроїв та мереж каналізації	1 км або 1 колодязь або 1 м ³ стічних вод	рухома	постійні
4245 4246	Поточний та капітальний ремонт засобів постачання і каналізації	1 об'єкт	рухома	постійні
4247	Амортизація об'єктів водопостачання і каналізації	Визначена сума	рухома	постійні
4211 4212	Поточний та капітальний ремонт основних засобів, які знаходяться на балансі інших підрозділів господарств залізниці	Визначена сума	рухома	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	постійні
	<i>Господарство автоматики, телемеханіки та зв'язку</i>			
4301– 4304 4400– 4412	Поточне утримання та технічне обслуговування пристроїв автоблокування, ДЦ, ЕЦ, систем автоматичного контролю, пристроїв з обслуговування пасажирів, радіостанцій, радіовузлів, апаратури та споруд радіорелейного зв'язку, телевізійних промислових установок, телевізійних та радіоустановок, телеграфних та телефонних станцій, повітряних кабельних та волоконно-оптичних ліній зв'язку	1 км експл. довжини колії, обладнаної автоблокуванням, або 1 комплект, або 1 пристрій, або 1 апаратура, або 1 об'єкт	рухома	постійні
4413 4414	Поточний та капітальний ремонт основних засобів автоматики, телемеханіки та зв'язку	1 відремонтований об'єкт	рухома	постійні
4415	Амортизація основних засобів автоматики, телемеханіки та зв'язку	Визначена сума	рухома	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	постійні

Характерним для витрат табл. 3.4–3.6 є те, що всі вони не залежать від руху приміських та регіональних поїздів, тобто всі вони є постійними. У той же час за характером розташування вказаних устроїв, які мають суто лінійний

характер, ці витрати слід віднести до рухомої операції. За основним загальним вимірником їх дуже складно визначити і тому було запропоновано їх вимірювати на 1 км розгорнутої довжини головних колій.

Таблиця 3.6 а – Розподіл витрат, що входять до інфраструктурної складової собівартості тарифів (електропостачання)

Джерело: [18,100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати
	<i>Господарство електропостачання</i>			
4500	Технічне обслуговування ліній автоблокування	1 км лінії	рухома	постійні
4501 4502 4504	Утримання об'єктів електропостачання	1 км розгорнутої мережі, або 1 об'єкт	рухома	постійні
4503	Технічне обслуговування пристроїв зовнішнього освітлення	10 кВт	рухома	постійні
4507	Амортизація основних засобів господарства електропостачання	Визначена сума	рухома	постійні
4505 4506	Поточний та капітальний ремонт засобів господарства електропостачання	1 м ² площі	рухома	постійні
4247	Амортизація об'єктів водопостачання і каналізації	1 м ² площі	рухома	постійні
	Загальновиборничі, адміністративні витрати, витрати на збут	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	постійні

Із табл. 3.6 а випливає, що для господарства електропостачання інфраструктурної складової залізничного транспорту загальним вимірником для побудови тарифів може бути 1 км розгорнутої довжини головних колій.

Всі витрати, пов'язані з господарством електропостачання доцільно віднести до рухомої операції, оскільки ці об'єкти розташовані вздовж залізничної колії на шляху прямовання. А під час розподілу цих витрат за характером змін їх слід віднести до постійних, що не залежать від обсягів перевезень.

Таблиця 3.6 б – Розподіл витрат, що входять до інфраструктурної складової собівартості тарифів (господарство МТЗ)

Джерело: [18,100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати

	Господарство матеріально-технічного забезпечення			
4050	Витрати, пов'язані зі зберіганням та відпуском матеріальних цінностей	Визначена сума	рухома	постійні
4051	Обслуговування будівель, споруд, обладнання, інвентаря господарства МТЗ	Визначена сума	рухома	постійні
4052 4053	Поточний та капітальний ремонт основних засобів МТЗ	Визначена сума	рухома	постійні
4054	Амортизація основних засобів	Визначена сума	рухома	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	постійні

Витрати господарства матеріально-технічного забезпечення доцільно віднести до рухомої операції, оскільки ці витрати пов'язані з інфраструктурою залізниць і напряму залежать від руху приміських поїздів.

Витрати дирекцій, управлінь та структурних підрозділів залізниць слід віднести до початково-кінцевої операції, оскільки вони пов'язані з утриманням стаціонарних об'єктів або відновлювальних поїздів та їх ремонтом. Але їх разом з інфраструктурою залізниць доцільно віднести до рухомої операції, оскільки ці витрати пов'язані з перевезеннями, які виконуватимуться локомотивами ДАТ «УЗ» по залізничній інфраструктурі, що належить ДАТ «УЗ», і надалі входять у плату за «нитку графіка».

Таблиця 3.6 в – Розподіл витрат, що входять до інфраструктурної складової собівартості тарифів (дирекції залізничних перевезень, управління залізницями, підрозділи Укрзалізниці).

Джерело: [18,100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати
	Дирекції залізничних перевезень			
4600	Утримання відновлювальних поїздів	1 об'єкт	рухома	постійні
4606 4607	Поточний та капітальний ремонт відновлювальних поїздів	Визначена сума	рухома	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут	Визначена сума пропорційна попередній сумі витрат	рухома	постійні
	Управління залізниць та структурні підрозділи			
4420 4601– 4604	Утримання ІОЦ, пожежної охорони, воєнізованої охорони, інших структурних підрозділів,	Визначена сума	рухома	постійні

	підпорядкованих залізниці			
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут	Визначена сума пропорційна попередній сумі витрат	рухома	постійні
	Підрозділи Укрзалізниці та підприємств, що їй підпорядковані		рухома	
	Пасажирські перевезення у приміському сполученні	Визначена сума	рухома	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	постійні

Витрати господарства перевезень (табл. 3.6 г) пов'язані в основному з витратами на оплату праці працівникам станцій, черговим станцій, операторам при черговому по станції, черговим стрілочних постів і сигналістам, не зайнятих виключно на маневрах, та іншим працівникам зайнятих прийомом та відправленням поїздів. Усі перераховані категорії працівників в основному знаходяться на станціях відправлення приміських поїздів, оскільки на проміжних станціях маневри не відбуваються, а тому ці витрати слід віднести до ПКО.

Таблиця 3.6 г – Розподіл витрат, що входять до інфраструктурної складової собівартості тарифів (господарство перевезень)

Джерело: [18,100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати
	Господарство перевезень			
4030 4033	Прийом та відправлення поїздів на пасажирських та інших станціях, включаючи прикордонні	1 поїзд	рухома	змінні
4034 4035 4037	Маневрова робота на пасажирських та інших станціях, включаючи прикордонні	1000 фізичних вагонів	рухома	змінні
4040	Технічне обслуговування будівель, споруд, обладнання, інвентаря, пов'язаних з пасажирськими перевезеннями у приміському сполученні	1 м ²	рухома	постійні
4041 4042	Поточний та капітальний ремонт основних засобів, пов'язаних із пасажирськими перевезеннями у приміському сполученні	1 об'єкт	рухома	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп.1, 2	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	змінні

	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп. 3, 4	Визначена сума, пропорційна попередній сумі витрат	рухома	постійні

Після реформування залізничної галузі господарство перевезень скоріше за все буде включене до департаменту інфраструктури, а тому ці витрати слід вимірювати узагальнюючим показником – 1 км розгорнутої довжини головних колій. Витрати пп. 1, 2 відносяться до змінних, оскільки розраховуються залежно від кількості поїздів та вагонів, які формувалися на станції. Витрати пп. 3, 4 не залежать від обсягів перевезень і є постійними.

Тому для визначення питомої величини витрат інфраструктурної складової в цілому може бути прийнятий лише один узагальнюючий вимірник – 1 км розгорнутої довжини головних колій.

Рисунок 3.8 – Розподіл інфраструктурної складової за операціями та вимірниками

Джерело: розробка автора

Приміська інфраструктурна складова витрат. Окремо в табл. 3.7 виділені витрати, пов'язані з утриманням, обслуговуванням і ремонтом об'єктів приміської інфраструктури, які будуть передані на баланс компанії приміських пасажирських перевезень, або є власністю компанії. Узагальнюючий рекомендований вимірник для побудови приміської інфраструктурної складової тарифів подано на рис. 3.9.

В окрему складову (табл. 3.8) виділені витрати, пов'язані з продажем залізничних квитків, оскільки вони можуть формуватися кількома шляхами. Перший включає в себе витрати, які є зараз на залізничних вокзалах. Другий – власні витрати компанії на утримання персоналу квиткових кас та оренду приміщення. Третій – утримання власних приміщень квиткових кас та персоналу компанії.

Такий розподіл витрат дає можливість паралельно на одному полігоні залізниць виконувати перевезення одночасно кількома приміськими пасажирськими компаніями.

Таблиця 3.7 – Розподіл витрат, що входять до приміської інфраструктурної складової собівартості тарифів

Джерело: [18,100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати
4030	Подача приміських поїздів у моторвагонне депо	1 поїзд	ПКО	змінні
4034	Маневрова робота у моторвагонному депо	1 фізичний вагон	ПКО	змінні
4006		1 м ² площі	ПКО	постійні

4040 4202	Технічне обслуговування будівель, споруд, обладнання, інвентаря, пов'язаних із пасажирськими перевезеннями у приміському сполученні			
4208	Амортизація основних засобів	Визначена сума	ПКО	постійні
Приміська інфраструктурна складова (власність компанії-оператора)				постійні
				мінні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут пп. 3–5	Визначена сума пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	постійні

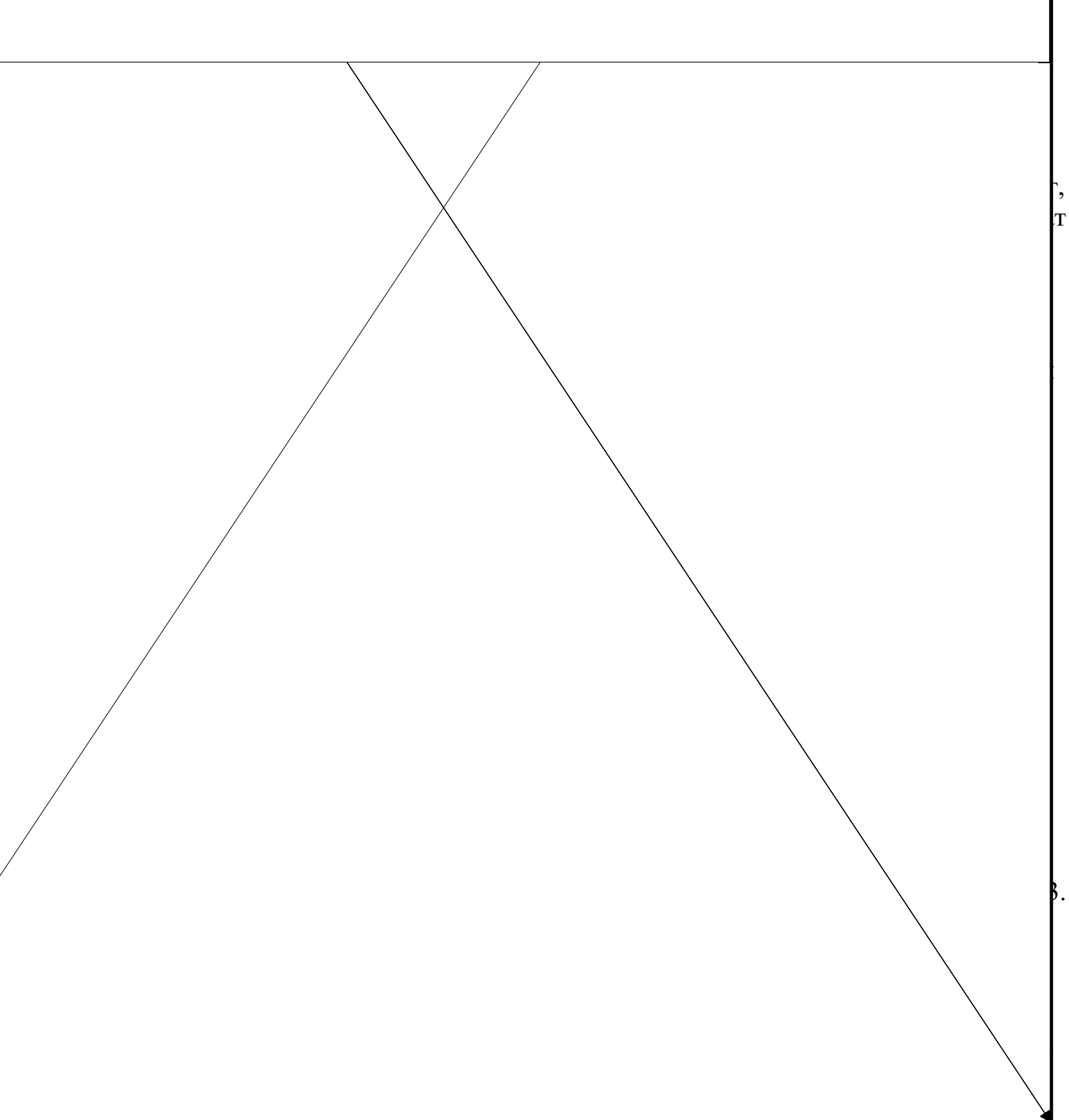
Рисунок 3.9 – Розподіл інфраструктурної складової компанії-оператора за операціями та вимірниками

Джерело: розробка автора

Таблиця 3.8 – Розподіл витрат, що входять до вокзальної (квиткової) складової собівартості тарифів (у разі оренди приміщення)

Джерело: [18,100] з доробкою автора

Номер статті	Найменування статті витрат	Вимірник	Операція	Постійні чи змінні витрати
2001	Продаж квитків у приміському сполученні	1000 відправлених пасажирів	ПКО	постійні
2002	Експлуатація та обслуговування автоматизованих систем оплати, контролю та обліку проїзду в поїздах і контролю доступу на перон вокзалів і зупинних пунктів	1000 відправлених пасажирів	ПКО	постійні
2005	Амортизація пристроїв автоматизованих систем оплати, контролю та обліку проїзду в поїздах і контролю доступу на перон вокзалів і зупинних пунктів	Визначена сума	ПКО	постійні
	Загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут	Визначена сума пропорційна попередній сумі витрат	ПКО	постійні

швидкості. Була встановлена залежність зносу окремо від вантажних пасажирських та приміських поїздів.

Рисунок 3.11 – Розподіл витрат приміської пасажирської компанії на окремі складові та запропоновані для них узагальнюючі вимірники

Джерело: розробка автора

2. Для складової приміської пасажирської інфраструктури та вокзальної складової слід брати вимірник – пасажиро-км, а не пасажирів, оскільки в такому випадку витрати будуть більш рівномірно розподілятися на пасажирські перевезення, а не концентруватимуться на перевезеннях, що виконуються коротку відстань з більшою кількістю пасажирів.

Інші
витра
ти

3. Аналогічно пасажиро-км пропонується вимірювати витрати, на послуги інших сторонніх організацій. До цих послуг можуть бути віднесені витрати на деякі види поточного та деповського ремонту рухомого складу, які будуть виконуватися за договорами аутсорсингу в сторонніх організаціях (не в підрозділах ДАТ «УЗ»).

Отже, для формування витрат конкретного приміського пасажирського поїзду компанії на заданому полігоні залізниці можна запропонувати таку формулу (3.16):

$$, \quad (3.16)$$

- де
- витрати на роботу, утримання, обслуговування та ремонт *i*-го приміського пасажирського поїзда певного типу на заданому полігоні залізниці за один рейс, грн;
  - , – річні витрати ДАТ «УЗ» на рух відповідно електровозів та тепловозів, що обслуговують дану приміську пасажирську компанію, грн;
  - , – річний пробіг електровозів та тепловозів ДАТ «УЗ» за умови обслуговування всіх поїздів приміської пасажирської компанії, в електровозо-км або тепловозо-км;
  - , – пробіг електровоза або тепловоза за один рейс за умови обслуговування пасажирських вагонів *i*-го приміського пасажирського поїзда певного типу на заданому полігоні залізниці, в електровозо-км або тепловозо-км;
  - річні витрати ДАТ «УЗ» на утримання, обслуговування та ремонт залізничної інфраструктури в частині, віднесений на полігон функціонування поїздів приміської пасажирської компанії, грн;
  - сумарна річна кількість тонно-км брутто в частині, віднесений на полігон функціонування поїздів приміської пасажирської компанії;
  - кількість тонно-км брутто *i*-го приміського пасажирського поїзда певного типу, що працює на заданому полігоні залізниці, за один оборот;
  - , – власні річні витрати приміської пасажирської компанії відповідно на рух, обслуговування, утримання та ремонт моторвагонних поїздів і маневрових тепловозів, грн;
  - , – річний пробіг відповідно електросекцій та дизель-поїздів за умови обслуговуванні поїздів приміської пасажирської

компаніїв секціє-км;

- річний пробіг маневрового тепловоза за умови обслуговування поїздів приміської пасажирської компанії, тепловозо-км;
- , – пробіг *i*-го електропоїзда або дизель-поїзда певного типу за один рейс на заданому полігоні залізниці, в секціє-км;
- середній пробіг маневрового тепловозу при обслуговуванні *i*-го приміського пасажирського поїзда, віднесеного на один його рейс, тепловозо-км;
- власні річні витрати приміської пасажирської компанії на рух, обслуговування, утримання та ремонт пасажирських вагонів, грн;
- річний пробіг пасажирських вагонів за умови обслуговування поїздів приміської пасажирської компанії на заданому полігоні залізниці, вагоно-км;
- середній пробіг пасажирських вагонів за один рейс за умови обслуговування *i*-го приміського пасажирського поїзда на заданому полігоні залізниці, вагоно-км;
- власні річні витрати приміської пасажирської компанії на утримання обслуговування та ремонт приміської пасажирської інфраструктури, грн;
- власні річні витрати приміської пасажирської компанії на функціонування, утримання обслуговування та ремонт вокзальної складової, грн;
- річні витрати приміської пасажирської компанії на оплату послуг інших сторонніх організацій, що відносяться собівартість приміських перевезень, грн;
- загальний річний пасажирообіг, виконаний приміською пасажирською компанією в поїздах будь-якого виду та в рухомому складі будь-якого типу, пас-км;
- річний пасажирообіг *i*-го приміського пасажирського поїзда за один повний рейс, що виконується на заданому полігоні залізниці у заданому напрямку руху, пас.-км;

У роботі були проведені дослідження стосовно розподілу витрат моторвагонної складової, які показали, що кожна приміська пасажирська компанія має вести роздільний облік витрат – та пробігу рухомого складу

та по окремих групах пасажирських поїздів залежно від:

- кількості поверхів у вагоні (одноповерховий та двоповерховий);

- виду рухомого складу (звичайні пасажирські вагони, електропоїзди, дизель-поїзди, рейковий автобус, поїзд-трамвай);
- виду поїзду (міський, приміський, регіональний);
- виду тяги (електротяга, дизельна);
- категорії поїзда за швидкістю (звичайний, швидкий, швидкісний);
- рівнем якості послуг (звичайний поїзд та підвищеного комфорту).

Такий розподіл витрат необхідно зробити для встановлення диференційованих тарифів на перевезення пасажирів у різних видах поїздів.

Якщо в приміському пасажирському поїзді є вагони різної класності, то загальні витрати такого поїзду слід поділити окремо на вагони 1-го, 2-го та 3-го класів за допомогою середньозважених коефіцієнтів, які враховують різну величину амортизаційних відрахувань, що залежать від вартості вагонів, витрат на відповідні види ремонту, якості обслуговування та кількості посадочних місць у вагонах певного класу. Далі для побудови приміських тарифів слід дати визначення поняттю «витратна ставка» або вартість 1 пасажиро-км конкретного приміського поїзду на певному напрямку (3.17).

$$, \quad (3.17)$$

де — середньорічна кількість приміських пасажирських поїздів i -го напрямку на заданому полігоні залізниці, виконана рухомим складом одного типу, коп./10пас.-км.

3.3 Побудова тарифів на перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученнях

Тарифи на перевезення пасажирів у приміському сполученні повинні забезпечувати отримання компанією-оператором доходів від надання відповідних послуг у розмірі, який забезпечить компенсацію їх витрат на перевезень та формування економічно обґрунтованого прибутку.

Розрахунок тарифів базується на середній по мережі конкретної залізниці фактичній собівартості перевезення пасажирів у приміському сполученні, яка визначається за принципами, наведеними у попередніх розділах, враховуючи номенклатуру витрат на основні види економічної діяльності залізничного транспорту України, інструкції з калькулювання собівартості перевезень на залізничному транспорті України.

Тарифи на перевезення пасажирів повинні бути диференційовані залежно від таких показників:

- кількості поверхів у вагоні (одноповерховий та двоповерховий);
- виду рухомого складу (звичайні пасажирські вагони, електропоїзди, дизель-поїзди, рейковий автобус, поїзд-трамвай);
- виду поїзда (міський, приміський, регіональний);
- виду тяги (електротяга, дизельна);

- категорія поїзда за швидкістю (звичайний, швидкий, швидкісний);
- рівня якості послуг (звичайний поїзд та підвищеного комфорту);
- класності вагонів електросекцій та дизель-поїздів (1-й, 2-й та 3-й класи).

Під видами послуг розуміються послуги з перевезення пасажирів у приміському або регіональному сполученні у вагонах певного типу та у поїзді певного виду, категорії швидкості та рівня якості.

Основними складовими вартості проїзду пасажирів залізничним транспортом є:

1. **Витрати на рухому операцію УЗ**, які є витратами ДАТ «УЗ» і пов'язані
  - роботою локомотивів ДАТ «УЗ» в даному регіоні у приміському сполученні, їх екіпіруванням, технічним обслуговуванням, поточним і капітальним ремонтом;
  - утриманням, поточним і капітальним ремонтом інфраструктури залізниць ДАТ «УЗ», на яких працюють приміські поїзди приміської компанії, та колійної техніки;
  - матеріально-технічним забезпеченням об'єктів відповідної інфраструктури;
  - утриманням організаційної структури ДАТ «УЗ» в частині, що відноситься до приміських перевезень у даному регіоні;
  - організацією руху приміських поїздів на заданому полігоні залізниць.
2. **Витрати на рухому операцію приміської компанії**, які відносяться до витрат компанії-оператора і пов'язані
  - з роботою електросекцій та дизель-поїздів компанії в приміському сполученні, їх екіпіруванням, технічним обслуговуванням, поточним і капітальним ремонтом.
3. **Витрати на початкову та кінцеву операції (ПКО)**, які компенсують в основному витрати приміської пасажирської компанії (власниці рухомого складу), та пов'язані з
  - формуванням приміських пасажирських поїздів;
  - роботою тепловозів, що знаходяться на балансі приміської компанії, їх екіпіруванням, технічним обслуговуванням, поточним і капітальним ремонтом;
  - утриманням, технічним обслуговуванням, поточним та капітальним ремонтом приміської та вокзальної інфраструктури, що належить компанії, або приміщень та будівель, які знаходяться в оренді;
  - утриманням, технічним обслуговуванням, поточним та капітальним ремонтом моторвагонного депо, що знаходиться на балансі приміської компанії або в оренді;
  - наданням інших послуг сторонніми організаціями.

У попередньому пункті запропоновано розрахунок витрат окремого приміського пасажирського поїзду, теоретично визначена величина витратної ставки за формулою (3.18), що дозволило перейти до побудови тарифів.

(3.18)

- де
- розрахункова відстань, за допомогою якої розраховується тариф на i -му напрямку руху;
  - витрати на приміські перевезення i -го поїзда на заданому полігоні залізниці за один рейс у частині плацкарти, грн;
  - витрати на приміські перевезення i -го поїзда на заданому полігоні залізниці за один рейс у частині квитка, грн.

Для зменшення нерівномірності пасажирських перевезень у часі доцільно запровадити систему диференціації тарифів за періодами упродовж року або тижня. Для цього запропоновані коефіцієнти, розроблені в науково-дослідній роботі [58].

Між попитом на послуги з перевезень та їх тарифами існує зворотня залежність. Тому для зменшення попиту у періоди пікових перевезень необхідно підвищувати плату за проїзд, а для його стимулювання у періодах спаду перевезень плату за проїзд необхідно зменшувати. Таким чином, коефіцієнти, які підвищують рівень тарифів, необхідно використовувати у періоди, коли інтенсивність роботи залізничного транспорту з перевезення пасажирів вища, ніж середня, а коефіцієнти, що зменшують рівень тарифів, – у періодах з меншою інтенсивністю пасажирських перевезень. Показником, що характеризує інтенсивність роботи транспорту, доцільно вважати середньодобовий пасажирооборот. Такими чином, напрямок зміни тарифів задається індексами, які визначаються за формулою

$$I_k = \frac{P_{rk}}{P_r} \cdot 100, \quad (3.19)$$

- де
- індекс добового пасажирообігу в r -му календарному періоді для k -го напрямку, рази;
  - пасажирообіг у приміському та регіональному сполученні в r -му календарному періоді для k -го напрямку, пас.-км;
  - тривалість r -го календарного періоду, діб;
    - загальний річний пасажирообіг компанії у приміському та регіональному сполученні, пас.-км;
  - тривалість року, діб.

Якщо у r -му календарному періоді для k -го напрямку індекс I_k буде більший, ніж одиниця, до тарифів слід застосовувати підвищуючий коефіцієнт, а якщо менший – понижуючий коефіцієнт. При цьому, чим більше

відрізняється від одиниці, тим більшим має бути ступінь коригування тарифів.

Оскільки диференціація тарифів за періодами упродовж року не ставить за мету отримання додаткового доходу, розрахунковий дохід з урахуванням застосування коефіцієнтів повинен дорівнювати доходу від перевезень, який буде отриманий без їх застосування [58].

Аналогічно до коефіцієнтів диференціації тарифів упродовж року можуть бути визначені коефіцієнти диференціації тарифів за днями тижня.

Коефіцієнти до тарифів можуть бути диференційовані за типами вагонів, для чого проводиться окремий розрахунок для кожного типу вагону за викладеним порядком з диференціацією вихідних даних щодо пасажирообігу та доходів від перевезень пасажирів у приміському сполученні за типами вагонів.

У науковій роботі [58] коефіцієнт, що враховує категорію поїзда за швидкістю, враховує також додаткову привабливість для пасажирів перевезень із більшою швидкістю та визначається за формулою

$$K_{\text{ш}} = \frac{V_{\text{баз}}}{V_{\text{факт}}}, \quad (3.20)$$

- де
- середня собівартість одиниці пасажирських перевезень у приміському сполученні, коп./10 пас.-км;
  - вартісна оцінка однієї пасажиро-години, грн/пас.-год;
  - середня маршрутна швидкість перевезень базового виду послуг (пасажирський поїзд), км/год;
  - середня маршрутна швидкість перевезень виду послуг, що розглядаються, км/год.

Середня собівартість одиниці перевезень пасажирів у приміському та регіональному сполученні визначається за формулою

$$C_{\text{п}} = \frac{C_{\text{баз}}}{K_{\text{ш}}}, \quad (3.21)$$

- де
- , $C_{\text{баз}}$ – загальні витрати відповідно в частині плацкарти та квиткової частини у приміському сполученні, грн;
  - загальний пасажирооборот, виконаний у базовому періоді у приміському сполученні, пас-км;
- Вартісна оцінка однієї пасажиро-години визначається за формулою

$$C_{\text{п}} = \frac{C_{\text{баз}}}{K_{\text{ш}}}, \quad (3.22)$$

- де
- середня місячна заробітна плата в Україні у базовий період (за даними Державного комітету статистики України), грн;
  - середній місячний фонд робочого часу у базовому періоді (визначається як середнєарифметичне місячних фондів робочого часу упродовж базового періоду для 40-годинного робочого тижня за даними Міністерства праці та соціальної політики України), год.

Маршрутні швидкості руху поїздів визначаються як відношення поїздо-кілометрів до поїздо-годин у рейсі. Під час розрахунку тарифів у роботі [58] пропонується приймати цей коефіцієнт рівним 1,34.

Для досліджень даної роботи така величина коефіцієнту дуже велика, оскільки в собівартості приміських пасажирських перевезень підвищена швидкість руху вже частково врахована у локомотивній, моторвагонній та інфраструктурній складових як підвищення витрат на електроенергію, паливо та додатковий знос колії і контактної мережі. У даній дисертаційній роботі пропонується цей коефіцієнт прийняти рівним 1,1.

Коефіцієнт, що враховує вид поїзда за якістю послуг (звичайний або підвищеного комфорту), визначається на основі чинного Положення про встановлені вартості проїзду в таких поїздах на рівні місцевих пасажирських поїздів. Але, враховуючи те, що у собівартості перевезень вже врахована частина витрат, яка залежить від якості наданих послуг (оснащеність вагона поїздів телевізорами, м'якими кріслами, іграшками для дітей, квітами та ін.) то цей коефіцієнт може мати менше значення.

За визначеними величинами собівартості одиниці видів послуг розраховуються собівартості видів послуг за тарифними поясами. Для цього встановлюється залежність собівартості одиниці перевезень від відстані поїздки, пов'язаної із наявністю витрат за початково-кінцевою операцією, що не залежить від відстані поїздки та витрат на операцію руху, прямо пропорційним відстані поїздки.

У роботі [58] залежність собівартості пасажирських перевезень за плацкартною та квитковою частинами від відстані поїздки запропоновано визначати за формулами (3.23) та (3.24):

$$, \quad (3.23)$$

$$, \quad (3.24)$$

- де
- собівартість одиниці i -го виду послуг у частині плацкартної складової під час перевезення на задану відстань , коп./10пас.-км;
  - питома вага витрат на початково-кінцеву операцію у витратах плацкартної складової, частка;
  - середня дальність поїздки у внутрішньому (в даному випадку – приміському та регіональному) сполученні, км;
  - дальність поїздки, для якої встановлюється собівартість, км;
  - собівартість одиниці i -го виду послуг у частині квиткової складової під час перевезення на задану відстань , коп./10пас.-км;
  - питома вага витрат на початково-кінцеву операцію у витратах за квитковою складовою, частка.

Питома вага початково-кінцевих операцій за плацкартною та за квитковою частинами визначаються за формулами:

$$\text{де } \dots, \quad (3.25)$$

$$\quad (3.26)$$

де — витрати на початково-кінцеву операцію i -го поїзда в складі витрат на пасажирські перевезення в частині плацкарти, грн;

— витрати на початково-кінцеву операцію i -го поїзда в складі витрат на пасажирські перевезення в частині квитка, грн.

За формулами (3.23), (3.24) визначаються собівартості одиниці видів послуг відповідно для приміської пасажирської компанії та ДАК «УЗ» для кожного з тарифних поясів. Дальністю поїздки вважається середина тарифних поясів. За визначеними собівартостями розраховуються тарифи для кожного виду послуг та кожного тарифного поясу за формулою

$$\text{де } \dots, \quad (3.27)$$

де — вартість перевезення одного пасажирів (тариф) за i -м видом послуг на відстань, яка потрапляє у межі тарифного поясу, середина якого дорівнює , грн;

— коефіцієнт рентабельності перевезень пасажирів у i -му приміському поїзді, рази.

Отримані за формулою (3.27) тарифи не містять страхового збору та ПДВ.

Норматив рентабельності встановлюється, зважаючи на співвідношення величин економічно обґрунтованого прибутку від перевезень пасажирів у приміському та регіональному сполученнях для базового періоду (порядок його визначення наведено нижче) з величиною фактичних витрат на перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученнях у цей період. Під час розрахунку безприбуткових тарифів норматив рентабельності

приймається рівним одиниці.

Визначення економічно обґрунтованого прибутку від перевезення пасажирів у приміському сполученні для окремої компанії рекомендовано виконувати за методикою запропонованою в науково-дослідній роботі [58]. Економічно обґрунтований прибуток від перевезень пасажирів визначається шляхом його виділення із загального економічно обґрунтованого операційного прибутку підприємств залізничного транспорту. Останній визначається за допомогою множення вартісної оцінки операційних активів підприємств залізничного транспорту за даними консолідованого балансу, який складається Укрзалізницею, на норму прибутку, що відповідає середньозваженій вартості

капіталу цих підприємств. Загальний прибуток визначається за формулою

$$, \quad (3.28)$$

- де
- загальний розрахунковий операційний прибуток підприємств залізничного транспорту за базовий період, тис. грн;
  - середня балансова вартість операційних активів підприємств залізничного транспорту у базовому періоді, тис. грн;
  - норма прибутку, що відповідає середньозваженій вартості капіталу підприємств залізничного транспорту, частка;
  - тривалість базового періоду, міс.

Середня балансова вартість операційних активів підприємств залізничного транспорту у базовому періоді визначається на підставі даних консолідованого балансу Укрзалізниці шляхом зменшення середньої валюти балансу на середню вартість неопераційних активів. Середні показники рядків балансу визначаються як середньоарифметичні значення на початок і кінець базового періоду. Валюта балансу відповідає рядку 280 форми фінансової звітності №1. Неопераційними активами вважають:

- незавершене будівництво (рядок 020);
- довгострокові біологічні активи (рядок 035);
- довгострокові фінансові інвестиції (сума рядків 040, 045);
- інвестиційна нерухомість (рядок 055);
- відстрочені податкові активи (рядок 060);
- поточні біологічні активи (рядок 110);
- поточні фінансові інвестиції (рядок 220).

Норма прибутку, що відповідає середньозваженій вартості капіталу підприємств залізничного транспорту, визначається за формулою

$$, \quad (3.29)$$

- де
- середній власний капітал (середнє арифметичне суми рядків 380, 430 балансу), тис. грн;
  - середній кредитний капітал (середнє арифметичне суми рядків 480, 500, 510 балансу), тис. грн;
  - середня валюта балансу (середнє арифметичне рядка 640 балансу), тис. грн;
  - норма доходу (вартість) власного капіталу до оподаткування, частка;
  - середня норма відсотку за кредитні ресурси, частка.

Норма доходу (вартість) власного капіталу до оподаткування визначається як сума безризикової норми доходу¹ та премії за галузевий ризик для сфери діяльності «Транспорт» за даним наказів Фонду державного майна України (чинний наказ від 04.06.2009 № 844).

Норма відсотку за кредит приймається за даними Національного банку України щодо середньої ставки відсотків за кредитами у національній валюті на кінець базового періоду.

Розрахунковий прибуток від перевезень виділяється пропорційно до

відповідних операційних витрат та визначається за формулою:

$$\text{РП} = \frac{\text{В} \cdot \text{В}_1}{\text{В}_2}, \quad (3.30)$$

- де
- розрахунковий прибуток від перевезень, тис. грн;
  - загальні витрати на перевезення у базовий період (за даними Калькуляції собівартості вантажних та пасажирських перевезень), тис. грн;
  - загальні операційні витрати у базовому періоді (сума рядків 040, 070, 080, 090 Звіту про фінансові результати відповідного періоду), тис. грн.

Розрахунковий прибуток від пасажирських перевезень у приміському сполученні визначається за формулою

$$\text{РП} = \frac{\text{ЕП} \cdot \text{П} \cdot \text{В}_1}{\text{В}_2}, \quad (3.31)$$

- де
- економічно обґрунтований прибуток від перевезень пасажирів у приміському сполученні, тис. грн;
  - загальний пасажирообіг у базовому періоді у приміському сполученні, пас.-км;
  - приведений вантажообіг у базовий період, прив. т-км.

Коефіцієнт рентабельності визначається за формулою:

$$\text{КР} = \frac{\text{РП}}{\text{В}_2}, \quad (3.32)$$

- де
- очікуваний розрахунковий прибуток від пасажирських перевезень у приміському сполученні у базовий період, грн.
  - загальні витрати на приміські пасажирські перевезення, грн.

У додатку А як приклад подано розрахунок єдиних тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні у межах всієї Укрзалізниці для будь-якого виду рухомого складу.

¹ У наказах Фонду державного майна України застосовується термін «умовно безризикова складова ставки капіталізації»

Висновки до розділу 3

На основі досліджень, проведених у третьому розділі дисертаційної роботи, можна зробити такі висновки:

1. Для мінімізації експлуатаційних витрат приміської пасажирської компанії запропоновано новий економічно обґрунтований принцип курсування зонних поїздів приміського сполучення на окремих напрямках руху, введення яких дозволить зменшити термін їх обороту і тим самим вивільнити певну кількість дефіцитного моторвагонного складу, а також організувати додаткові поїзди на напружених напрямках руху.

2. Запропоновано новий теоретико-методологічний підхід до визначення витрат окремого приміського пасажирського поїзда з урахуванням виду рухомого складу, категорії поїзда за швидкістю та рівнем комфорту й класності вагонів, що дозволило визначити його збитковість та надати пропозиції стосовно зниження собівартості перевезень на певному напрямку руху.

3. Удосконалено диференціацію тарифів на перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученнях, яка на відміну від існуючої одночасно враховує такі фактори:

- попит на перевезення пасажирів на певному напрямку руху;
- попит на перевезення пасажирів у різні періоди року та тижня;
- швидкість руху і комфортність приміського поїзда;

4. Набули подальшого розвитку принципи побудови тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні в умовах реформування приміського господарства та організації приватних компаній-операторів з урахуванням вартості послуг Державного акціонерного товариства «Українські залізниці» та інших сторонніх організацій, що дало змогу оперативно впливати на вартість пасажирських перевезень.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової задачі, що полягає розробці теоретичних і методичних підходів та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень за рахунок впровадження економічно обґрунтованого принципу курсування зонних поїздів приміського сполучення та удосконалення існуючої тарифної політики, які в сукупності дозволили частково знизити збитковість приміських перевезень.

На основі наукових досліджень, проведених в дисертаційній роботі, можна зробити такі висновки:

1. Реформування залізничного транспорту в країнах пострадянського простору, де економіка працює в умовах сучасного ринку, є процесом

необхідним, оскільки держава більше не в змозі повністю фінансувати галузь в повному обсязі. Кожна з країн виконує реформування залізничної галузі за різними моделями, залежно від орієнтирів та цілей, які вона ставить перед собою. Але всі вони спочатку починають реформування залізничного транспорту за інтеграційною моделлю, яка передбачає тісний зв'язок між процесом перевезень та інфраструктурою залізниць.

2. Аналіз наукових праць показав, що всі вони торкаються переважно окремих завдань підвищення ефективності функціонування пасажирських перевезень у приміському сполученні. Але поза увагою залишилося ще багато проблем, які потребують негайного вирішення, оскільки після реформування галузі уряд країни мусить частково субсидувати діяльність приміських перевезень. Окрім того, реформування вимагає від Укрзалізниці в найближчий час максимально підвищити ефективність приміських поїздів.

3. Аналізуючи діяльність залізниць України, можна зробити висновок, що сьогодні приміські пасажирські перевезення відіграють свою провідну роль у транспортній системі країни і так буде надалі. Такий пріоритет приміських перевезень визначається високою провізною здатністю залізничних магістралей, порівняно низькою собівартістю, надійністю перевезень, незалежністю від кліматичних умов і мінімальним впливом на навколишнє середовище. Важливу роль у покращенні роботи господарства повинні відігравати нові умови господарювання.

4. Фінансовий стан приміського господарства є катастрофічним, оскільки доходи від перевезень всього на 12,0 – 16,0 % покривають збитки. Аналіз доходів та витрат від пасажирських перевезень показує, що доходи, отримані від одного пасажиря, у 2009 році складають 0,97 грн, а витрати на перевезення – 7,94 грн, тобто витрати у 8,2 рази перевищують доходи, а збитки при цьому складають 6,96 грн. Ця ситуація викликана такими факторами:

- низький рівень тарифів на приміські перевезення;
- велика кількість пільгових категорій пасажирів;
- значна кількість безквиткових пасажирів;
- недостатня компенсація перевезень пільгових категорій громадян місцевими органами влади.

5. Світова фінансово-економічна криза вплинула на діяльність пасажирського господарства, але не так суттєво, як на вантажні перевезення. Загальне зниження обсягів пасажирообороту становить 7,2 %. Завдяки ефективним діям Укрзалізниці збитки за всіма видами сполучень, крім приміського, стали зменшуватися, що дозволило підвищити покриття витрат, доходами на 6,9 %. Незважаючи на ефективні заходи щодо зниження експлуатаційних витрат собівартість пасажирських перевезень зросла на 17,5 %.

6. Для мінімізації експлуатаційних витрат приміської пасажирської компанії запропоновано новий економічно обґрунтований принцип курсування зонних поїздів приміського сполучення на окремих напрямках руху, введення яких дозволить знизити термін їх обороту і тим самим вивільнити певну кількість дефіцитного моторвагонного складу, а також організувати додаткові поїзди на напружених напрямках руху.

7. Запропоновано новий теоретико-методологічний підхід до визначення витрат окремого приміського пасажирського поїзда з урахуванням виду рухомого складу, категорії поїзда за швидкістю та рівнем комфорту і класності вагонів, що дозволило визначити його реальну збитковість та надати пропозиції стосовно зниження собівартості перевезень на певному напрямку руху.

8. Набули подальшого розвитку принципи побудови тарифів на перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученнях в умовах реформування приміського господарства та організації приватних компаній-операторів з урахуванням вартості послуг ДАТ «УЗ» та інших сторонніх організацій, що дало змогу оперативно впливати на вартість пасажирських перевезень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксенов И. М. Логистика в сфере пассажирских перевозок / И. М. Аксенов // Залізничний трансп. України. – 2004. – № 2. – С. 52–58.
2. Аксенов И. М. Управление экономикой пассажирского поезда / И. М. Аксенов // Залізничний трансп. України. – 2003. – № 4. – С. 10–43.
3. Аксьонов І. М. Роль стратегічного маркетингу в плануванні, прогнозуванні та у збільшенні прибутку від пасажирських перевезень / І. М. Аксьонов // Залізничний трансп. України. – 2006. – № 6. – С. 99–102.
4. Аналіз діяльності Придніпровської залізниці за 2010 р. – Д., 2011.
5. Аналіз залізниць України по пасажирських перевезеннях у приміському сполученні за результатами роботи в 2009–2010 р. – К., 2011.
6. Аналіз роботи залізниць України по пасажирських перевезеннях та підсобно-допоміжної діяльності пасажирського господарства за 2009–2010 р. – К., 2011.

7. Атамкулов Е. Д. Железнодорожный транспорт Казахстана: Перевозочный процесс : монография : в 2 т. / Е. Д. Атамкулов, К. К. Жангаскин; под общ. ред. Б. К. Алиярова. – Алматы: МТИА, 2004. – Т. 2. – 642 с.
8. Балака Є. І. Соціальна значущість приміських залізничних перевезень у різних соціальних умовах / Є. І. Балака, О. В. Семенцова // Залізничний трансп. України. – 2007. – № 4. – С. 85-88.
9. Бараш Ю. С. Аналіз методики визначення витрат на пасажирські перевезення у дальньому сполученні / Ю. С. Бараш, М. П. Сначов // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д., 2008. – Вип. 25. – С. 215-218.
10. Бараш Ю. С. Реструктуризація залізничного транспорту України в умовах ринку : дис. ... д-ра екон. наук : 08. 00. 04. / Ю. С. Бараш. – Х. : УкрДАЗТ, 2007. – 30 с.
11. Бараш Ю. С. Принципи побудови організаційної структури управління пасажирським господарством на різних етапах структурної реформи Укрзалізниці // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2007. – Вип. 15. – С. 225–232.
12. Бараш Ю. С. Нові принципи формування витрат на перевезення пасажирів / Ю. С. Бараш, О. П. Пінчук // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2011. – Вип. 37. – С. 245–248.
13. Бараш Ю. С. Концептуальний підхід до формування приміських пасажирських компаній та поїздів / Ю. С. Бараш, О. П. Пінчук // Проблеми економіки транспорту : тези доп. 9-ї Міжнародної наук. конф. – Д. : ДПТ, 2010. – С. 228.
14. Бараш Ю. С. Нові принципи формування витрат на перевезення пасажирів / Ю. С. Бараш, О. П. Пінчук // Проблеми економіки транспорту : тези доп. 8-ї Міжнародної наук. конф. – Д. : ДПТ, 2009. – С. 24.
15. Бараш Ю. С., Пінчук О. П., Карась О. О. Принцип курсування зонних поїздів приміського та регіонального сполучення / Ю. С. Бараш, О. П. Пінчук, О. О. Карась // Зб. наук. пр. Державного економіко-технологічного ун-ту транспорту. Сер. Економіка і управління. – К. : ДЕТУТ, 2011. – Вип. 17. – С. 158–162.
16. Басова Д. В. Шляхи підвищення ефективності засобів зв'язку підприємств залізничного транспорту : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00. 04 / В. А. Басова. – Х. : Укр. держ. акад. залізн. трансп., 2010. – 17 с.
17. Беднякова Е. Б. Повышение эффективности использования железнодорожного транспорта для обслуживания населения крупных городов и пригородных зон. : дис. ... канд. экон. наук / Е. Б. Беднякова. – М. : Гос. ун-т управления, 2000. – 119 с.
18. Витрати галузевих господарств за видами перевезень, економічними елементами та статтями витрат за фактичними показниками / Укрзалізниця. – К., 2010.

19. Выгнанова М. А. Оценка экономической эффективности корпоративных трансформаций в системе железнодорожного транспорта России : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05. / М. А. Выгнанова. – М. : РГБ, 2003. – 193 с.
20. Гальперин В. М. Микроэкономика: в 2 т. / В. М. Гальперин, С. М. Игнатьев, В. И. Моргунов ; под общ. ред. В. М. Гальперина. – СПб. : Экономическая школа, 2002. – Т. 1, 349 с., Т. 2, 503 с.
21. Глазков Д. В. Расчет числа и назначений поездов в дальнем и местном сообщении в зависимости от структуры пассажиропотока : дис. ... канд. техн. наук / Д. В. Глазков. – М. : Рос. гос. открытый техн. ун-т путей сообщения, 2005. – 168 с.
22. Гненний О. М. Оцінка ефективності інвестиційних проектів на залізничному транспорті в умовах невизначеності і ризиків : автореф. дис. ... канд. экон. наук / О. М. Гненний. – Х. : Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2004. – 21 с.
23. Голов С. Ф. Управлінський облік : підручник / С. Ф. Голов. – 3-тє вид. – К. : Лібра, 2006. – 704 с.
24. Гончаренко В. П. К вопросу о Государственной программе и особенностях реформирования железнодорожного транспорта Украины / В. П. Гончаренко // Залізничний трансп. України. – 2007. – № 5 (64). – С. 10–13.
25. Горьковская железная дорога: итоги и задачи // Железнодорожный транспорт. – 2010. – № 3. – С. 4–13.
26. Гречко А. В. Розвиток корпоративного управління в системі залізничного транспорту України як фактор ефективного реформування галузі / А. В. Гречко // Економічний вісн. Нац. техн. ун-ту України «Київський політехнічний інститут». – 2008. – № 5. – С. 134–139.
27. Гречко А. В. Управління корпоративною трансформацією в системі залізничного транспорту України : автореф. ... дис. канд. экон. наук / А. В. Гречко. – К. : Нац. техн. ун-т України «Київський політехнічний інститут», 2009. – 21 с.
28. Громов Н. Н. Управление на транспорте : учеб. для вузов / Н. Н. Громов, В. А. Персианов. – М. : Транспорт, 1990. – 336 с.
29. Громова О. В. Підвищення економічної ефективності залізничних перевезень в сучасних умовах : автореф. дис. ... канд. экон. наук / О. В. Громова ; Укр. держ. акад. залізн. трансп. – Х., 2002. – 17 с.
30. Гудков О. М. Перспективний механізм фінансування пасажирських перевезень на залізничному транспорті / О. М. Гудков // Проблеми економіки транспорту : зб. наук. пр. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2011. – Вип. 1. – С. 34–39.
31. Гудков О. М. Організаційно-економічний розвиток пасажирського комплексу залізничного транспорту України на основі системного підходу : автореф. ... дис. канд. экон. наук / О. М. Гудков. – Х. : Укр. держ. акад. залізн. трансп., 2009. – 21 с.
32. Гудкова В. П. Методичні прийоми інформаційного забезпечення управління пасажирськими залізничними перевезеннями / В. П. Гудкова, О. М. Гудков // Зб. наук. пр. Держ. економіко-технологічного ун-ту трансп. Сер.

Економіка і управління. – К. : ДЕТУТ, 2007. – Вип. 10. – С. 70–78.

33. Гудкова В. П. Определение качества пассажирских железнодорожных перевозок / В. П. Гудкова, А. М. Гудков // Зб. наук. пр. Київського ун-ту економіки і технологій трансп. Сер. Економіка і управління. – К. : КУЕТТ, 2002. – Вип. 1-2. – С. 105–111.

34. Дані Державного комітету статистики України за 2010 рік.

35. Данько М. І Реорганізація підприємств у контексті формування корпоративних структур / М. Данько // Економіка України. – 2007. – № 1. – С. 64–70.

36. Державна програма реформування залізничного транспорту (проект) / Лист Укрзалізниці від 23.04.2007 р. № ЦЗ-1-Ф-11/260.

37. Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010–2015 роки // Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2009 р. № 1390.

38. Дикань В. Л. Повышение эффективности функционирования естественных монополий в условиях рынка (по материалам железнодорожного транспорта) : монографія / В. Л. Дикань, М. І. Данько, О. В. Шраменко. – Х. : УкрДАЗТ, 2010. – 168 с.

39. Дикань В. Л. Регулювання економічної діяльності підприємств залізничної галузі / В. Л. Дикань, Н. В. Чебанова // Вісн. економіки транспорту і промисловості : зб. наук. пр. – Х. : УкрДАЗТ, 2009. – № 25. – С. 11–20.

40. Дикань В. Л. Удосконалення організаційної структури залізничного комплексу України в сучасних умовах : монографія / В. Л. Дикань, М. В. Кондратюк. – Х. : УкрДАЗТ, 2010. – 190 с.

41. Дикань В. Л. Економічний аналіз ефективності діяльності залізниці : навчальний посібник / В.Л. Дикань, А. С. Козинець, Т. Я. Чупир. – Х. : ПП « Вид-во «Нове слово», 2004. – 164 с.

42. Довідник основних показників роботи залізниць України (1999-2009 роки) / під кер. Н. В. Котіль. – К.: Мін-во трансп. та зв'язку України, Укрзалізниця, 2010. – 42 с.

43. Дослідження перспективної моделі управління залізничним транспортом в ринкових умовах з визначенням оптимальної організаційно-правової форми суб'єкта господарювання / Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна ; № ДР 0103U007280. – Д., 2004. – 159 с.

44. Ейтутіс Г. Д. Міжнародний досвід і практика реформування залізничного транспорту / Г. Д. Ейтутіс, О. М. Кривопішин, Т. А. Мукмінова // Залізничний трансп. України. – 2007. – № 2 (61). – С. 31-35.

45. Ейтутіс Г. Д. Основні моделі управління залізницями / Г. Д. Ейтутіс // Залізничний трансп. України. – 2007. – №6 (65). – С. 24-25.

46. Ейтутіс Г. Д. Стратегія реформування залізниць України на основі регіоналізації транспортного обслуговування : автореф. ... дис. д-ра екон. наук / Г. Д. Ейтутіс. – К.: Дніпропетр. нац. ун-т заліз. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2008. – 38 с.

47. Економіка і залізничний транспорт України: Моніторинг макроекономічних і галузевих показників (1996-2001 рр.) / наук. керівн.

Ю. М. Цвєтов, М. В. Макаренко. – К.: КУЕТТ, 2003. – 316 с.

48. Економічна енциклопедія: у 3 т. / редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – Т. 2. – 952 с.

49. Економічна енциклопедія: у 3 т. / редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – Т. 1. – 864 с.

50. Елизарьев Ю. В. Механизм реформирования холдинга «Российские железные дороги» / Ю. В. Елизарьев // Ж.-д трансп. – 2006. – № 9. – С. 2–5.

51. Єрємїна М. О. Забезпечення конкурентоспроможності залізничних пасажирських перевезень за рахунок швидкісного руху : автореф. ... дис. канд. екон. наук. – Х.: Укр. держ. акад. залізн. трансп., 2009. – 21 с.

52. Жабров С. С. Влияние нормативной базы графика на ускорение движения пассажирских поездов / С. С. Жабров, Н. А. Батурина, Г. Л. Грянко // Ж.-д трансп. – 2004. – № 1. – С. 33–41.

53. Железные дороги в XXI веке : монография / под. общ. ред. Г. Н. Кирпы. – Д.: Изд-во Днепропетр. нац. ун-та ж.-д. трансп. им. акад. В. Лазаряна, 2004. – 224 с.

54. Железные дороги Италии: Финансовое оздоровление и дальнейшее развитие // Железные дороги мира. – 2008. – № 7. – С. 9–11.

55. Жуков В. А. Возможности снижения убыточности пригородных перевозок / В. А. Жуков // Ж.-д трансп. – 2003. – № 7. – С. 29–30.

56. Закон України «Про залізничний транспорт» від 4 липня 1996 р. №274/96-ВР.

57. Залізничний транспорт України і Росії: тенденції розвитку та проблеми реформування / Ю. М. Цвєтов, М. В. Макаренко, М. Ю. Цвєтов, О. В. Левченко та ін. – К.: ДЕТУТ, 2008. – 277 с.

58. Звіт про науково-дослідну роботу «Розробка методики розрахунку тарифів на перевезення пасажирів залізничним транспортом та програмного забезпечення для розрахунку собівартості та тарифів», реєстраційний номер 0110U006345 / Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2010.

59. Звіт про науково-дослідну роботу «Розробка принципів переходу на вертикальну інтегровану форму управління галузевими господарствами залізниць», реєстраційний номер 0110U006292 / Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2010.

60. Зубко А. П. Тематический обзор возможности внедрения высоких технологий на железнодорожном транспорте / А. П. Зубко // Залізничний трансп. України. – 2007. – №5. – С. 16–17.

61. Інформаційний матеріал щодо проекту програми реформування залізничного транспорту України. – К.: Міністерство транспорту та зв'язку України. – 2008.

62. Інформація щодо підсумків фінансово-виробничої діяльності залізниць України за 2010 рік. – К.: Державна адміністрація залізничного транспорту України «Укрзалізниця», 2011.

63. Інформація щодо підсумків фінансово-виробничої діяльності залізниць України за 2010 рік / Засідання Ради Укрзалізниці 24.02.2011 р. /

Державна адміністрація залізничного транспорту України «Укрзалізниця».

64. «Казахстан темиржолы» по итогам 2008 года ожидает увеличения грузооборота на 7 %, 2008. [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: http://www.railways.kz/index.php?option=com_content&task=view&id=62&Itemid=20

65. Калькуляція собівартості перевезень пасажирів по видах сполучення, табл. 5 / Укрзалізниця. – 2010. – 11 с.

66. Карась О. О. Формування сучасного механізму управління підприємствами в ринкових умовах (на прикладі пасажирського господарства залізничного транспорту) : автореф. ... дис. канд. екон. наук. – Д. : Дніпропетр. нац. ун-т заліз. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2009. – 23 с.

67. Кірпа Г. М. Інтеграція залізничного транспорту України у європейську транспортну систему : монографія. - 2-ге вид., переробл. і допов. – Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту заліз. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2004. - 248 с.

68. Колесникова Н. М. Методолого-практичні основи ціноутворення на залізничному транспорті України : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04 / Н. М. Колесникова. – К. : Держ. економіко-технологічний ун-т трансп., 2008. – 35 с.

69. Колесникова Н. М. Теорія адаптивно-гармонізаційного механізму ціноутворення на залізничному транспорті / Н. М. Колесникова. – Х. : КУЕТТ, 2007. – 349 с.

70. Комітет боротьби з корупцією, 2008. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.komitet-k.org.ua/>

71. Концепция реформирования и структурных преобразований железнодорожного транспорта Эстонии (презентация).

72. Концепції державної програми реформування залізничного транспорту / Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2006 року № 651.

73. Концепція політики Кабінету Міністрів України щодо управління об'єктами державної власності, схваленої розпорядженням КМУ від 05.10.01 р. № 467-р.

74. Копылова Е. В. Логистика – перспективное направление развития пассажирских перевозок/ Е. В. Копылова, Е. Б. Куликова // Железнодорожный трансп. – 2010. – № 3. – С. 61–64.

75. Корпоративні трансформації в структурі національної економіки України / Нац. техн. ун-т України «КПІ» ; №0108U009339. – К., 2008.

76. Котик В. О. Шляхи підвищення ефективності пасажирських перевезень : дис. ... канд. екон. наук / Валентина Олексіївна Котик. – Х., 2008. – 296 с.

77. Кривопішин О. М. Методологічні основи розрахунку ефективності інвестицій у розвиток приміських пасажирських перевезень / О. М. Кривопішин // Залізничний трансп. України. – 2007. – № 5. – С. 13-15.

78. Кривопішин О. М. Підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень / О. М. Кривопішин // Залізничний трансп. України. – 2007. – № 6, – С. 6-8.

79. Кривопішин О. М. Проблеми організації пасажирських перевезень залізничним транспортом у м. Києві та шляхи їх вирішення / О. М. Кривопішин // Залізничний трансп. України. – 2006. – № 5, – С. 27-29.
80. Кривопішин О. М. Удосконалення економічного механізму управління у сфері приміських пасажирських перевезень у період реформування залізничного транспорту України / О. М. Кривопішин, Г. Д. Ейтутіс // Залізничний трансп. України. – 2008. – № 1. – С. 69–73.
81. Кулаєв Ю. Ф. Економіка залізничного транспорту : навчальний посібник / Ю. Ф. Кулаєв. – Ніжин : ТОВ Вид-во «Аспект поліграф», 2006. – 232 с.
82. Кулаєв Ю. Ф. Методы экономической оценки инвестиционных проектов на транспорте : учебно-методическое пособие / Ю. Ф. Кулаєв. – К. : Транспорт України, 2001. – 182 с.
83. Левадная Н. В. Влияние пригородного железнодорожного транспорта на транспортную систему городов (на примере Санкт-Петербурга) : дис. ... канд. техн. наук. – СПб. : Петербургский гос. ун-т путей сообщения, 2005. – 242 с.
84. Легенький Г. М. Джерела фінансування діяльності залізничного транспорту України / Г. М. Легенький., О. М. Пшінко, Ю. С. Бараш // Залізничний трансп. України. – 2007. – № 4. – С. 28–29.
85. Макаренко М. В. Основи управління економічними процесами на залізничному транспорті України : монографія / М. В. Макаренко. – К. : КУЕТТ, 2003. – 478 с.
86. Макаренко М. В. Системний підхід до реформування залізничного транспорту України / М. В. Макаренко, Ю. М. Цветов // Проблеми економіки и управления на железнодорожном транспорте : материалы Второй Международной научно-практ. конф. – К. : КУЭТТ, 2007. – С. 5–18.
87. Макконелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика / К. Р. Макконелл, С. Л. Брю ; пер. с 14-го англ. изд. – М. : ИНФРА-М, 2003. – XXXVI, 972 с. (Т. 2, с. 531–554)
88. Малахова Н. Б. Естественные монополии: сущность и институциональный механизм регулирования : монография / Н. Б. Малахова. – Х. : ИД «ИНЖЕК», 2006. – 344 с.
89. Малахова Н. Б. Порівняльний аналіз проблем корпоратизації залізниць в Росії та в Україні / Н. Б. Малахова // Проблеми економіки и управления на железнодорожном транспорте : Материалы Второй Междунар. научно-практ. конф. – К. : КУЭТТ, 2007. – Т. 1. – С. 51–52.
90. Материалы Пятой Международной научно-практ. конф. «Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте ЭКУЖТ- 2010».
91. Материалы Третьей Международной конф. «Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте ЭКУЖТ-2006», г. Судак, 23–27 июня 2008 года / КУЕТТ. – Судак, 2008. – С. 8.
92. Мельник Т. С. Комплексне стратегічне планування як основа забезпечення переваг у конкурентній боротьбі Текст / Т. С. Мельник, О. В. Христофор // Вагонний парк. – 2008. – № 12. – С. 29 – 33.

93. Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента : пер. с англ. – М. : Дело, 1992. – 702 с.
94. Методика визначення собівартості пасажирських перевезень у приміському сполученні / Укрзалізниця. – К., 2008.
95. Методика розрахунку тарифів на перевезення пасажирів у внутрішньому сполученні / Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – 2010.
96. Методичні рекомендації щодо визначення непрофільних активів на залізничному транспорті (проект).
97. Наука у транспортному вимірі : пасажирські перевезення // Залізничний трансп. України. – 2006. – № 3. – С. 37–40.
98. Нікуліна О. В. Підвищення ефективності функціонування природних монополій в умовах ринку (за матеріалами залізничного транспорту) : автореф. дис. ... канд. екон. наук / О. В. Нікуліна ; Укр. держ. акад. залізн. трансп. – Х., 2003. – 19 с.
99. Новации SNCF в сфере пассажирских перевозок // Залізничний трансп. України. – 1999. – № 4. – С. 22–23.
100. Номенклатура витрат з основних видів економічної діяльності залізничного транспорту України : офіційно-практичне видання Мін-ва транспорту та зв'язку України, Укрзалізниці. – К. : Вид-во ТОВ «Інпрес», 2008. – 414 с.
101. О реформировании железнодорожного транспорта в государствах Содружества [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://rian.ru/politics/20011022/2820.html>.
102. О создании дочернего общества ОАО «РЖД» в сфере перевозок пассажиров в дальнем следовании // Ж.-д. трансп. – 2010. – № 1. – С. 22–26.
103. Основы экономики транспорта: підручник / В. І. Щелкунов, Ю. Ф. Кулаєв, Л. Г. Зайончик та ін. – К. : Кондор, 2011. – 392 с.
104. Особливості структурної реформи залізничного транспорту України / В. В. Корнієнко, В. В. Козак, Г. М. Легенький та ін. // Залізничний трансп. України. – 2007. – № 5. – С. 3–9.
105. Офіційний веб-сайт Укрзалізниці [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uz.gov.ua>.
106. Панк Р. В. Совершенствование управления пригородными перевозками (на примере Новосибирского узла) : дис. ... канд. техн. наук. – Новосибирск: Сибирский гос. ун-т путей сообщения, 2005. – 221 с.
107. Пассажирские перевозки // Железные дороги мира. – 2007. – № 4. – С. 14–18.
108. Пассажирские перевозки // Железные дороги мира. – 2009. – № 10. – С. 23–30.
109. Пассажирский рельсовый транспорт Калифорнии // Железные дороги мира. – 2008. – № 5. – С. 26–29.
110. Петренко Е. А. Реформирование железнодорожного транспорта Украины: состояние и перспективы / Е. А. Петренко // Вагонный парк. – 2010. – №1. – С. 41–43.

111. Пінчук О. П. Концептуальний підхід до формування приміських пасажирських компаній та поїздів / О. П. Пінчук // Проблеми економіки транспорту : зб. наук. пр. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2011. – Вип. 2. – С. 128–131.

112. Пінчук О. П. Оптимізація руху приміських пасажирських поїздів за рахунок впровадження зонного обслуговування напрямку / Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте ЭКУЖТ-2010 : тезисы докл. 5-й Международной научно-практ. конф., г. Яремче. – Д., 2010. – С. 181–183.

113. Пінчук О. П. Послідовність вирішення проблеми підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень / О. П. Пінчук // Проблеми економіки транспорту : зб. наук. пр. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2011. – Вип. 1. – С. 102–105.

114. Пінчук О. П. Послідовність рішення проблеми підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень / О. П. Пінчук // Матеріали 2-ї Міжнародної науково-практ. конф. «Маркетинг і логістика в системі менеджменту пасажирських перевезень на залізничному транспорті». – К. : ДАЗТУ, 2011. – С. 111–112.

115. Пінчук О. П. Принципи побудови тарифів на перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученні / О. П. Пінчук // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2011. – Вип. 38. – С. 270–276.

116. Пінчук О. П. Принципи побудови тарифів на перевезення пасажирів у приміському та регіональному сполученні / О. П. Пінчук // Проблеми економіки транспорту : тези доп. 7-ї Міжнародної наук. конф. – Д., 2008. – С. 121.

117. Пінчук О. П. Висвітлення проблеми підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень в наукових працях / О. П. Пінчук // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2011. – Вип. 36. – С. 261–268.

118. Позднякова Л. А. Стабилизация работы железнодорожного транспорта в условиях убыточности / Л. А. Позднякова // Бизнесинформ. – 1999. – № 5–6. – С. 64–69.

119. Попов В. А. Пути повышения эффективности пассажирских перевозок / В. А. Попов, С. Б. Елизаров // Ж.-д. транспорт. – 2000. – № 4. – С. 48–52.

120. Перевозки в местном и региональном сообщениях // Железные дороги мира. – 2007. – № 4. – С. 18–19.

121. Про Національний план дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» : Указ Президента України № 504/2011 [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://president.gov.ua/documents/13492.html/>

122. Про схвалення Стратегії розвитку залізничного транспорту України на період до 2020 р.: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2009 р. № 1555-р. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/top/show/kabmin-rassmotrit-transportnuyu-strategiyu-ukrainy-do-2020-20102010123200>.

123. Програма економічних реформ України на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».

124. Программа развития железнодорожного транспорта Республики Казахстан и стратегия развития АО «НК «КТЖ» до 2020 года (презентация).

125. Программа реструктуризации железнодорожного транспорта Республики Казахстан на 2004–2006 годы / Министерство транспорта и коммуникаций Республики Казахстан. – Астана, 2004. – 26 с.

126. Реформа сектора железнодорожного транспорта Литовской республики (презентация).

127. Решение Пятой Международной научно-практ. конф. «Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте ЭКУЖТ-2010».

128. Розробка концепції пасажирського руху на залізницях України в 2008–2015 роках / Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна; № ДР 0107U010380. – Д., 2007.

129. Розробка техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) та програми реформування пасажирського господарства / Східний науковий центр Транспортної академії України; № ДР 0103U007781. – Д., 2003.

130. Самарцев П. В. Совершенствование организации перевозок пассажиров в крупных городах Сибири и Дальнего Востока : дис. ... канд. техн. наук / П. В. Самарцев – Новосибирск: Сибирский гос. ун-т путей сообщения, 2005. – 174 с.

131. Самсонкин В. М. Пути повышения эффективности пассажирских перевозок на железнодорожном транспорте / В. М. Самсонкин, А. М. Гудков // Зб. наук. пр. Київського ун-ту економіки і технологій транспорту. Сер. Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – К. : КУЕТТ, 2003. – Вип. 4. – С. 135–142.

132. Самсонкін В. М. Моніторинг стану пасажирського комплексу залізничного транспорту / В. М. Самсонкін, О. М. Гудков // Зб. наук. пр. Держ. економіко-технологічного ун-ту трансп. Сер. Економіка і управління. – К. : ДЕТУТ, 2008. – Вип. 11. – С. 131–140.

133. Самсонкін В. М. Основи реорганізації пасажирського комплексу залізничного транспорту / В. М. Самсонкін, О. М. Гудков // Вісн. економіки транспорту і промисловості. – Х. : УкрДАЗТ, 2009. – Вип. 25. – С. 78–81.

134. Самсонкін В. М. Про підвищення ефективності пасажирських перевезень на залізничному транспорті / В. М. Самсонкін, О. М. Гудков // Залізничний трансп. України. – 2004. – № 1. – С. 43–45.

135. Семенцова О. В. Економічні аспекти адаптації приміського пасажирського залізничного транспорту до ринкових умов : автореф. дис. ... канд. екон. наук / О. В. Семенцова. – Х. : Укр. держ. акад. залізн. трансп., 2009. – 21 с.

136. Планування інноваційної діяльності на підприємствах залізничного транспорту : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Синікова Олена Михайлівна ; Укр. держ. акад. залізн. трансп. - Х., 2011. - 18 с.
137. Сич Є. М. Пасажирський комплекс залізничного транспорту: розвиток і ефективність : монографія / Є. М. Сич, В. П. Гудкова. – К. : Вид-во «Аспект – Поліграф», 2004. – 248 с.
138. Скалозуб В. В. Удосконалення методу оптимізації плану формування пасажирських поїздів з урахуванням обсягів інвестицій / В. В. Скалозуб, Ю. С. Бараш, І. М. Вишнякова // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. –Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. транспорт. ім. акад. В. Лазаряна, 2006. – Вип. 12. – С. 249–255.
139. Служебное расписание движения пассажирских поездов на 2010–2011 гг. / Государственная администрация железнодорожного транспорта. – К. : ТОВ «Інпрес», 2010.
140. Служебное расписание движения пригородных поездов на 2010–2011 гг. : Приднепровская железная дорога / Государственная администрация железнодорожного транспорта. – Д., 2010.
141. Стратегия коммерциализации Укрзалізницы : доклад / ЕБРР, Агентство торговли и развития США. – 1996.
142. Стратегия развития железнодорожного транспорта в Российской Федерации до 2030 года: распоряжение Правительства Российской Федерации от 17 июня 2008 г. № 877-р. [Электрон. ресурс] – Режим доступа: [http:// www. protown.ru/information/doc/4308.html](http://www.protown.ru/information/doc/4308.html).
143. Теплухина О. Г. Пути снижения затрат на пригородные железнодорожные перевозки. дис. ... канд. екон. наук / О. Г. Теплухина. – М. : Гос. ун-т управления, 2004. – 148 с.
144. Транспортна політика України та її наближення до норм Європейського союзу. Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки. – К., 2010.
145. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): навчальний посібник /за ред. І. Ю. Сіваченка. – К. : ЦУЛ, 2003. – 186 с.
146. Фатхутдинов Р. А. Управление конкурентоспособностью организации : учебное пособие / Р. А. Фатхутдинов. – М. : Изд-во Эксмо, 2004. – 544 с.
147. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник. – 2-ге вид. перероб. та допов. / Під ред. Г. Г. Кірейцева – К.: ЦУЛ, 2002 – 496с.
148. Фінансово-економічні показники по залізницях України за 2009 рік. – К. : Укрзалізниця, 2010.
149. Целько А. В. Пассажирский комплекс: итоги и задачи / А. В. Целько // Железнодорожный транспорт. – 2000. – № 12. – С. 6–12.
150. Шиш В. О. Особливості розробки Генеральної схеми розвитку залізничного транспорту України на період до 2020 року / В. О. Шиш // Залізничний трансп. України. – 2009. – № 6. – С. 38–40.
151. Экономика железнодорожного транспорта : учеб. для вузов ж.-д. трансп. / И. В. Белов, Н. П. Терешина, В. Г. Галабурда и др.; под ред. Н. П. Терёшиной, Б. М. Лapidуса, М. Ф. Трихункова. – М.: УМК МПС России,

2001. – 600 с.

152. Юхновський І. Р. Транспортний комплекс України. Залізничний транспорт: Проблеми та перспективи / І. Р. Юхновський, Г. Б. Лебеда, Т. І. Попова ; за ред. І. Р. Юхновського. – К. : ФАДА ЛТД, 2006. – 288 с.

153. Якунин В. И. Доклад президента ОАО «РЖД» / В. И. Якунин // Ж.-д. транспорт. – 2010. – № 1. – С. 2–17.

154. Яновський П. О. Оцінка фінансового результату приміських перевезень залізниць України / П. О Яновський // Залізничний трансп. України. – 2009. – № 5. – С. 9–12.

155. Яновський П. О. Транспортне забезпечення населення у приміському сполучення / П. О. Яновський, В. П. Гудкова, О. М. Гудков // Зб. наук. пр. Київського ун-ту економіки і технологій транспорту. Сер. Економіка і управління. – К.: КУЕТТ, 2005. – Вип. 7. – С. 105-113.

156. Яновський П. О. Фактори розвитку приміських перевезень на залізничному транспорті / П. О. Яновський, О. М. Гудков, В. П. Гудкова // Зб. наук. пр. Київського ун-ту економіки і технологій транспорту. Сер. Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – К.: КУЕТТ, 2006. – Вип. 12. – С. 173–177.

Додаток А

Розрахунок тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні на полігоні Укрзалізниці

Пасажирські тарифи на приміські перевезення зараз розраховуються окремо по кожній залізниці, по тарифним поясам залежно від таких показників:

1. Собівартість 10 пас-км у приміському сполученні для конкретної залізниці, коп. за 10 пас-км.
2. Середня дальність поїздки пасажира у приміському сполученні для конкретної залізниці, км.
3. Розрахункова дальність поїздки одного пасажира у приміському сполученні для конкретного тарифного поїзда, км.
4. Питома вага витрат на початково-кінцеві операції у загальній собівартості перевезень пасажирів протягом розрахункового року у приміському сполученні для конкретної залізниці, відсотки (%).

Для розрахунку тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні скористаємося формулою (А.1).

$$T = \frac{C_{10} \cdot D_{\text{сер}} \cdot K_1 \cdot K_2 \cdot K_3 \cdot K_4 \cdot K_5 \cdot K_6}{1000000}, \quad (\text{А.1})$$

- де
- вартість перевезення одного пасажира (тариф) на відстань, яка потрапляє у межі тарифного поясу, середина якого дорівнює , грн;
  - тарифна ставка, яка враховує вартість перевезення пасажира на задану відстань , коп./10 пас-км;
  - розрахункова відстань до середини конкретного тарифного поясу, на яку перевозиться пасажир;
  - коефіцієнт рентабельності перевезень пасажирів у приміському сполученні, рази;
  - коефіцієнт, що враховує нарахування податку на додану вартість, дорівнює 0,2 рази;
  - коефіцієнт, що враховує нарахування страхового збору, дорівнює 0,02 рази;
  - розрахункова собівартість одиниці виду послуг, коп./10 пас-км;
  - середня дальність поїздки пасажира у приміському сполученні для конкретної залізниці, км;
  - питома вага витрат на початково-кінцеві операції дорівнює, розрахунок якої наведено в табл. А.1.

Величина в свою чергу визначається за формулою (А.2)

$$K_1 = \frac{C_{10} \cdot D_{\text{сер}}}{C_{10} \cdot D_{\text{сер}} + K_2 \cdot K_3 \cdot K_4 \cdot K_5 \cdot K_6}, \quad (\text{А.2})$$

Для розрахунку тарифів за формулами (А.1) та (А.2) слід визначити величину Δ . Для цього спочатку розраховуються витрати на рухому операцію за табл. А.1.

Після того, як було визначено витрати на рухому операцію (табл. А.1) розраховується величина витрат, на початково-кінцеві операції та значення величини Δ за формулою (2.3).

(А.3)

де Δ – загальні витрати приміського господарства на перевезення пасажирів за 2010 рік.

– витрати на рухомі операції з перевезення пасажирів у приміському сполученні за 2010 рік (табл. А.1).

Величина тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні для нормального функціонування приміського господарства має включати економічно обґрунтований прибуток, який пропонується розраховувати за методикою розрахунку тарифів на перевезення пасажирів у внутрішньому сполученні, розробленою Дніпропетровським національним університетом залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна в 2010 році.

Таблиця А.1 – Принцип розрахунку витрат на рухомі операції

Далі подано як приклад розрахунок тарифів із нульовою рентабельністю для Укрзалізниці в цілому з метою обґрунтування порядку їх визначення.

Вихідні дані для розрахунку тарифів для Укрзалізниці в цілому:

- показник собівартості 10 пас-км у приміському сполученні за даними Укрзалізниці – 190,12 коп.;
- середня дальність поїздки пасажирів у приміському сполученні за даними Укрзалізниці – 46,3 км;

- питома вага витрат на початково-кінцеві операції – 0,6225;
- коефіцієнт рентабельності перевезень пасажирів у приміському сполученні – 1,0 рази;
- коефіцієнт, що враховує нарахування податку на додану вартість, – 0,2 рази;
- коефіцієнт, що враховує нарахування страхового збору, – 0,02 рази;

Подальші розрахунки виконуються за формулами (А.1) та (А.2) і зведені у таблиці А.2.

Порівняння нових тарифів за табл. А.2 та існуючих вказує на те, що зараз обласні адміністрації встановлюють тарифи на перевезення пасажирів у приміському сполученні на значно нижчому рівні. Нові тарифи дозволять Укрзалізниці погасити свої витрати на перевезення на 30,0–40,0 %. Але Укрзалізниця очікувала, що тарифи будуть вищими у 8 разів, оскільки покриття витрат доходами складає всього 12 %.

Було визначено причину повного непокриття збитковості перевезень новими тарифами. Це низький показник собівартості 10 пас.-км, який за діючою методикою враховує неіснуючий пасажирооборот безквиткових пасажирів.

Для побудови нових беззбиткових тарифів слід ввести додатково новий показник собівартості 10 пас.-км, який повинен враховувати тільки перевезення пасажирів, що сплатили за проїзд.

Таблиця А.2 – Приклад розрахунку тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні в середньому по Укрзалізниці (без прибутку) за даними 2010 року

Додаток Б
Складові витрат для побудови тарифів для перевезення пасажирів у приміському сполученні
Додаток Б.1

Пасажирська складова

Таблиця Б.1 – Калькуляція собівартості вантажних та пасажирських перевезень

Україна 2010 рік

А	Номер статті	Назва господарства, виду економічної діяльності та найменування статті витрат	Код рядка	Всього витрат, тис. грн.	У тому числі						
					На оплату праці	Відрахування на соціальні заходи	Матеріальні витрати			амортизація	інші витрати
							матеріали	паливо	електро-енергія		
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
І Пасажирська складова											
1		ПАСАЖИРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО	7700	70 234	45 233	17 062	1 181	1 800	658	1 879	2 421
		У тому числі: Прямі витрати з пасажирських перевезень у приміському сполученні - всього (сума рядків 7752-7760)	7751	65 434	43 069	16 278	1 131	1 777	542	566	2 071
		Екіпіровка і обслуговування вагонів		42 431	28226	10790	560	1777	15	96	967
	2003	У тому числі за статтями: Екіпірування пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	7752	3 128	1 440	551	228	705	4	0	200
	2004	Обслуговування вагонів у пасажирських поїздах приміського сполучення	7753	39 303	26 786	10 239	332	1 072	11	96	767
		Витрати на продаж квитків		23 003	14843	5488	571	0	527	470	1104
	2001	Продаж квитків у приміському сполученні	7758	21 349	14 015	5 169	571	0	527	24	1 043
	2002	Експлуатація та обслуговування автоматизованих систем оплати, контролю та обліку проїзду в поїздах і контролю доступу на перони вокзалів і зупинних пунктів	7759	1 382	828	319	0	0	0	174	61

Продовження таблиці Б.1

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	2005	Амортизація пристроїв автоматизованих систем оплати, контролю та обліку проїзду в поїздах і контролю доступу на перони вокзалів і зупинних пунктів	7760	272	0	0	0	0	0	272	0
		Загальновиробничі витрати	7885,2	4 783	2 147	778	50	23	116	1 312	357
		Адміністративні витрати	7890,2	17	17	6	0	0	0	1	-7
		Витрати на збут	7895,2	0	0	0	0	0	0	0	0
2		ГОСПОДАРСТВО ПРИМІСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	8000	80 901	38 389	14 712	319	40	1 181	10 103	16 159
		У тому числі: Прямі витрати з пасажирських перевезень у приміському сполученні - всього (сума рядків 8003-8011)	8002	49 999	33 440	12 787	110	17	198	754	2 693
		Витрати на продаж квитків		49 801	33297	12732	110	17	198	754	2 693
	2001	У тому числі за статтями: Продаж квитків у приміському сполученні	8003	41 242	27 924	10 689	110	17	198	92	2 212
	2002	Експлуатація та обслуговування автоматизованих систем оплати, контролю та обліку проїзду в поїздах і контролю доступу на перони вокзалів і зупинних пунктів	8004	7 897	5 373	2 043	0	0	0	0	481
	2005	Амортизація пристроїв автоматизованих систем оплати, контролю та обліку проїзду в поїздах і контролю доступу на перони вокзалів і зупинних пунктів	8007	662	0	0	0	0	0	662	0
		Екіпіровка і обслуговування вагонів		198	143	55	0	0	0	0	0
	2003	Екіпірування пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	8005	0	0	0	0	0	0	0	0
	2004	Обслуговування вагонів у пасажирських поїздах приміського сполучення	8006	198	143	55	0	0	0	0	0

Закінчення таблиці Б.1

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

		Загальновиробничі витрати	8315,2	29 673	4 192	1 624	209	23	962	9 337	13 327
		Адміністративні витрати	8320,2	1 229	757	301	0	0	21	12	139
		Витрати на збут	8325,2	0	0	0	0	0	0	0	0
		ВСЬОГО		151 135	83 622	31 774	1 500	1 840	1 839	11 982	18 580

Додаток Б.2
Вагонна складова

Таблиця Б.2 – Калькуляція собівартості вантажних та пасажирських перевезень

Україна 2010 рік

А	Б	Назва господарства, виду економічної діяльності та найменування статті витрат	Г	Всього витрат, тис. грн.	У тому числі						
					На оплату праці	Відрахування на соціальні заходи	Матеріальні витрати			амортизація	інші витрати
							матеріали	паливо	електро-енергія		
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
II Вагонна складова											
1		ПАСАЖИРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО	7700	28 838	4 129	1 553	3 525	12	73	15 176	4 370
		У тому числі: Прямі витрати з пасажирських перевезень у приміському сполученні - всього (сума рядків 7752-7760)	7751	26 867	3 241	1 230	3 505	2	25	14 637	4 227
	2006	Амортизація пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	7754	14 637	0	0	0	0	0	14 637	0
		Технічне обслуговування вагонів		5 109	2616	990	1302	1	17	0	183
	2020	Технічне обслуговування за програмою ТО-1 у пунктах формування й обороту пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	7755	4 295	2 362	893	857	1	12	0	170
	2021	Технічне обслуговування за програмою ТО-2 пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	7756	105	45	18	49	0	0	0	-7
	2022	Технічне обслуговування за програмою ТО-3 пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	7757	709	209	79	396	0	5	0	20
		Ремонт рухомого складу	7860,2	7 121	625	240	2 203	1	8	0	4 044
	6008	Поточний ремонт з відчепленням пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	7867	546	0	0	454	0	0	0	92

Продовження таблиці Б.2

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	6010	Деповський ремонт пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	7868	2 767	482	185	1 101	1	8	0	990
	6013	Капітальний ремонт пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	7869	3 808	143	55	648	0	0	0	2 962
		Загальновиробничі витрати	7885,2	1 964	881	320	20	10	48	539	146
		Адміністративні витрати	7890,2	7	7	3	0	0	0	0	-3
		Витрати на збут	7895,2	0	0	0	0	0	0	0	0
2		ГОСПОДАРСТВО ПРИМІСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	8000	1 320	80	32	3	0	16	968	219
		У тому числі: Прямі витрати з пасажирських перевезень у приміському сполученні - всього (сума рядків 8003-8011)	8002	816	0	0	0	0	0	816	0
	2006	Амортизація пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	8008	816	0	0	0	0	0	816	0
		Технічне обслуговування вагонів		0	0	0	0	0	0	0	0
	2020	Технічне обслуговування за програмою ТО-1 у пунктах формування й обороту пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	8009	0	0	0	0	0	0	0	0
	2021	Технічне обслуговування за програмою ТО-2 пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	8010	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022	Технічне обслуговування за програмою ТО-3 пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	8011	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4		Ремонт рухомого складу	8240,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	6008	Поточний ремонт з відчепленням пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	8242	0	0	0	0	0	0	0	0

Закінчення таблиці Б.2

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	6010	Деповський ремонт пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	8243	0	0	0	0	0	0	0	0
	6013	Капітальний ремонт пасажирських вагонів, що курсують у приміському сполученні	8244	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати	8315,2	484	68	27	3	0	16	152	217
		Адміністративні витрати	8320,2	20	12	5	0	0	0	0	2
		Витрати на збут	8325,2	0	0	0	0	0	0	0	0
		ВСЬОГО		30 158	4 209	1 585	3 528	12	89	16 144	4 589

Додаток Б.3
Інфраструктурна складова

Таблиця Б.3 – Калькуляція собівартості пасажирських перевезень в приміському сполученні

Україна 2010 рік

А	Б	Назва господарства, виду економічної діяльності та найменування статті витрат	Г	Всього витрат, тис. грн.	У тому числі						
					На оплату праці	Відрахування на соціальні заходи	Матеріальні витрати			амортизація	інші витрати
							матеріали	паливо	електро-енергія		
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
ІІІ. СКЛАДОВА ІНФРАСТРУКТУРИ											
1		Пасажирське господарство	7800,2	16 278	6 572	2 497	107	157	2 201	564	4 180
		У тому числі: 1. Прямі витрати з перевезень	7801,2	5 920	841	303	56	144	1 781	0	2 795
	4006	Обслуговування будівель, споруд, обладнання та інвентарю, пов'язаних з пасажирськими перевезеннями в приміському сполученні	7806	5 920	841	303	56	144	1 781	0	2 795
		2. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	7820,2	8 104	5 108	1 954	10	0	260	0	772
	4007	У тому числі за статтями: Технічне обслуговування за програмою ТО-1 пасажирських вагонів на шляху прямування	7821,2	90	67	26	0	0	0	0	-3
	4030	Приймання і відправлення поїздів на пасажирських станціях	7822,2	6 239	4 053	1 544	10	0	260	0	372
	4034	Маневрова робота на пасажирських станціях (крім прикордонних)	7823,2	1 775	988	384	0	0	0	0	403
		Загальновиробничі витрати	7835,2	2 027	496	192	41	13	158	562	565
		Адміністративні витрати	7840,2	227	127	48	0	0	2	2	48
		Витрати на збут	7845,2	0	0	0	0	0	0	0	0
2		Господарство приміських пасажирських перевезень	8060,2	14 155	4 671	1 731	220	37	3 871	162	3 463

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
		У тому числі: Прямі витрати з пасажирських перевезень у приміському сполученні - всього (сума рядків 8062-8064)	8061	13 166	4 626	1 713	197	28	3 697	0	2 905
	4002	У тому числі за статтями: Поточний ремонт основних засобів, пов'язаних з пасажирськими перевезеннями в приміському сполученні	8062	81	0	0	76	0	0	0	5
	4004	Капітальний ремонт основних засобів, пов'язаних з пасажирськими перевезеннями в приміському сполученні	8063	576	0	0	41	0	0	0	535
	4006	Обслуговування будівель, споруд, обладнання та інвентарю, пов'язаних з пасажирськими перевезеннями в приміському сполученні	8064	12 509	4 626	1 713	80	28	3 697	0	2 365
		2. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	8080,2	32	22	9	1	0	0	0	0
	4007	У тому числі за статтями: Технічне обслуговування за програмою ТО-1 пасажирських вагонів на шляху прямування	8081,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	4030	Приймання і відправлення поїздів на пасажирських станціях	8082,2	32	22	9	1	0	0	0	0
	4034	Маневрова робота на пасажирських станціях (крім прикордонних)	8083,2	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати	8095,2	957	23	9	22	9	174	162	558
		Адміністративні витрати	8100,2	0	0	0	0	0	0	0	0
		Витрати на збут	8105,2	0	0	0	0	0	0	0	0

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

4		Господарство перевезень	8701,5	113 836	62 265	23 897	1 083	1 235	11 553	2 491	11 312
		У тому числі:									
		1. Прямі витрати з перевезень – всього (8704-8706):	8702,5	0	0	0	0	0	0	0	0
		2. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	8725,5	92 504	52 384	20 109	602	1 043	10 822	648	6 896
	4030	У тому числі за статтями: Приймання і відправлення поїздів на пасажирських станціях	8726,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	4033	Приймання і відправлення поїздів на інших станціях, включаючи прикордонні	8727,5	71 095	46 051	17 761	267	22	3 739	648	2 607
	4034	Маневрова робота на пасажирських станціях (крім прикордонних)	8728,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	4035	Маневрова робота на прикордонних станціях	8729,5	113	62	24	0	0	19	0	8
	4037	Маневрова робота на інших станціях	8730,5	1 058	726	279	3	0	11	0	39
	4040	Обслуговування будівель, споруд, обладнання та інвентарю господарства перевезень	8731,5	17 408	5 544	2 044	308	1 020	7 053	0	1 439
	4041	Поточний ремонт основних засобів господарства перевезень	8732,5	1 709	1	1	24	1	0	0	1 682
	4042	Капітальний ремонт основних засобів господарства перевезень	8733,5	1 121	0	0	0	0	0	0	1 121
4.2		Загальновиробничі витрати	8755,5	18 734	8 402	3 208	441	171	705	1 814	3 993
4.3		Адміністративні витрати	8760,5	2 598	1 479	580	40	21	26	29	423
4.4		Витрати на збут	8765,5	0	0	0	0	0	0	0	0
5		Локомотивне господарство	9146,5	0	2	1	8	0	0	0	-11
		У то числі:									
		1. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	9147,5	0	2	1	6	0	0	0	-9

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4153	у тому числі за статтями: Капітальний ремонт машин, механізмів, обладнання	9148,5	0	2	1	6	0	0	0	-9
		Загальновиробничі витрати	9150,5	0	0	0	2	0	0	0	-2
		Адміністративні витрати	9151,5	0	0	0	0	0	0	0	0
		Витрати на збут	9152,5	0	0	0	0	0	0	0	0
6		Вагонне господарство	9270,5	44	45	14	170	0	5	2	-192
		У то числі: 1. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	9290,5	9	31	10	167	0	3	0	-202
	4060	У тому числі за статтями: Капітальний ремонт колійної техніки	9291,5	0	4	1	29	0	0	0	-34
	4061	Деповський ремонт колійної техніки	9292,5	-2	19	6	138	0	3	0	-168
	4007	Технічне обслуговування за програмою ТО-1 пасажирських вагонів на шляху прямування	9293,2	11	8	3	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати	9305,5	30	11	3	3	0	2	2	9
		Адміністративні витрати	9310,5	5	3	1	0	0	0	0	1
		Витрати на збут	9315,5	0	0	0	0	0	0	0	0
7		Колійне господарство	9451,5	218 283	79 557	30 520	39 554	3 831	3 454	27 421	33 946
		У то числі: 1. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	9490,5	161 659	54 288	20 866	36 037	1 095	2 797	20 424	26 152
	4101	У тому числі за статтями: Поточне утримання головних колій і постійних пристроїв	9491,5	25 873	12 422	4 846	2 899	177	59	0	5 470
	4102	Поточне утримання станційних колій і постійних пристроїв	9492,5	2 296	997	384	662	12	1	0	240
	4104	Поодинокі заміна шпал на головних коліях	9493,5	1 713	25	10	1 672	0	0	0	6
	4105	Поодинокі заміна шпал на станційних коліях	9494,5	615	6	3	604	0	0	0	2

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4107	Поповнення і заміна баласту на головних коліях	9495,5	1 012	4	2	1 002	0	0	0	4
	4108	Поповнення і заміна баласту на станційних коліях	9496,5	99	2	0	97	0	0	0	0
	4110	Поодинокі заміна рейок, заміна і поповнення скріплень, протиугонів і інших елементів верхньої будови колії на головних коліях	9497,5	3 655	75	28	3 550	0	0	0	2
	4111	Поодинокі заміна рейок, заміна і поповнення скріплень, протиугонів і інших елементів верхньої будови колії на станційних коліях	9498,5	1 086	5	2	1 079	0	0	0	0
	4113	Охорона колії, переїздів і штучних споруд	9499,5	40 936	25 351	9 681	2 169	36	2 163	9	1 527
	4114	Утримання штучних споруд	9500,5	19 517	9 688	3 752	4 155	22	448	40	1 412
	4115	Утримання захисних лісонасаджень	9501,5	919	556	212	35	55	0	2	59
	4116	Роботи по сніго- і водоборотьбі	9502,5	199	60	24	7	2	3	0	103
	4120	Інші роботи по колійному господарству	9503,5	14 405	3 464	1 300	2 219	477	85	1 911	4 949
	4121	Капітальний ремонт головних колій з використанням нових матеріалів	9504,5	5 809	260	100	4 226	47	3	23	1 150
	4122	Капітальний ремонт станційних колій з використанням нових матеріалів	9505,5	778	46	18	540	10	2	3	159
	4124	Капітальний ремонт головних колій з використанням старопритатних матеріалів верхньої будови колії	9506,5	3 916	403	156	2 176	57	9	64	1 051
	4125	Капітальний ремонт станційних колій з використанням старопритатних матеріалів верхньої будови колії	9507,5	730	66	25	315	8	0	2	314
	4127	Капітальний ремонт земляного полотна на головних коліях	9508,5	1 320	150	57	579	54	3	10	467
	4128	Капітальний ремонт земляного полотна на станційних коліях	9509,5	8	0	0	1	0	0	0	7

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4130	Капітальний ремонт штучних споруд на головних коліях	9510,5	1 411	188	72	548	36	1	4	562
	4131	Капітальний ремонт штучних споруд на станційних коліях	9511,5	43	6	2	17	2	0	0	16
	4133	Середній ремонт головних колій	9512,5	2 074	60	22	933	7	3	8	1 041
	4134	Середній ремонт станційних колій	9513,5	34	1	0	16	0	0	0	17
	4136	Комплексно-оздоровчий ремонт головних колій	9514,5	488	44	17	211	9	1	11	195
	4137	Комплексно-оздоровчий ремонт станційних колій	9515,5	12	0	0	5	0	0	0	7
	4139	Заміна стрілочних переводів новими на головних коліях	9516,5	328	3	1	316	0	0	0	8
	4140	Заміна стрілочних переводів новими на станційних коліях	9517,5	110	0	0	110	0	0	0	0
	4142	Заміна стрілочних переводів старопритатними на станційних коліях	9518,5	334	26	11	173	3	0	1	120
	4143	Заміна рейок новими на головних коліях	9519,5	1 060	19	6	1 006	0	0	0	29
	4144	Заміна рейок новими на станційних коліях	9520,5	0	0	0	0	0	0	0	0
	4146	Заміна рейок старопритатними на головних коліях	9521,5	69	20	7	56	1	0	1	-16
	4147	Заміна рейок старопритатними на станційних коліях	9522,5	15	2	1	14	0	0	0	-2
	4149	Заміна дерев'яних перевідних брусів на головних коліях	9523,5	42	2	1	37	0	0	0	2
	4150	Заміна дерев'яних перевідних брусів на станційних коліях	9524,5	5	0	0	5	0	0	0	0
	4152	Капітальний ремонт переїздів	9525,5	3 346	65	25	971	11	0	17	2 257
	4153	Капітальний ремонт машин, механізмів, обладнання	9526,5	1 777	57	20	254	3	5	7	1 431
	4154	Капітальний ремонт платформ	9527,2	5 340	55	21	485	4	4	7	4 764
	4155	Середній ремонт стрілочних переводів на головних коліях	9528,5	418	10	4	133	0	0	1	270

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4156	Середній ремонт стрілочних переводів на станційних коліях	9529,5	140	10	4	58	1	1	1	65
	4158	Перевлаштування кривих	9530,5	0	0	0	0	0	0	0	0
	4159	Посилений середній ремонт головних колій	9531,5	59	3	1	57	0	0	1	-3
	4160	Посилений середній ремонт станційних колій	9532,5	0	0	0	0	0	0	0	0
	4162	Інші колійні ремонтні роботи	9533,5	137	1	0	2	0	0	0	134
	4163	Амортизація верхньої будови колії на головних коліях	9534,5	10 330	0	0	0	0	0	10 330	0
	4164	Амортизація верхньої будови колії на станційних коліях	9535,5	1 995	0	0	0	0	0	1 995	0
	4165	Амортизація земляного полотна на головних коліях	9536,5	1 913	0	0	0	0	0	1 913	0
	4166	Амортизація земляного полотна на станційних коліях	9537,5	256	0	0	0	0	0	256	0
	4168	Амортизація машин і механізмів, зайнятих на всіх видах ремонту колії	9538,5	326	0	0	0	0	0	328	-2
	4169	Амортизація захисних лісонасаджень	9539,5	1	0	0	0	0	0	1	0
	4170	Амортизація штучних споруд на головних коліях	9540,5	3 057	0	0	0	0	0	3 057	0
	4171	Амортизація штучних споруд на станційних коліях	9541,5	252	0	0	0	0	0	252	0
	4180	Зварювання, шліфування та інша обробка рейок	9542,5	328	69	26	2 384	21	6	10	-2 188
	4181	Поточний ремонт основних засобів рейкозварювальних поїздів	9543,5	41	0	0	0	0	0	0	41
	4182	Капітальний ремонт основних засобів рейкозварювальних поїздів	9544,5	53	0	0	0	0	0	0	53
	4183	Амортизація основних засобів та інших необоротних матеріальних активів рейкозварювальних поїздів	9545,5	2	0	0	0	0	0	48	-46

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4062	Поточний ремонт колійної техніки	9546,5	730	5	2	50	0	0	0	673
	4063	Інші види робіт колійних машин важкого типу у дистанціях колії	9547,5	247	62	23	209	40	0	111	-198
7.2		Загальновиробничі витрати	9570,5	51 962	22 509	8 595	3 457	2 642	606	6 879	7 274
7.3		Адміністративні витрати	9575,5	4 662	2 760	1 059	60	94	51	118	520
7.4		Витрати на збут	9580,5	0	0	0	0	0	0	0	0
8		Господарство будівельно-монтажних робіт	9601,5	162 113	57 216	21 682	23 386	4 971	2 926	43 703	8 229
		У тому числі: 1. Прямі витрати з перевезень – всього (сума рядків 9603-9614)	9602,5	68 315	15 703	5 926	7 099	714	68	28 797	10 008
	4186	У тому числі за статтями: Поточний ремонт будівель і споруд, пов'язаних із перевезеннями пасажирів у приміському сполученні	9607	18 752	8 852	3 341	3 676	363	17	73	2 430
	4196	Капітальний ремонт будівель і споруд пов'язаних із перевезеннями пасажирів у приміському сполученні	9608	12 218	2 258	855	2 920	322	5	19	5 839
	4202	Обслуговування будівель, споруд і обладнання, пов'язаних із перевезеннями пасажирів у приміському сполученні	9609	8 654	4 593	1 730	503	29	46	14	1 739
	4207	Амортизація основних засобів, що враховуються на балансах структурних підрозділів господарства будівельно-монтажних робіт та цивільних споруд і використовуються для здійснення перевезень пасажирів у приміському сполученні	9610	28 691	0	0	0	0	0	28 691	0
		2. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	9635,5	27 602	11 710	4 448	13 089	829	760	9 010	-12 244

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4187	У тому числі за статтями: Поточний ремонт виробничих будівель і споруд господарства перевезень	9636,5	2 864	1 124	424	968	31	2	7	308
	4189	Поточний ремонт виробничих будівель і споруд інших господарств	9637,5	3 207	1 176	449	1 031	68	2	6	475
	4197	Капітальний ремонт виробничих будівель і споруд господарства перевезень	9638,5	3 768	784	295	1 224	10	0	1	1 454
	4199	Капітальний ремонт виробничих будівель і споруд інших господарств	9639,5	2 824	768	294	1 197	28	1	0	536
	4203	Обслуговування будівель, споруд і обладнання господарства перевезень	9640,5	2 517	989	375	94	17	103	1	938
	4204	Обслуговування будівель, споруд і обладнання інших господарств	9641,5	3 252	1 256	478	129	286	200	45	858
	4208	Амортизація основних засобів, що враховуються на балансах структурних підрозділів господарства будівельно-монтажних робіт та цивільних споруд і використовуються в господарстві перевезень	9642,5	4 865	0	0	0	0	0	4 865	0
	4210	Амортизація основних засобів, що враховуються на балансах структурних підрозділів господарства будівельно-монтажних робіт та цивільних споруд і використовуються в інших господарствах	9643,5	3 462	0	0	0	0	0	3 463	-1
	4240	Утримання об'єктів водопостачання	9644,5	109	514	194	33	20	314	39	-1 005
	4241	Обслуговування і утримання обладнання для очищення води	9645,5	64	57	21	4	0	60	3	-81
	4242	Обслуговування і утримання водогінних мереж	9646,5	66	88	34	9	9	3	9	-86

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4243	Обслуговування і утримання питних, шахтних і трубчастих колодязів і пристроїв для зливання привізної води	9647,5	8	9	3	1	0	0	0	-5
	4244	Обслуговування і утримання пристроїв і мереж каналізації	9648,5	31	191	73	4	6	51	2	-296
	4245	Поточний ремонт основних засобів водопостачання і каналізації	9649,5	168	99	38	82	4	0	0	-55
	4246	Капітальний ремонт основних засобів водопостачання і каналізації	9650,5	49	19	7	43	0	0	0	-20
	4247	Амортизація об'єктів водопостачання і каналізації	9651,5	99	0	0	0	0	0	381	-282
	4211	Поточний ремонт основних засобів, які знаходяться на балансі структурних підрозділів інших господарств залізниці	9652,5	0	1 089	413	1 387	32	7	2	-2 930
	4212	Капітальний ремонт основних засобів, які знаходяться на балансі структурних підрозділів інших господарств залізниці	9653,5	249	3 547	1 350	6 883	318	17	186	-12 052
8.2		Загальновиробничі витрати	9670,5	55 198	23 924	9 064	3 028	3 161	1 894	5 501	8 626
8.3		Адміністративні витрати	9675,5	10 998	5 879	2 244	170	267	204	395	1 839
8.4		Витрати на збут	9680,5	0	0	0	0	0	0	0	0
9		Господарство автоматики телемеханіки та зв'язку	9701,5	233 168	109 387	41 648	11 547	1 379	13 560	40 595	15 052
		У то числі: 1. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	9725,5	192 263	89 857	34 170	10 322	236	12 675	37 508	7 495
	4301	У тому числі за статтями: Поточне утримання та технічне обслуговування пристроїв автоблокування	9726,5	22 741	12 638	4 799	1 203	34	3 509	0	558
	4302	Поточне утримання та технічне обслуговування пристроїв диспетчерської централізації	9727,5	5 017	2 838	1 102	172	3	819	0	83

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4303	Поточне утримання та технічне обслуговування електричної централізації стрілок	9728,5	42 838	24 070	9 200	3 209	77	5 196	37	1 049
	4304	Технічне обслуговування систем автоматичного контролю рухомого складу під час руху поїзда (ПОНАБ, ДИСК, КТСМ)	9729,5	1 221	817	310	8	0	48	0	38
	4400	Поточне утримання та технічне обслуговування пристроїв з обслуговування пасажирів	9730,2	1 165	746	278	12	0	80	0	49
	4401	Поточне утримання та технічне обслуговування радіостанцій, радіовузлів та підсилювачів	9731,5	10 721	7 110	2 680	191	11	375	25	329
	4402	Поточне утримання та технічне обслуговування пристроїв, апаратури та споруд радіорелейного зв'язку	9732,5	11	7	3	0	0	1	0	0
	4403	Поточне утримання та технічне обслуговування телевізійних промислових установок, телевізійних та широкооповіщувальних радіоприймачів та радіоточок	9733,5	1	1	0	0	0	0	0	0
	4404	Поточне утримання, технічне обслуговування та експлуатація апаратури телеграфних станцій	9734,5	11 129	7 401	2 779	128	0	425	0	396
	4405	Поточне утримання, технічне обслуговування та експлуатація апаратури телефонних станцій	9735,5	9 454	6 117	2 326	175	0	507	0	329
	4406	Поточне утримання та технічне обслуговування апаратури телефонного зв'язку високої і низької частоти та вибіркового зв'язку	9736,5	16 359	10 981	4 169	203	6	606	6	388

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4407	Поточне утримання та технічне обслуговування повітряних, кабельних і волоконно-оптичних ліній зв'язку	9737,5	9 874	5 817	2 231	853	39	340	220	374
	4408	Користування з'єднувальними лініями	9738,5	1 403	0	0	0	0	0	0	1 403
	4409	Технічне обслуговування пристроїв супутникового зв'язку	9739,5	46	0	0	0	0	2	0	44
	4412	Поточне утримання та технічне обслуговування інших засобів залізничної автоматики, інших пристроїв сигналізації, централізації, блокування та зв'язку	9740,5	16 501	10 632	4 024	470	58	764	45	508
	4413	Поточний ремонт основних засобів автоматики, телемеханіки та зв'язку	9741,5	1 194	126	54	417	3	0	0	594
	4414	Капітальний ремонт основних засобів автоматики, телемеханіки та зв'язку	9742,5	5 413	556	215	3 281	5	3	0	1 353
	4415	Амортизація основних засобів автоматики, телемеханіки та зв'язку	9743,5	37 175	0	0	0	0	0	37 175	0
9.2		Загальновиробничі витрати	9765,5	32 703	15 158	5 838	1 180	1 070	788	2 833	5 836
9.3		Адміністративні витрати	9770,5	8 202	4 372	1 640	45	73	97	254	1 721
9.4		Витрати на збут	9775,5	0	0	0	0	0	0	0	0
10		Господарство електропостачання	9801,5	105 010	39 935	15 310	8 831	3 443	2 953	27 438	7 100
		У то числі: 1. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	9802,5	74 113	25 595	9 836	7 850	2 621	2 335	23 746	2 130
	4500	У тому числі за статтями: Технічне обслуговування ліній автоблокування	9803,5	3 602	2 188	839	203	128	74	0	170
	4501	Утримання районів контактної мережі для технічного обслуговування контактної мережі, інших пристроїв та обладнання, віднесеного до технологічних мереж	9804,5	34 163	19 238	7 412	2 642	2 067	1 863	785	156

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4502	Утримання ремонтно-ревізійних діляниць і ремонтно-механічних майстерень для технічного обслуговування обладнання і пристроїв, віднесених до технологічних мереж	9805,5	4 908	2 881	1 095	387	133	218	48	867
	4503	Технічне обслуговування пристроїв зовнішнього освітлення	9806,5	666	233	91	228	15	14	75	10
	4504	Утримання тягових підстанцій і постів секціонування, що забезпечують діяльність технологічних мереж	9807,5	1 141	427	163	86	6	162	256	41
	4505	Поточний ремонт основних засобів, віднесених до технологічних мереж	9808,5	1 911	257	98	1 063	87	3	0	403
	4506	Капітальний ремонт основних засобів, віднесених до технологічних мереж	9809,5	5 140	371	138	3 241	185	1	0	1 204
	4507	Амортизація основних засобів господарства електропостачання	9810,5	22 582	0	0	0	0	0	22 582	0
10.2		Загальновиробничі витрати	9840,5	24 923	11 068	4 231	938	716	550	3 515	3 905
10.3		Адміністративні витрати	9845,5	5 974	3 272	1 243	43	106	68	177	1 065
10.4		Витрати на збут	9850,5	0	0	0	0	0	0	0	0
11		Господарство матеріально-технічного забезпечення	9901,5	2 743	1 237	464	100	183	88	229	442
		У то числі: 1. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	9902,5	1 183	460	172	54	90	69	166	172
	4050	У тому числі за статтями: Витрати, пов'язані зі зберіганням та відпуском матеріальних цінностей	9903,5	759	415	155	33	75	32	0	49
	4051	Обслуговування будівель, споруд, обладнання та інвентарю господарства матеріально-технічного забезпечення	9904,5	145	45	17	7	15	37	0	24

Продовження таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4052	Поточний ремонт основних засобів	9905,5	90	0	0	13	0	0	0	77
	4053	Капітальний ремонт основних засобів	9906,5	23	0	0	1	0	0	0	22
	4054	Амортизація основних засобів	9907,5	166	0	0	0	0	0	166	0
11.2		Загальновиробничі витрати	9930,5	779	315	119	36	85	10	43	171
11.3		Адміністративні витрати	9935,5	781	462	173	10	8	9	20	99
11.4		Витрати на збут	9940,5	0	0	0	0	0	0	0	0
12		Дирекції залізничних перевезень	9961,5	24 341	11 903	4 554	507	429	510	1 351	5 087
		У то числі: 1. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	9962,5	3 925	2 344	897	172	201	128	30	153
	4600	У тому числі за статтями: Утримання відновних поїздів	9963,5	3 860	2 323	890	163	201	128	30	125
	4606	Поточний ремонт відновних поїздів	9964,5	3	0	0	1	0	0	0	2
	4607	Капітальний ремонт відновних поїздів	9965,5	62	21	7	8	0	0	0	26
12.2		Загальновиробничі витрати	9980,5	11 688	4 884	1 889	172	118	227	1 062	3 336
12.3		Адміністративні витрати	9985,5	8 728	4 675	1 768	163	110	155	259	1 598
12.4		Витрати на збут	9990,5	0	0	0	0	0	0	0	0
13		Управління залізниць та структурні підрозділи, що їм підпорядковані	10050,5	88 260	38 199	14 669	789	363	562	6 816	26 862
		У то числі: 1. Витрати, що підлягають розподілу між видами перевезень:	10051,5	31 527	16 061	6 148	350	183	267	5 084	3 434
	4420	У тому числі за статтями: Утримання інформаційно-обчислювальних центрів	10052,5	16 686	6 437	2 421	214	0	217	4 788	2 609
	4601	Утримання пожежної охорони	10053,5	2 911	1 910	744	32	49	3	72	101
	4602	Утримання воєнізованої охорони	10054,5	8 748	6 030	2 345	50	40	15	55	213
	4603	Утримання дорожніх складів бланків	10055,5	431	256	97	7	0	10	0	61
	4604	Утримання інших структурних підрозділів, підпорядкованих залізниці	10056,5	2 694	1 425	540	36	94	22	169	408

Закінчення таблиці Б.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	4421	Ремонт основних засобів інформаційно-обчислювальних центрів	10057,5	16	3	1	11	0	0	0	1
	4609	Ремонт основних засобів структурних підрозділів, підпорядкованих залізниці	10058,5	41	0	0	0	0	0	0	41
		2. Прямі витрати з перевезень - всього	10060	7 061	5 011	1 982	25	0	0	2	41
	4608	У тому числі за статтями: Витрати на утримання воєнізованої охорони при супроводженні поїздів, що курсують у приміському сполученні	10062	7 061	5 011	1 982	25	0	0	2	41
13.3		Загальновиробничі витрати - всього (сума рядків 10025, 10070)	10090,5	30 085	8 098	3 094	156	144	147	824	17 622
		Загальновиробничі витрати на утримання та експлуатацію об'єктів інфраструктури	10070,5	30085	8098	3094	156	144	147	824	17622
13.4		Адміністративні витрати - всього (сума рядків 10030, 10075, 10093)	10095,5	19 567	9 024	3 443	255	36	148	906	5 755
		Адміністративні витрати на утримання та експлуатацію об'єктів інфраструктури	10075,5	5 084	1 453	556	15	21	5	336	2 698
		Адміністративні витрати управлінь залізниць	10093,5	14483	7571	2887	240	15	143	570	3057
13.5		Витрати на збут - всього (сума рядків 10035, 10080, 10094)	10100,5	20	5	2	3	0	0	0	10
		Витрати на збут на утримання та експлуатацію об'єктів інфраструктури	10080,5	0	0	0	0	0	0	0	0
		Витрати на збут управлінь залізниць	10094,5	20	5	2	3	0	0	0	10
14		Всього за господарствами	10180,5	978 231	410 987	156 986	86 294	16 028	41 683	150 772	115 481

Додаток Б.4
Локомотивна складова

Таблиця Б.4 – Калькуляція собівартості вантажних та пасажирських перевезень

Україна 2010 рік

А	Б	Назва господарства, виду економічної діяльності та найменування статті витрат	Г	Всього витрат, тис. грн.	У тому числі						
					На оплату праці	Відрахування на соціальні заходи	Матеріальні витрати			амортизація	інші витрати
							матеріали	паливо	електро-енергія		
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
IV Локомотивна складова											
2		ГОСПОДАРСТВО ПРИМІСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	8000	18 047	7 446	2 962	1 470	5 619	68	1 941	-1 459
		У тому числі:									
		1. Прямі витрати з перевезень – всього (сума рядків 8127-8183)	8126,2	15 755	6 543	2 616	1 359	5 531	10	1 709	-2 013
		<i>Маневрові тепловози</i>		9 930	3 628	1 443	673	4 439	10	1 559	-1 822
	5217	Робота тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, на маневрах	8163	6270	3158	1237	171	4427	0	364	-3087
	5224	Екіпірування маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень	8170	305	187	104	0	0	10	0	4
	5218	Амортизація спеціально-маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень	8164	1195	0	0	0	0	0	1195	0
		Технічний огляд		721	256	93	384	10	0	0	-22
	5219	Технічне обслуговування маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ТО-2	8165	389	146	53	207	0	0	0	-17
	5220	Технічне обслуговування маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ТО-3	8166	313	110	40	158	10	0	0	-5

Продовження таблиці Б.4

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	5221	Технічне обслуговування маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ТО-4	8167	0	0	0	0	0	0	0	0
	5222	Технічне обслуговування маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів приміських пасажирських перевезень, за програмою ТО-5	8168	0	0	0	0	0	0	0	0
	5223	Комісійний огляд тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень	8169	19	0	0	19	0	0	0	0
		Ремонт		1 439	27	9	118	2	0	0	1283
	6421	Поточний ремонт маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ПР-1	8269	159	27	9	118	2	0	0	3
	6422	Поточний ремонт маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ПР-2	8270	0	0	0	0	0	0	0	0
	6423	Поточний ремонт маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ПР-3	8271	1280	0	0	0	0	0	0	1280
	6424	Поточний ремонт маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ПР-3П	8272	0	0	0	0	0	0	0	0

Продовження таблиці Б.4

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	6425	Капітальний ремонт маневрових тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень	8273	0	0	0	0	0	0	0	0
	6426	Сервісне обслуговування вузлів та систем тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень	8274	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати		1307	494	189	69	54	36	142	323
		Адміністративні витрати		137	75	29	1	2	1	4	26
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
		Тепловози у приміському сполученні		3409	1489	562	373	989	0	17	-21
	5202	Робота тепловозів у приміському сполученні	8171	2819	1167	440	280	960	0	0	-28
	5205	Екіпірування тепловозів, які працюють у приміському сполученні	8172	146	87	33	2	23	0	0	1
	5225	Амортизація тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, та працюють у приміському сполученні	8173	17	0	0	0	0	0	17	0
		Технічний огляд		297	184	69	36	4	0	0	4
	5226	Технічне обслуговування тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ТО-2, та працюють у приміському сполученні	8174	76	53	20	2	0	0	0	1
	5227	Технічне обслуговування тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ТО-3, та працюють у приміському сполученні	8175	221	131	49	34	4	0	0	3
		Ремонт		130	51	20	55	2	0	0	2

Продовження таблиці Б.4

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	6427	Поточний ремонт тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ПР-1, та працюють у приміському сполученні	8275	117	44	17	52	2	0	0	2
	6428	Поточний ремонт тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ПР-2, та працюють у приміському сполученні	8276	0	0	0	0	0	0	0	0
	6429	Поточний ремонт тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ПР-3, та працюють у приміському сполученні	8277	13	7	3	3	0	0	0	0
	6430	Капітальний ремонт тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, та працюють у приміському сполученні	8278	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати		449	170	65	24	18	12	49	111
		Адміністративні витрати		47	26	10	0	1	0	1	9
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
		Тепловози на госп потреби		2 416	1 426	611	313	103	0	133	-170
	5228	Робота тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, та працюють на господарські потреби підрозділу	8176	1848	1067	471	39	102	0	0	169
	5229	Екіпірування тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, та працюють на господарські потреби підрозділу	8177	51	37	14	0	0	0	0	

Продовження таблиці Б.4

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	5230	Амортизація тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, та працюють на господарські потреби підрозділу	8178	48	0	0	0	0	0	48	0
		Технічний огляд		413	287	112	268	0	0	85	-339
	5231	Технічне обслуговування тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ТО-2, та працюють на господарські потреби підрозділу	8179	174	225	88	200	0	0	0	-339
	5232	Технічне обслуговування тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ТО-3, та працюють на господарські потреби підрозділу	8180	239	62	24	68	0	0	85	0
	5233	Комісійний огляд тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, та працюють на господарські потреби підрозділу	8181	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ремонт		56	35	14	6	1	0	0	0
	6431	Поточний ремонт тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ПР-1, та працюють на господарські потреби підрозділу	8279	31	18	7	5	1	0	0	0
	6432	Поточний ремонт тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ПР-2, та працюють на господарські потреби підрозділу	8280	0	0	0	0	0	0	0	0

Продовження таблиці Б.4

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	6433	Поточний ремонт тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, за програмою ПР-3, та працюють на господарські потреби підрозділу	8281	25	17	7	1	0	0	0	0
	6434	Капітальний ремонт тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, та працюють на господарські потреби підрозділу	8282	0	0	0	0	0	0	0	0
	6435	Сервісне обслуговування вузлів та систем тепловозів, що знаходяться на балансі структурних підрозділів господарства приміських пасажирських перевезень, та працюють на господарські потреби підрозділу	8283	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати		318	120	46	17	13	9	35	79
		Адміністративні витрати		33	18	7	0	0	0	1	6
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати	8315,2	2 074	784	300	109	85	57	226	513
		Адміністративні витрати	8320,2	218	119	46	2	3	1	6	41
		Витрати на збут	8325,2	0	0	0	0	0	0	0	0
5		Локомотивне господарство – всього (сума рядків 8801, 9020, 9146):	8800	184 241	34 010	13 222	9 885	85 877	5 152	31 311	4 784
		Прямі витрати		117 441	20262	7966	3025	81275	4148	0	765
		Розподілені витрати		41 415	3110	1178	5100	3361	315	29100	-749
		<i>Тепловози у приміському сполученні</i>		136 297	16 041	6 227	5 313	81 345	41	26 562	768
	5202	Робота тепловозів у приміському сполученні	8821	104 998	14 654	5 709	2 964	81 263	0	0	408
	5205	Екіпірування тепловозів, які працюють у приміському сполученні	8822	939	605	226	39	10	7	0	52
	5206	Амортизація поїзних тепловозів, які працюють у пасажирському русі	8925,2	26562	0	0	0	0	0	26562	0
		Технічний огляд		1418	477	176	656	29	3	0	77
	5208	Технічне обслуговування тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-2	8927,2	502	248	91	124	0	0	0	39

Продовження таблиці Б.4

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	5210	Технічне обслуговування тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-3	8929,2	764	195	74	433	25	2	0	35
	5212	Технічне обслуговування тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-4	8931,2	32	18	6	6	0	1	0	1
	5214	Технічне обслуговування тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-5	8933,2	99	12	4	77	4	0	0	2
	5216	Комісійний огляд тепловозів, які працюють у пасажирському русі	8935,2	21	4	1	16	0	0	0	0
		Ремонт		2380	305	116	1654	43	31	0	231
	6410	Поточний ремонт тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-1	9102,2	434	113	44	243	10	5	0	19
	6412	Поточний ремонт тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-2	9104,2	34	9	3	18	1	0	0	3
	6414	Поточний ремонт тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-3	9106,2	1 400	161	61	1 265	29	23	0	-139
	6416	Поточний ремонт тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-3П	9108,2	192	22	8	127	3	3	0	29
	6418	Капітальний ремонт тепловозів, які працюють у пасажирському русі	9110,2	320	0	0	1	0	0	0	319
	6420	Сервісне обслуговування вузлів та систем тепловозів, які працюють у пасажирському русі	9112,2	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати		20629	8587	3292	1498	1055	584	1867	3745
		Адміністративні витрати		1151	541	207	12	9	7	30	346
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
	5282	Робота тепловозів у колійному господарстві	8942,5	43	637	240	208	2448	0	285	-3775
		Загальновиробничі витрати		7	3	1	0	0	0	1	1
		Адміністративні витрати		0	0	0	0	0	0	0	0
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0

Продовження таблиці Б.4

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
		Маневрові тепловози		1599	284	111	175	839	0	280	-90
	5203	Робота тепловозів на маневрах у пасажирському русі	8924,2	1003	232	93	33	839	0	1	-195
		Технічний огляд		398	38	13	58	0	0	279	10
	5207	Амортизація спеціально-маневрових тепловозів, які працюють у пасажирському русі	8926,2	279	0	0	0	0	0	279	0
	5209	Технічне обслуговування маневрових тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-2	8928,2	39	15	5	18	0	0	0	1
	5211	Технічне обслуговування маневрових тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-3	8930,2	50	13	5	34	0	0	0	-2
	5213	Технічне обслуговування маневрових тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-4	8932,2	4	2	0	2	0	0	0	0
	5215	Технічне обслуговування маневрових тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-5	8934,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	5281	Екіпірування маневрових тепловозів	8936,5	26	8	3	4	0	0	0	11
		Ремонт		198	14	5	84	0	0	0	95
	6411	Поточний ремонт маневрових тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-1	9103,2	40	6	2	32	0	0	0	0
	6413	Поточний ремонт маневрових тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-2	9105,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	6415	Поточний ремонт маневрових тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-3	9107,2	39	6	2	25	0	0	0	6

Продовження таблиці Б.4

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	6417	Поточний ремонт маневрових тепловозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-3П	9109,2	29	2	1	26	0	0	0	0
	6419	Капітальний ремонт маневрових тепловозів, які працюють у пасажирському русі	9111,2	90	0	0	1	0	0	0	89
		Загальновиробничі витрати		242	101	39	18	12	7	22	44
		Адміністративні витрати		14	6	2	0	0	0	0	4
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
		Електровози у приміському сполученні		20 758	6 256	2 509	2 424	4	4 216	1 961	3 388
	5002	Робота електровозів у приміському сполученні	8815	11233	4832	1965	5	0	4131	0	300
	5005	Екіпірування електровозів, які працюють у приміському сполученні	8816	271	171	66	17	2	10	0	5
	5006	Амортизація поїзних електровозів, які працюють у пасажирському русі	8912,2	1 961	0	0	0	0	0	1 961	0
		Технічний огляд		1 416	606	231	459	2	14	0	104
	5008	Технічне обслуговування електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-2	8914,2	919	431	162	251	2	9	0	64
	5010	Технічне обслуговування електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-3	8916,2	348	126	49	135	0	4	0	34
	5012	Технічне обслуговування електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-4	8918,2	52	17	6	28	0	0	0	1
	5014	Технічне обслуговування електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-5	8920,2	78	30	13	32	0	1	0	2
	5016	Комісійний огляд електровозів, які працюють у пасажирському русі.	8922,2	19	2	1	13	0	0	0	3
		Ремонт рухомого складу		5 877	647	247	1 943	0	61	0	2 979
	6210	У тому числі за статтями:									
		Поточний ремонт електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-1	9091,2	1 130	385	147	488	0	23	0	87

Продовження таблиці Б.4

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	6212	Поточний ремонт електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-2	9093,2	257	59	23	156	0	6	0	13
	6214	Поточний ремонт електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-3	9095,2	1 080	132	51	772	0	18	0	107
	6216	Поточний ремонт електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-3П	9097,2	673	71	26	527	0	14	0	35
	6218	Капітальний ремонт електровозів, які працюють у пасажирському русі	9099,2	2 737	0	0	0	0	0	0	2 737
	6220	Сервісне обслуговування вузлів та систем електровозів, які працюють у пасажирському русі	9101,2	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати		3142	1308	501	228	161	89	284	570
		Адміністративні витрати		175	82	31	2	1	1	5	53
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
	5042	Робота електровозів у колійному господарстві	8941,5	-2	67	25	2	0	99	12	-207
		Загальновиробничі витрати		0	0	0	0	0	0	0	0
		Адміністративні витрати		0	0	0	0	0	0	0	0
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
		Маневрові електровози		161	87	32	3	0	107	0	-68
	5003	У тому числі за статтями: Робота електровозів на маневрах у пасажирському русі	8911,2	153	83	31	0	0	107	0	-68
	5007	Амортизація спеціально маневрових електровозів, які працюють у пасажирському русі	8913,2	0	0	0	0	0	0	0	0
		Технічний огляд		0	0	0	0	0	0	0	0
	5009	Технічне обслуговування маневрових електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-2	8915,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	5011	Технічне обслуговування маневрових електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-3	8917,2	0	0	0	0	0	0	0	0

Закінчення таблиці Б.4

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	5013	Технічне обслуговування маневрових електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-4	8919,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	5015	Технічне обслуговування маневрових електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ТО-5	8921,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	5041	Екіпірування маневрових електровозів	8923,5	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ремонт		8	4	1	3	0	0	0	0
	6211	Поточний ремонт маневрових електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-1	9092,2	8	4	1	3	0	0	0	0
	6213	Поточний ремонт маневрових електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-2	9094,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	6215	Поточний ремонт маневрових електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-3	9096,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	6217	Поточний ремонт маневрових електровозів, які працюють у пасажирському русі, за програмою ПР-3П	9098,2	0	0	0	0	0	0	0	0
	6219	Капітальний ремонт маневрових електровозів, які працюють у пасажирському русі	9100,2	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати		24	10	4	2	1	1	2	4
		Адміністративні витрати		1	1	0	0	0	0	0	0
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати	9135,5	24 043	10 008	3 837	1 746	1 230	681	2 176	4 365
		Адміністративні витрати	9140,5	1 342	630	241	14	11	8	35	403
		Витрати на збут	9145,5	0	0	0	0	0	0	0	0
		ВСЬОГО		202 288	41 456	16 184	11 355	91 496	5 220	33 252	3 325

Додаток Б.5

Моторвагонна складова

Таблиця Б.5 – Калькуляція собівартості вантажних та пасажирських перевезень

Україна 2010 рік

А	Б	Назва господарства, виду економічної діяльності та найменування статті витрат	Г	Всього витрат, тис. грн.	У тому числі						
					На оплату праці	Відрахування на соціальні заходи	Матеріальні витрати			амортизація	інші витрати
							матеріали	паливо	електро-енергія		
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
V Мотор-вагонна складова											
2		ГОСПОДАРСТВО ПРИМІСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	8000	1 573 453	324 868	125 301	186 506	98 024	255 578	360 562	222 614
		У тому числі: 1. Прямі витрати з перевезень – всього (сума рядків 8127-8183)	8126,2	1 373 620	246 131	95 139	176 846	90 360	250 506	340 329	174 309
		<i>Електросекцій в приміському сполученні</i>		1 028 768	192 676	74 716	132 660	136	250 228	285 123	93 229
	5102	У тому числі за статтями: Робота електросекцій у приміському сполученні	8127	429 898	106 604	41 575	493	0	248 733	0	32 493
	5104	Обслуговування електросекцій, які працюють у приміському сполученні	8128	44869	29660	11573	379	0	0	0	3257
	5106	Прибирання електросекцій, які працюють у приміському сполученні	8129	17805	8851	3465	1870	0	12	0	3607
	5108	Амортизація електросекцій, які працюють у приміському сполученні	8130	285122	0	0	0	0	0	285122	0
	5119	Послуги електросекцій залізниць інших держав, пов'язані з перевезеннями пасажирів	8183	0	0	0	0	0	0	0	0
		<i>технічний огляд</i>		80566	22852	8656	40670	52	438	1	7897
	5109	Технічне обслуговування електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-2	8143	12239	5125	1913	3410	2	28	0	1761

Продовження таблиці Б.5

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
	5110	Технічне обслуговування електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-3	8144	65470	17147	6524	35554	50	372	0	5823
	5111	Технічне обслуговування електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-4	8145	1674	376	143	900	0	37	1	217
	5112	Технічне обслуговування електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-5	8146	182	55	20	88	0	1	0	18
	5113	Комісійний огляд електросекцій, які працюють у приміському сполученні	8147	1001	149	56	718	0	0	0	78
		ремонт		170508	24709	9447	89248	84	1045	0	45975
	6306	Поточний ремонт електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-1	8245	42424	11304	4262	21578	10	370	0	4900
	6307	Поточний ремонт електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-2	8246	22261	2885	1115	16950	37	131	0	1143
	6308	Поточний ремонт електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-3	8247	48346	7264	2814	31246	33	364	0	6625
	6309	Поточний ремонт електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-3П	8248	22362	2807	1087	15499	2	117	0	2850
	6310	Капітальний ремонт електросекцій, які працюють у приміському сполученні	8249	35115	449	169	3975	2	63	0	30457
	6311	Сервісне обслуговування вузлів та систем електросекцій, які працюють у приміському сполученні	8250	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати		135434	51224	19583	7120	5547	3731	14756	33473

Продовження таблиці Б.5

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
		Адміністративні витрати		14230	7746	3007	115	192	68	398	2704
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
		<i>Дизель поїзди в приміському сполученні</i>		344 852	53 455	20 423	44 186	90 224	278	55 206	81 080
	5302	Робота дизельних поїздів у приміському сполученні	8131	189510	29435	11198	14157	89570	0	0	45150
	5304	Обслуговування вагонів у дизельних поїздах приміського сполучення	8132	9590	6351	2517	44	0	0	0	678
	5306	Екіпірування та прибирання дизельних поїздів, що працюють у приміському сполученні	8133	8179	2838	1072	136	12	70	0	4051
	5308	Амортизація дизельних поїздів, що працюють у приміському сполученні	8134	55 206	0	0	0	0	0	55 206	0
	5319	Послуги дизельних поїздів залізниць інших держав, пов'язані з перевезеннями пасажирів	8182	0	0	0	0	0	0	0	0
		<i>технічний огляд</i>		38 482	10160	3863	8882	462	140	0	14975
	5309	Технічне обслуговування дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-2	8148	13 603	4 569	1 738	1 766	25	131	0	5 374
	5310	Технічне обслуговування дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-3	8149	21 104	5 417	2 060	6 760	433	0	0	6 434
	5311	Технічне обслуговування дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-4	8150	303	8	3	185	3	9	0	95
	5312	Технічне обслуговування дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-5	8151	132	20	8	73	1	0	0	30
	5313	Комісійний огляд дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні	8152	3 340	146	54	98	0	0	0	3 042

Продовження таблиці Б.5

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8
		Ремонт		43 885	4671	1773	20967	180	68	0	16226
	6506	Поточний ремонт дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-1	8251	10 609	2 015	771	3 363	128	39	0	4 293
	6507	Поточний ремонт дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-2	8252	4 748	407	152	2 186	3	15	0	1 985
	6508	Поточний ремонт дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-3	8253	17 454	1 768	668	12 035	43	14	0	2 926
	6509	Поточний ремонт дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-3П	8254	8 192	481	182	3 383	6	0	0	4 140
	6510	Капітальний ремонт дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні	8255	2 794	0	0	0	0	0	0	2 794
	6511	Сервісне обслуговування вузлів та систем дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні	8256	88	0	0	0	0	0	0	88
		Загальновиробничі витрати		45 399	17 171	6 564	2 387	1 860	1 250	4 946	11 221
		Адміністративні витрати		4 770	2 596	1 008	38	65	23	133	907
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати	8315,2	180 833	68 395	26 147	9 507	7 407	4 981	19 702	44 694
		Адміністративні витрати	8320,2	19 000	10 342	4 015	153	257	91	531	3 611
		Витрати на збут	8325,2	0	0	0	0	0	0	0	0
5		Локомотивне господарство – всього (сума рядків 8801, 9020, 9146):	8800	283 015	95 207	36 404	52 146	83 780	26 240	38 887	-49 651
		<i>у тому числі:</i>									
		<i>1. Прямі витрати з пасажирських перевезень у приміському сполученні – всього:</i>	<i>8888,1</i>	232 713	74 127	28 323	48 659	81 322	24 875	34 506	-59 099
		Ектросекцій в приміському сполученні		62 970	22 495	8 667	4 332	0	24 755	11 261	-8 540

Продовження таблиці Б.5

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

5102	Робота електросекцій у приміському сполученні	8817	26 167	13 375	5 164	0	0	24 651	0	-17 023
5104	Обслуговування електросекцій, які працюють у приміському сполученні	8818	4 413	2 835	1 120	6	0	6	0	446
5106	Прибирання електросекцій, які працюють у приміському сполученні	8819	1 127	1 795	696	153	0	46	0	-1 563
5108	Амортизація електросекцій, які працюють у приміському сполученні	8820	11 261	0	0	0	0	0	11 261	0
5119	Послуги електросекцій залізниць інших держав, пов'язані з перевезеннями пасажирів	8901	0	0	0	0	0	0	0	0
	технічний огляд		6 193	3 079	1 152	2 588	0	37	0	-663
5109	Технічне обслуговування електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-2	8866	2562	1621	610	896	0	36	0	-601
5110	Технічне обслуговування електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-3	8867	3529	1398	520	1666	0	0	0	-55
5111	Технічне обслуговування електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-4	8868	0	2	1	4	0	1	0	-8
5112	Технічне обслуговування електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-5	8869	74	52	19	2	0	0	0	1
5113	Комісійний огляд електросекцій, які працюють у приміському сполученні	8870	28	6	2	20	0	0	0	0

Продовження таблиці Б.5

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

		<i>ремонт</i>		13809	1411	535	1585	0	15	0	10263
	6306	У тому числі за статтями: Поточний ремонт електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-1	9048	1659	1082	411	317	0	15	0	-166
	6307	Поточний ремонт електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-2	9049	324	43	16	261	0	0	0	4
	6308	Поточний ремонт електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-3	9050	1403	286	108	1007	0	0	0	2
	6309	Поточний ремонт електросекцій, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-3П	9051	0	0	0	0	0	0	0	0
	6310	Капітальний ремонт електросекцій, які працюють у приміському сполученні	9052	10423	0	0	0	0	0	0	10423
	6311	Сервісне обслуговування вузлів та систем електросекцій, які працюють у приміському сполученні	9053	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати		12 892	5 366	2 057	936	659	365	1 167	2 340
		Адміністративні витрати		720	338	129	7	6	4	19	216
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
		<i>Дизель поїзди в приміському сполученні</i>		169 743	51 632	19 656	44 327	81 322	120	23 245	-50 559
	5302	Робота дизельних поїздів у приміському сполученні	8823	98 270	26 841	10 240	15 364	80 747	0	0	-34 922
	5304	Обслуговування вагонів у дизельних поїздах приміського сполучення	8824	7 088	4 679	1 803	62	0	0	0	544
	5306	Екіпірування та прибирання дизельних поїздів, що працюють у приміському сполученні	8825	4 021	3 991	1 497	280	10	81	0	-1 838
	5308	Амортизація дизельних поїздів, що працюють у приміському сполученні	8826	23 245	0	0	0	0	0	23 245	0

Продовження таблиці Б.5

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

5319	Послуги дизельних поїздів залізниць інших держав, пов'язані з перевезеннями пасажирів	8900	200	0	0	0	0	0	0	200
	технічний огляд		17 387	10 439	3 971	8 936	363	12	0	-6 334
5309	Технічне обслуговування дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-2	8871	6 084	5 764	2 192	880	0	4	0	-2 756
5310	Технічне обслуговування дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-3	8872	10 609	4 475	1 704	7 730	362	2	0	-3 664
5311	Технічне обслуговування дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-4	8873	220	136	51	35	0	6	0	-8
5312	Технічне обслуговування дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ТО-5	8874	98	40	15	42	1	0	0	0
5313	Комісійний огляд дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні	8875	176	24	9	249	0	0	0	-106
5319	Послуги дизельних поїздів залізниць інших держав, пов'язані з перевезеннями пасажирів	8900	200	0	0	0	0	0	0	200
	Ремонт		19 532	5 682	2 145	19 685	202	27	0	-8 209
6506	Поточний ремонт дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-1	9054	5 841	2 395	901	4 946	146	21	0	-2 568
6507	Поточний ремонт дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-2	9055	1 648	516	196	2 444	13	0	0	-1 521
6508	Поточний ремонт дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-3	9056	10 196	1 901	718	8 751	28	0	0	-1 202
6509	Поточний ремонт дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні, за програмою ПР-3П	9057	1 847	870	330	3 544	15	6	0	-2 918

Закінчення таблиці Б.5

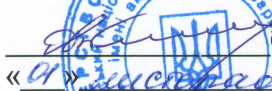
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8

	6510	Капітальний ремонт дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні	9058	0	0	0	0	0	0	0	0
	6511	Сервісне обслуговування вузлів та систем дизельних поїздів, які працюють у приміському сполученні	9059	0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати		34 751	14 466	5 546	2 524	1 777	984	3 145	6 309
		Адміністративні витрати		1 939	910	349	20	16	12	50	583
		Витрати на збут		0	0	0	0	0	0	0	0
		Загальновиробничі витрати	9135,5	47 643	19 832	7 603	3 460	2 436	1 349	4 312	8 649
		Адміністративні витрати	9140,5	2 659	1 248	478	27	22	16	69	799
		Витрати на збут	9145,5	0	0	0	0	0	0	0	0
		ВСЬОГО	10 120,0	1 856 468	420 075	161 705	238 652	181 804	281 818	399 449	172 963

Додаток В

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Дніпропетровського
національного університету
залізничного транспорту
імені академіка В. Лазаряна
« 01 листопада » 2011 р.

АКТ

про впровадження основних положень та результатів кандидатської
дисертаційної роботи Пінчук Олени Петрівни
«Підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень в умовах
реформування залізничного транспорту»
у навчальному процесі Дніпропетровського національного університету
залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна

м. Дніпропетровськ

01 листопада 2011 року

Дисертаційне дослідження Пінчук Олени Петрівни направлено на вирішення важливого наукового завдання, а саме: розробка теоретичних і методичних підходів та практичних рекомендацій з підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень за рахунок впровадження економічно обґрунтованого принципу курсування зонних поїздів приміського сполучення та удосконалення існуючої тарифної політики.

Основні теоретичні і методичні положення дисертаційної роботи здобувача Пінчук О.П. використовуються в навчальному процесі Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна при підготовці бакалаврів та магістрів за спеціальністю 6.030601 «Менеджмент організацій та адміністрування» (дисципліна «Економіка транспорту»).

Перший проректор університету,
професор, д.т.н.

Б.С. Боднар

Проректор з наукової роботи,
професор, д.т.н.

С.В. Мямлін

Завідуючий кафедрою «Економіка
і менеджмент», доцент, к.е.н.

М.В. Гненний

Додаток Г

АКТ
впровадження результатів кандидатської дисертаційної роботи
Пінчук Олени Петрівни
«Підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень в умовах
реформування залізничного транспорту»

м. Дніпропетровськ

01 листопада 2011 року

Основні розроблені у процесі дослідження теоретичні і методичні положення дисертаційної роботи Пінчук Олени Петрівни на тему «Підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень в умовах реформування залізничного транспорту» використовуються у діяльності Державного підприємства «Придніпровська залізниця» з метою реформування приміського господарства та підвищення ефективності його функціонування в умовах ринку, а саме:

- розроблено методику економічного обґрунтування організації зонних поїздів приміського сполучення на окремих напрямках руху;
- розроблено методику формування витрат окремого приміського пасажирського поїзду, яка враховує усі конструктивні особливості рухомого складу, швидкість руху, рівень комфорту та класність вагонів, що дозволяє визначити його рентабельність та оперативно надавати пропозиції стосовно зниження собівартості перевезень на певному напрямку руху;
- запропоновано методику визначення тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні з урахуванням розподілу витрат між Укрзалізницею та компанією-оператором за окремими складовими з урахуванням попиту на залізничні перевезення на окремих напрямках руху, за періодами року та днями тижня.

Заступник начальника
ДП «Придніпровська залізниця»
з економічних питань

О. Ф. Мазнев
2011 р.